

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2002

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2002

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ	3
2.1 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ.....	3
2.2 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ	13
2.3 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ	31
2.4 ΕΓΧΩΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	34
2.5 ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	45
ΠΛΑΙΣΙΑ	
1. Σχέση μεταξύ λιανικών πωλήσεων, επιταγών και πιστωτικών καρτών.....	18
2. Παρακολούθηση πιστωτικής επέκτασης	23
3. Επιδράσεις της πρόσφατης φορολογικής μεταρρύθμισης στο δημοσιονομικό έλλειμμα και το διαθέσιμο των νοικοκυριών	44
3. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	53

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διεθνής οικονομική ανάκαμψη φαίνεται να παραπαίει υπό το βάρος των χρηματιστηριακών κρίσεων και των πρόσφατων καταστρεπτικών πλημμυρών, με αποτέλεσμα να εκφράζονται ανησυχίες ότι η παγκόσμια οικονομία, και ειδικότερα η οικονομία των ΗΠΑ, δυνατόν να εισέλθουν ξανά σε ύφεση προτού προλάβουν την πλήρη έξοδο τους από την προηγούμενη ύφεση (double dip recession). Παρά τη νωθρότητα που παρουσιάζει διεθνώς η οικονομική δραστηριότητα, πλείστοι αναλυτές πιστεύουν ότι η οικονομική ανάκαμψη εξακολουθεί να βρίσκεται σε τροχιά. Βασιζόμενη σ' αυτό το γεγονός και στην πεποίθηση ότι ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης θα επιταχυνθεί προς το τέλος του χρόνου, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ τήρησε στάση αναμονής στις τελευταίες συνεδρίες της, διατηρώντας τα επιτόκιά της αμετάβλητα, πολιτική που αναμένεται να συνεχιστεί και στους επόμενους μήνες. Η ίδια πολιτική επικράτησε και στην αντίπερα όχθη του Ατλαντικού, με τα επιτόκια να παραμένουν και να αναμένεται και στο άμεσο μέλλον να διατηρηθούν στα ίδια επίπεδα. Στην ευρωζώνη, ο πληθωρισμός τον Αύγουστο ξεπέρασε το στόχο του 2,0% υποδηλώνοντας ότι εξακολουθεί να υφίσταται η ανάγκη για περιοριστική νομισματική πολιτική. Σε αντιδιαστολή, στη Μεγάλη Βρετανία ο πληθωρισμός κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα επιτρέποντας στην Τράπεζα της Αγγλίας, παρά την κατακόρυφη άνοδο στις τιμές των οικιστικών μονάδων, να συνεχίσει την ίδια νομισματική πολιτική.

Στο εγχώριο μέτωπο δεσπόζουν οι εξελίξεις στις τιμές οι οποίες, υπό την επίδραση των αυξήσεων στο Φ.Π.Α. και σε άλλους έμμεσους φόρους, σημείωσαν τον Ιούλιο και τον Αύγουστο σημαντική επιτάχυνση. Ο πληθωρισμός ανέβηκε τον Ιούλιο στο 3,32% και τον Αύγουστο στο

3,77% σε σύγκριση με 1,01% και 1,81% τους αντίστοιχους μήνες του 2001. Στη σημαντική αύξηση του πληθωρισμού τον Αύγουστο, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου χρόνου, συνέβαλαν αποφασιστικά οι αυξήσεις στις τιμές των βιομηχανικών προϊόντων καθώς και στις τιμές του ηλεκτρισμού. Παραδόξως, οι υπηρεσίες, που κατά κανόνα ευθύνονται για τη μεγέθυνση του πληθωρισμού, είχαν μικρή συνεισφορά στην αύξηση του πληθωρισμού του Αυγούστου, σημειώνοντας μικρή μόνο επιτάχυνση σε σχέση με τον Αύγουστο του προηγούμενου χρόνου. Στο αντίποδα, η πτώση στις τιμές των εισαγόμενων προϊόντων, κυρίως των εισαγόμενων αυτοκινήτων, αλλά και στις τιμές των γεωργικών προϊόντων, επέδρασαν ανασταλτικά στην αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή.

Πέραν από το τρέχον ύψος του πληθωρισμού, οι ανησυχίες εστιάζονται και στη μελλοντική πορεία των τιμών. Αναμένεται ότι η πλήρης επίδραση της αύξησης στους συντελεστές των έμμεσων φόρων θα διαφανεί μέσα στους επόμενους μήνες. Οι αυξήσεις μέσω της ΑΤΑ θα μεταφραστούν σε αυξήσεις μισθών που με τη σειρά τους θα επιφέρουν αλυσιδωτές πρόσθετες αυξήσεις στις τιμές. Λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω σωρευτική πληθωριστική δυναμική, καθώς και την περαιτέρω αύξηση στο συντελεστή του Φ.Π.Α. στο 15% τον προσεχή Ιανουάριο, εκτιμάται ότι ο πληθωρισμός το 2003 θα ανέλθει γύρω στο 4% - 4,5%. Πιθανόν η εκτίμηση αυτή να αποδειχθεί συντηρητική αφού μια σειρά από άλλους παράγοντες δημιουργούν αυξημένες πληθωριστικές επιδράσεις που σε κάποιο βαθμό αυτοτροφοδοτούν πρόσθετες αυξήσεις στις τιμές. Συγκεκριμένα, οι πληθωριστικές πιέσεις υποδαυλίζονται από τις παραχωρήσεις μισθολογικών αυξήσεων σε διάφορους τομείς της

οικονομίας, αλλά και από τη φορολογική μεταρρύθμιση, η οποία αύξησε το ιδιωτικό διαθέσιμο εισόδημα. Επιπλέον, οι διεθνείς τιμές πετρελαίου, που σε συνάρτηση με τις σημαντικές αυξήσεις στους φόρους κατανάλωσης των πετρελαιοειδών είναι καθοριστικός παράγοντας στη διαμόρφωση του εγχώριου πληθωρισμού, φαίνεται να διατηρούνται σε ψηλά επίπεδα, η δε περαιτέρω αύξηση τους είναι στενά συντηρημένη με τις εξελίξεις στο μέτωπο Ιράκ – ΗΠΑ.

Μέσα σ' αυτό το πληθωριστικό κλίμα, η ύπαρξη πλεονασματικής τραπεζικής ρευστότητας αποτελεί ακόμη ένα επιπλέον δυνητικό κίνδυνο για την έξαρση του πληθωρισμού. Στο παρόν στάδιο, οι επιπτώσεις της υπερβάλλουσας ρευστότητας στον πληθωρισμό και στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών μετριάζονται από το γεγονός ότι η χορήγηση πιστώσεων προς το ιδιωτικό τομέα παραμένει σε σχετικά χαμηλά επίπεδα αφού τον Ιούλιο ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσής τους επιβραδύνθηκε περαιτέρω στο 8,4%, έναντι ρυθμού αύξησης 15,3% που σημειώθηκε το αντίστοιχο μήνα του 2001. Η χαμηλή πιστωτική επέκταση αποδίδεται κατά κύριο λόγο στην υποτονική ζήτηση, λόγω επιβράδυνσης της εγχώριας οικονομικής δραστηριότητας, αλλά και στο γεγονός ότι οι τράπεζες είναι πιο προσεκτικές στην αξιολόγηση αιτήσεων για χορήγηση μη επισφαλών δανείων.

Εξάλλου, η Κεντρική Τράπεζα για να διατηρήσει τα επιτόκια συμβατά με την αντιπληθωριστική πολιτική της αναγκάζεται να παρεμβαίνει στη χρηματαγορά μέσω δημοπρασιών (depos) για απορρόφηση της αυξημένης πλεονασματικής ρευστότητας και να υφίσταται το συνακόλουθο κόστος.

Ως προς τις λοιπές εγχώριες οικονομικές εξελίξεις, φαίνεται να παρατηρείται μια ανοδική τάση στην ανεργία σε σχέση με το 2001, ενώ η

πρωτογενής πορεία των τουριστικών αφίξεων εξακολουθεί να είναι σημαντική. Οι προοπτικές του τουριστικού τομέα και γενικά της οικονομίας για ολόκληρο το 2002 αλλά και το 2003, φαίνεται να συνδέονται αρκετά και με το βαθμό και με το χρόνο ανάκαμψης της διεθνούς οικονομίας.

Πιο συγκεκριμένα, στον τουριστικό τομέα τα μηνύματα εξακολουθούν να είναι απαισιόδοξα. Σημειώνεται η μεγάλη μείωση κατά 12,3% στις τουριστικές αφίξεις που παρατηρήθηκε κατά τον Ιούλιο, αλλά και το γεγονός ότι το εισόδημα από τον τουρισμό μειώθηκε μόνο κατά 9,1% την πρώτη εξαμηνία του έτους, άρα ο αριθμός των αφίξεων είχε μειωθεί κατά 13,1% την ίδια περίοδο, εξέλιξη που αποδίδεται στην άνοδο της κατά κεφαλήν δαπάνης των τουριστών. Για ολόκληρη την πρώτη επταμηνία, η μείωση των αφίξεων ήταν της τάξης του 12,9%, σε σύγκριση με άνοδο 4,9% την αντίστοιχη περίοδο του 2001.

Ως προς το εξωτερικό εμπόριο, οι συνολικές εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 0,9% το Μάιο του 2002, σε σύγκριση με άνοδο 5,7% τον αντίστοιχο μήνα του 2001. Αύξηση το μήνα Μάιο παρουσίασαν επίσης οι εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση, εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών και του στρατιωτικού υλικού. Για ολόκληρη την πρώτη πενταμηνία του έτους, οι συνολικές εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 1,8%, σε σύγκριση με 4,5% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Ταυτόχρονα, οι συνολικές εξαγωγές παρουσίασαν μείωση κατά 23,2% το Μάιο, λόγω κυρίως της πτωτικής πορείας των επανεξαγωγών, σε σύγκριση με άνοδο 18,2% τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου χρόνου, ενώ για ολόκληρη την περίοδο Ιανουαρίου – Μαΐου 2002, οι συνολικές εξαγωγές μειώθηκαν κατά 12,2%, έναντι αύξησης 3,3% την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου χρόνου. Ως αποτέλεσμα, το ακαθάριστο εμπορικό έλλειμμα κατά το πρώτο πεντάμηνο του έτους ήταν της τάξης των £834,6 εκ., έναντι £784,3 εκ. το αντίστοιχο πεντάμηνο του 2001.

Η ιδιωτική κατανάλωση, όπως αντανακλάται στη μεταβολή του δείκτη λιανικών πωλήσεων, σημείωσε πτώση 3,1% το Μάιο του 2002, έναντι αύξησης 8,2% το Μάιο του 2001. Για ολόκληρο το πρώτο πεντάμηνο του 2002 η ιδιωτική κατανάλωση σημείωσε επιβράδυνση σε σχέση με το αντίστοιχο πεντάμηνο του 2001, αφού ο δείκτης όγκου λιανικών πωλήσεων σημείωσε άνοδο της τάξης του 1,8%, σε σύγκριση με αύξηση 4,6% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Πρέπει όμως να επισημανθεί, ότι η άνοδος του δείκτη λιανικών πωλήσεων μέσα στο 2002, όπως και εν πολλοίς μέσα στο 2001, οφείλεται κυρίως στην άνοδο που παρατηρήθηκε στις πωλήσεις αυτοκινήτων μέχρι τα μέσα Μαΐου λόγω της αναμενόμενης αύξησης του Φ.Π.Α. τον Ιούλιο. Εξαιρουμένης της επίδρασης των πωλήσεων των αυτοκινήτων, ο δείκτης λιανικών πωλήσεων σημείωσε μείωση κατά 0,9% την περίοδο Ιανουαρίου – Μαΐου 2002 σε σύγκριση με αύξηση 1,1% την αντίστοιχη περίοδο του 2001.

Στην αγορά εργασίας η ανεργία τον Ιούλιο του 2002 ανήλθε, ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, στο 3,2% σε σύγκριση με 2,9% τον Ιούλιο του 2001. Ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε αισθητά, συνεχίζοντας έτσι την ανοδική πορεία που ξεκίνησε από το Νοέμβριο του 2001. Όλοι σχεδόν οι τομείς της οικονομίας παρουσιάζουν αύξηση της ανεργίας.

Στο δευτερογενή τομέα της οικονομίας εξακολουθούν να σημειώνονται τόσο θετικές όσο και αρνητικές εξελίξεις. Η μεταποίηση, μετά τη άνοδο στο δείκτη όγκου βιομηχανικής παραγωγής που σημειώθηκε τον Απρίλιο, παρουσίασε και πάλι πτώση κατά το Μάιο. Από την άλλη, η πορεία του τομέα των κατασκευών συνεχίζει να είναι ενθαρρυντική άνκαι επιβραδυνόμενη. Ενδεικτικό τούτου είναι η μείωση που παρουσίασαν τόσο ο δείκτης όγκου και αξίας αδειών οικοδομής κατά τον Μάιο, μετά

την μεγάλη άνοδο που παρουσίασαν τον προηγούμενο μήνα. Επιβράδυνση κατά τον Ιούλιο παρουσίασαν επίσης οι πωλήσεις τσιμέντου.

Στα δημόσια οικονομικά, τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα κατά το πρώτο τετράμηνο του 2002 έφτασε τα £77,0 εκ., σε σύγκριση με £22,9 εκ. το 2001. Η άνοδος του δημοσιονομικού ελλείμματος οφείλεται κυρίως στη μεγάλη επιβράδυνση των δημόσιων εσόδων, που μεγεθύνθηκαν κατά 3,9% τη πρώτη τετραμηνία του 2002, σε σύγκριση με 17,0% την αντίστοιχη περίοδο του 2001, ενώ μικρή επιβράδυνση σημειώθηκε στις δημόσιες δαπάνες.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

2.1 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ

Διεθνείς Οικονομικές Εξελίξεις

Η διεθνής οικονομική ανάκαμψη φαίνεται ανεπαίσθητη με τους οικονομικούς δείκτες να μην αντανακλούν πλέον ξεκάθαρα την πιθανότητα ή το χρονικό ορίζοντα για ξεπέραςμα της ύφεσης. Το ενδεχόμενο μιας πολεμικής σύρραξης μεταξύ των ΗΠΑ και του Ιράκ επηρεάζει τόσο το δολάριο και τις χρηματιστηριακές αξίες, όσο και την τιμή του ακάθαρτου πετρελαίου, που σε συνδυασμό με τις πρόσφατες πλημμύρες στην Κεντρική Ευρώπη καθιστούν ακόμη πιο αινιγματικές τις προοπτικές ανάκαμψης. Μέσα σ' αυτό το κλίμα της οικονομικής αβεβαιότητας, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η Τράπεζα της Αγγλίας στις πρόσφατες συνεδριάσεις τους τήρησαν στάση αναμονής, διατηρώντας αμετάβλητα τα επιτόκια τους, πολιτική που αναμένεται να συνεχιστεί και στις προσεχείς συνεδριάσεις τους.

Στις **ΗΠΑ** ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης σημείωσε τον Αύγουστο μεγαλύτερη από την αναμενόμενη πτώση, πέφτοντας στις 93,5 μονάδες, στο πιο χαμηλό του σημείο από το Νοέμβριο του 2001. Ο βιομηχανικός δείκτης ISM παρέμεινε σταθερός στις 50,5 μονάδες το μήνα Αύγουστο αλλά κάτω από τις προβλέψεις των αναλυτών που ήταν 51,6 μονάδες. Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι οι παραγγελίες διαρκών αγαθών αυξήθηκαν κατά 8,7% τον Ιούλιο σε σύγκριση με πτώση 4,5% τον Ιούνιο, σηματοδοτώντας, ίσως, την επανέναρξη επενδυτικού ενδιαφέροντος εκ μέρους των επιχειρήσεων. Ο πληθωρισμός παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα, με το δείκτη τιμών καταναλωτή να αυξάνεται κατά 1,5% τη δωδεκαμηνία μέχρι τον Ιούλιο, ενώ στην αγορά εργασίας, η ανεργία υποχώρησε τον Αύγουστο στο 5,7%, το χαμηλότερο της σημείο από το Μάρτιο, σε σύγκριση με 5,9% τον Ιούλιο. Οι μετοχικοί τίτλοι εξακολουθούν να ταλανίζονται από την έλλειψη επιχειρηματικής εμπιστοσύνης. Οι δείκτες Dow Jones, S&P 500 και Nasdaq, παρουσίασαν πτώση τον Αύγουστο, έναντι του Ιούνιου, κατά 4,9%, 5,4% και 6,3%, αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι τους πρώτους οκτώ μήνες του 2002, οι εν λόγω δείκτες παρουσίασαν μείωση της τάξης του 13,6%, 20,2% και 32,6%, αντίστοιχα.

Οι καταστροφικές πλημμύρες που έπληξαν την Κεντρική Ευρώπη στα μέσα Αυγούστου επέφεραν γενικότερες επιπτώσεις στην οικονομία της **Ευρωζώνης**. Ειδικότερα, στη Γερμανία η κυβέρνηση αποφάσισε να αναβάλει την εισαγωγή φορολογικών ελαφρύνσεων σε μια προσπάθεια να αντιμετωπίσει τις πιο πάνω αρνητικές επιπτώσεις και ταυτόχρονα να αποφύγει την διεύρυνση του δημοσιονομικού ελλείμματος που θα την έθετε εκτός των πλαισίων που επιβάλλει το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.). Οι πιο πάνω εξελίξεις επηρεάζουν τις οικονομικές προοπτικές

της μεγαλύτερης χώρας της Ευρωζώνης, κάτι που επιβεβαιώνει ο δείκτης οικονομικής εμπιστοσύνης ZEW ο οποίος παρουσίασε αξιοσημείωτη πτώση 25,7 μονάδων κατά το μήνα Αύγουστο, υποχωρώντας στις 43,4 μονάδες. Ο γερμανικός δείκτης βιομηχανικής εμπιστοσύνης Ifo παρουσίασε, επίσης, πτώση για τρίτο συνεχόμενο μήνα, πέφτοντας στις 88,8 μονάδες κατά το μήνα Αύγουστο σε σύγκριση με 89,9 τον Ιούλιο. Η ανεργία για ολόκληρη την Ευρωζώνη κατά το μήνα Ιούλιο παρέμεινε ουσιαστικά σταθερή, στο 8,3%, ενώ ο πληθωρισμός έφτασε το 1,9% τον Ιούλιο και σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία, το 2,1% τον Αύγουστο.

Οι σημαντικότεροι ευρωπαϊκοί χρηματιστηριακοί δείκτες παρουσίασαν τον Αύγουστο έναντι του Ιουνίου σημαντικές ζημιές. Συγκεκριμένα, ο γερμανικός δείκτης DAX είχε πτώση 15,0%, ο γαλλικός δείκτης CAC 40 παρουσίασε πτώση της τάξης του 13,6%, ενώ ο ιταλικός BCI μειώθηκε κατά 8,4%. Η πτώση των εν λόγω δεικτών για ολόκληρη την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου εμφανίζεται πιο έντονη, με τους δείκτες DAX, CAC και BCI να σημειώνουν πτώση της τάξης του 28,0%, 27,2% και 17,9%, αντίστοιχα.

Στη **Βρετανία**, η βιομηχανική παραγωγή τον Ιούνιο παρουσίασε αισθητή πτώση κατά 6,6% σε ετήσια βάση. Τόσο ο πληθωρισμός όσο και η ανεργία παρέμειναν στα ίδια επίπεδα του προηγούμενου μήνα φτάνοντας το 1,5% και 5,1%, αντίστοιχα. Παρόλα αυτά, οι τιμές των ακινήτων, σε αντίθεση με τις τιμές των χρηματιστηριακών αξιών, συνεχίζουν την ανοδική τους πορεία. Οι τιμές των ακινήτων τον Αύγουστο είχαν άνοδο της τάξης του 22,7%, σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του περσινού χρόνου, ποσοστό που παρουσιάζεται ως η μεγαλύτερη ετήσια άνοδος από το 1989. Η Τράπεζα της Αγγλίας έχει επισημάνει ότι αυτή η τάση δεν φαίνεται να επηρεάζει, τουλάχιστον προς το παρόν, τον

πληθωρισμό. Όσον αφορά τις χρηματιστηριακές αξίες, ο δείκτης FTSE 100 παρουσίασε τον Αύγουστο έναντι του Ιουνίου πτώση 9,8%. Από την αρχή του χρόνου ο δείκτης είχε πτώση της τάξης του 19,0%.

Στην **Ιαπωνία**, αναθεωρημένα στοιχεία δείχνουν ότι για το πρώτο τρίμηνο ο ρυθμός μεγέθυνσης του Α.Εγχ.Π. ήταν αρνητικός, παρουσιάζοντας πτώση της τάξης του 0,1%, ενώ τα αρχικά στοιχεία έδειχναν σημαντική άνοδο. Η προσφορά υπερβαίνει τη ζήτηση και, σε συνδυασμό με την πτώση στις τιμές των εισαγόμενων προϊόντων, αποτελεί τροχοπέδη στη συγκράτηση του αποπληθωρισμού. Ο δείκτης Nikkei επέδειξε πτώση της τάξης του 9,2% τον Αύγουστο, ενώ στην αρχή του έτους παρουσίασε πτώση 8,8%.

Σημαντικό ρόλο στις εκτιμήσεις για τον παγκόσμιο ρυθμό ανάπτυξης διαδραματίζουν οι εξελίξεις στις αγορές πετρελαίου. Ο μέσος όρος της τιμής του

ακάθαρτου πετρελαίου κατά τον Ιούλιο ανήλθε στα \$25,74 το βαρέλι σε σύγκριση με \$24,06 το βαρέλι τον Ιούνιο. Τον Αύγουστο, η μέση τιμή, επηρεαζόμενη από την πιθανότητα πολεμικής σύγκρουσης μεταξύ των ΗΠΑ και του Ιράκ, ήταν \$26,71 το βαρέλι.

Εκφράζονται φόβοι ότι η εξάπλωση της αναταραχής στη Μέση Ανατολή μπορεί να εμποδίσει την προσφορά πετρελαίου από την περιοχή, η οποία αποτελεί τα 2/3 της παγκόσμιας πετρελαιοκίνησης παραγωγής. Η ημερήσια παραγωγή των 21,7 εκ. βαρελιών που είναι το ανώτατο όριο που έχει επιβάλει η OPEC, αντανάκλα το χαμηλότερο επίπεδο παραγωγής την τελευταία δεκαετία. Αναλυτές εκφράζουν την ανησυχία ότι με την αύξηση στη ζήτηση ενόψει των χειμερινών μηνών, οι τιμές του πετρελαίου θα αυξηθούν κατακόρυφα εάν η OPEC, κατά τη συνάντησή της στις 19 Σεπτεμβρίου, αποφασίσει να παραμείνει στο σημερινό όγκο παραγωγής.

Πίνακας 1

Κύριοι χρηματιστηριακοί δείκτες

(τιμές κλεισίματος)

	2001		2002		
	31 Δεκ.	1 Ιουλ.	30 Αυγ.	% μεταβολή	
				Ιαν. - Αύγ.	Ιούν. - Αύγ.
ΗΠΑ					
Dow Jones	10.021,5	9.109,8	8.663,5	-13,6	-4,9
S&P 500	1.148,1	968,7	916,1	-20,2	-5,4
Nasdaq	1.950,4	1.403,8	1.314,9	-32,6	-6,3
Γερμανία					
DAX	5.160,1	4.366,8	3.712,9	-28,0	-15,0
Γαλλία					
CAC 40	4.624,6	3.897,4	3.366,2	-27,2	-13,6
Ιταλία					
BCI	1.433,4	1.285,2	1.176,9	-17,9	-8,4
Βρετανία					
FTSE 100	5.217,4	4.685,8	4.227,3	-19,0	-9,8
Ιαπωνία					
Nikkei	10.542,6	10.595,4	9.619,3	-8,8	-9,2

Πίνακας 2

Βασικοί οικονομικοί δείκτες

(εκατοστιαία μεταβολή)

	Α.Εγχ.Π.				Βιομηχανική παραγωγή Ιούλιος (ετήσια)	Λιανικές πωλήσεις Ιούλιος (ετήσια)	Ανεργία Ιούλιος (ετήσια)	Πληθωρισμός ¹ Ιούλιος (ετήσια)
	(τριμηνιαία)	(ετήσια)	(τριμηνιαία)	(ετήσια)				
Βρετανία	0,0 Q1	1,0 Q1	2,4 Q2	1,2 Q2	-6,6 ²	4,5	5,1 ³	1,5
Ιαπωνία	-0,1 Q1	-1,6 Q1	1,9 Q2	-0,9 Q2	3,3	-3,5 ²	5,4	-0,8
ΗΠΑ	5,6 Q1	1,5 Q1	1,1 Q2	2,1 Q2	0,2	6,3	5,7 ⁴	1,5
Ευρωζώνη	-0,8 Q4	0,7 Q4	1,3 Q1	0,3 Q1	-1,2 ²	-0,9 ²	8,3	2,1 ⁴

Πηγή: *The Economist*, 7 Σεπτεμβρίου 2002

¹ Βάσει του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή

² Στοιχεία Ιουνίου 2002

³ Απρίλιος - Ιούνιος 2002

⁴ Στοιχεία Αυγούστου 2002

Πίνακας 3

Προβλέψεις Α.Εγχ.Π.

(ετήσια ποσοστιαία μεταβολή)¹

	The Economist Poll GDP forecasts ²				Lehman Brothers Weekly Outlook - GDP ³			Διεθνές Νομισματικό Ταμείο GDP forecast ⁴		
	2000	2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Βρετανία	2,2	2,2	1,7 (1,8)	2,9 (3,0)	1,9	1,8	3,0 (3,6)	2,2	2,0	2,8
Ιαπωνία	1,6	-0,4	-0,5 (-0,8)	1,0 (1,1)	-0,2 (-0,6)	-0,7 (0,8)	1,0 (1,2)	-0,4	-1,0	0,8
ΗΠΑ	4,1	1,2	2,5 (2,9)	3,0 (3,5)	0,3 (1,2)	2,4 (2,6)	2,6 (3,2)	1,2	2,3	3,4
Ευρωζώνη	3,4	1,5	1,0 (1,3)	2,4 (2,9)	1,5	1,0 (1,3)	2,3	1,5	1,4	2,9
Παγκόσμια	3,9				0,7 (1,2)	1,2 (2,0)	2,2 (2,9)	2,5	2,8	4,0

¹ Οι αριθμοί σε παρένθεση δίνουν το αντίστοιχο του περασμένου μήνα, σε περίπτωση αλλαγής

² *The Economist*, 7 Σεπτεμβρίου 2002

³ *Lehman Brothers Global Weekly Economic Monitor*, 6 Σεπτεμβρίου 2002

⁴ Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, *World Economic Outlook*, Απρίλιος 2002

Διεθνή Νομίσματα

Κατά το μήνα Αύγουστο το ευρώ κυμάνθηκε έναντι του δολαρίου μεταξύ 97-99 σεντ μετά τη απότομη και προσωρινή ενδυνάμωσή του στα μέσα Ιουλίου όταν ξεπέρασε τα 1,02 δολάρια.

Η γενικά υποτονική πορεία που παρουσιάζει το δολάριο τους τελευταίους μήνες έναντι του ευρώ οφείλεται, εν μέρει, στη συνεχιζόμενη αστάθεια στις Αμερικάνικες χρηματαγορές και την αδυναμία τους να ξεπεράσουν την αβεβαιότητα που προκάλεσαν τα λογιστικά σκάνδαλα που

αφορούν Αμερικανικές εταιρείες. Σημειώνεται πάντως ότι η πτωτική πορεία του δολαρίου που ξεκίνησε από τις αρχές του χρόνου και η αντίστοιχη ανάκαμψη του ευρώ, θεωρείται ως “διορθωτική” και ότι συνάδει με τα μακροπρόθεσμα θεμελιώδη μεγέθη της οικονομίας των ΗΠΑ σε σχέση με εκείνα της ευρωζώνης.

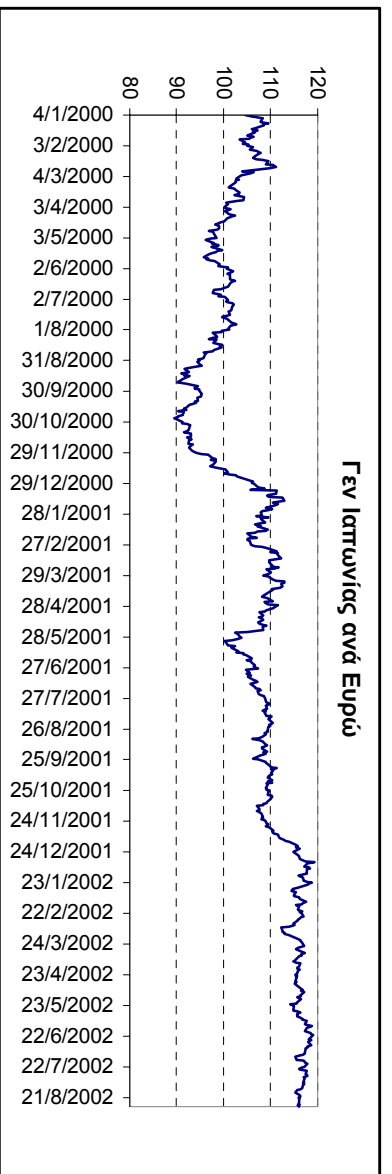
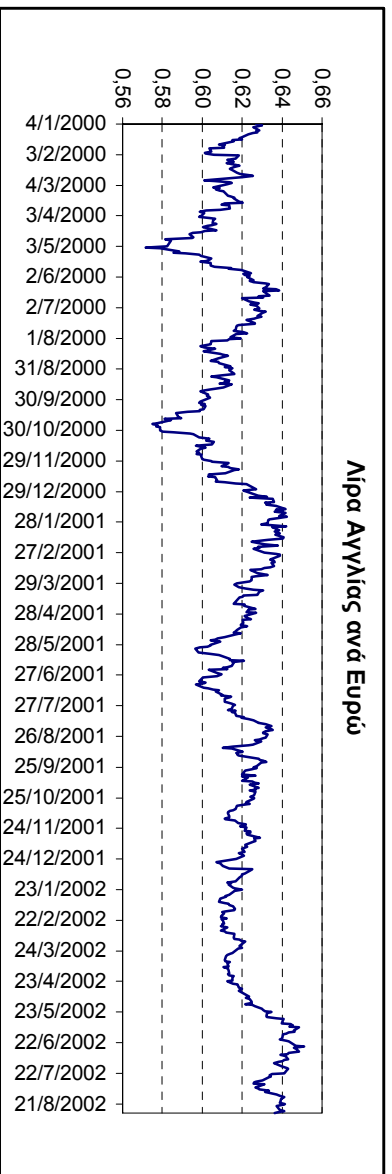
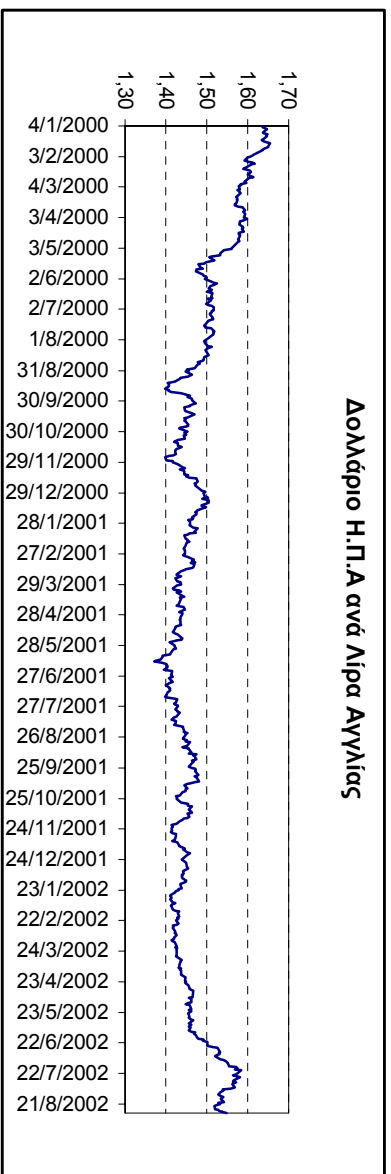
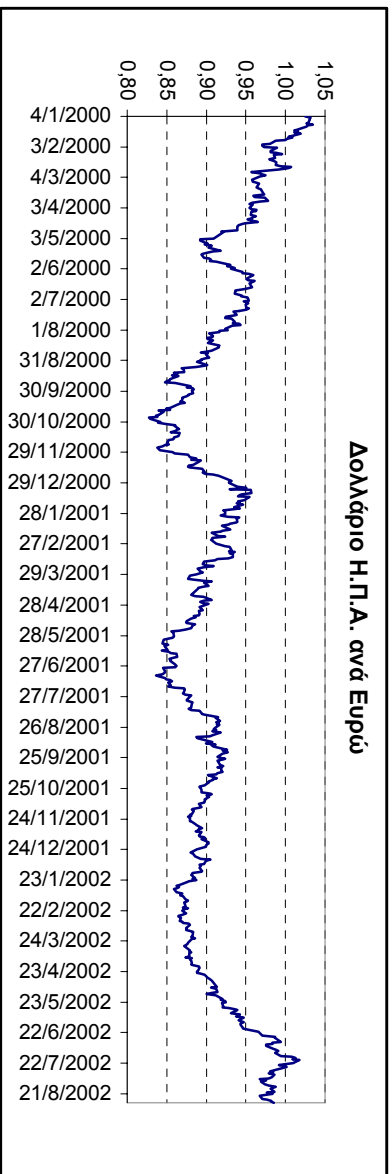
Η στερλίνα κατά την περίοδο Ιουλίου – Αυγούστου κατέγραψε σχετικά σημαντικές αυξομειώσεις έναντι του ευρώ και του αμερικανικού νομίσματος. Στις 30 Αυγούστου

2002 ίσχυαν οι ισοτιμίες 1,55 δολάρια ανά στερλίνα και 0,64 στερλίνες ανά ευρώ, σε σχέση με 1,53 δολάρια ανά στερλίνα και 0,65 στερλίνες ανά ευρώ που ίσχυαν την 1^η Ιουλίου.

Το ιαπωνικό γεν παρουσίασε μικρές διακυμάνσεις έναντι του δολαρίου κατά τον Ιούλιο και Αύγουστο του 2002, παραμένοντας στα επίπεδα στα οποία ανάκαμψε τον Ιούνιο του

2002. Κατά το τέλος Αυγούστου έφθασε τα 118 γεν ανά δολάριο σε σχέση με 119 γεν στις αρχές Ιουλίου. Μια γενική εικόνα των διακυμάνσεων στις διεθνείς συναλλαγματικές ισοτιμίες κατά το πρόσφατο παρελθόν, μέχρι το τέλος Αυγούστου 2002, παρουσιάζεται στο διάγραμμα 1.

**Διεθνείς συναλλαγματικές ισοτιμίες
4/1/2000 - 30/08/2002**
(Τιμές πώλησης, ανοήματος)

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι εκτιμήσεις μεγάλου αριθμού διεθνώς αναγνωρισμένων και έγκυρων χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων για την διαμόρφωση των διεθνών συναλλαγματικών ισοτιμιών στο σύντομο μέλλον, όπως καταγράφονται από

δημοσκόπηση του Reuters. Σύμφωνα με τον πίνακα 4, οι αγορές αναμένουν ότι το ευρώ θα διατηρηθεί ενδυναμωμένο έναντι του δολαρίου και της στερλίνας κατά τους επόμενους δώδεκα μήνες, ενώ το γεν αναμένεται να δείξει σημάδια αποδυνάμωσης έναντι των άλλων νομισμάτων.

Πίνακας 4

Προσδοκίες διεθνών αγορών για συναλλαγματικές ισοτιμίες Μηνιαία Δημοσκόπηση των Reuters

(Σεπτέμβριος, 2002)

Νόμισμα	Στατιστικά στοιχεία	Προσδοκίες για συναλλαγματικές Ισοτιμίες			
		1 μήνας	3 μήνες	6 μήνες	12 μήνες
Δολάρια ανά Ευρώ	Μέσος όρος	0,98	1,00	1,00	1,00
	Ελάχιστη τιμή	0,95	0,94	0,91	0,85
	Μέγιστη τιμή	1,02	1,10	1,09	1,18
	Αριθμός παρατηρήσεων	50	52	51	51
Δολάρια ανά Στερλίνα	Μέσος όρος	1,55	1,56	1,56	1,56
	Ελάχιστη τιμή	1,50	1,48	1,44	1,41
	Μέγιστη τιμή	1,59	1,64	1,67	1,67
	Αριθμός παρατηρήσεων	49	49	49	48
Γεν ανά Δολάριο	Μέσος όρος	119,00	119,42	120,59	121,13
	Ελάχιστη τιμή	110,00	112,00	112,00	103,00
	Μέγιστη τιμή	124,00	128,80	133,20	140,00
	Αριθμός παρατηρήσεων	50	50	50	49
Στερλίνες ανά ευρώ	Μέσος όρος	0,63	0,64	0,64	0,65
	Ελάχιστη τιμή	0,60	0,61	0,59	0,58
	Μέγιστη τιμή	0,66	0,69	0,69	0,71

Πηγή: Reuters. Η δημοσκόπηση διεξήχθη κατά την περίοδο 9-11 Σεπτεμβρίου, 2002.

Κυπριακή Λίρα

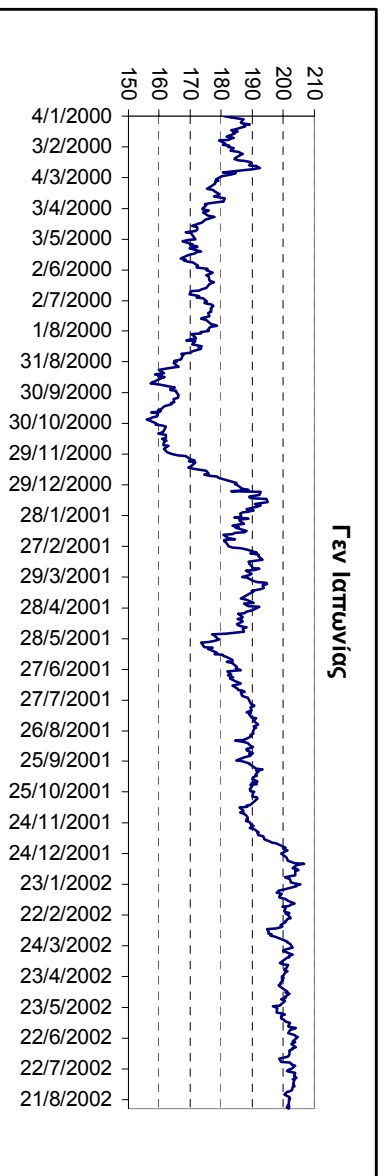
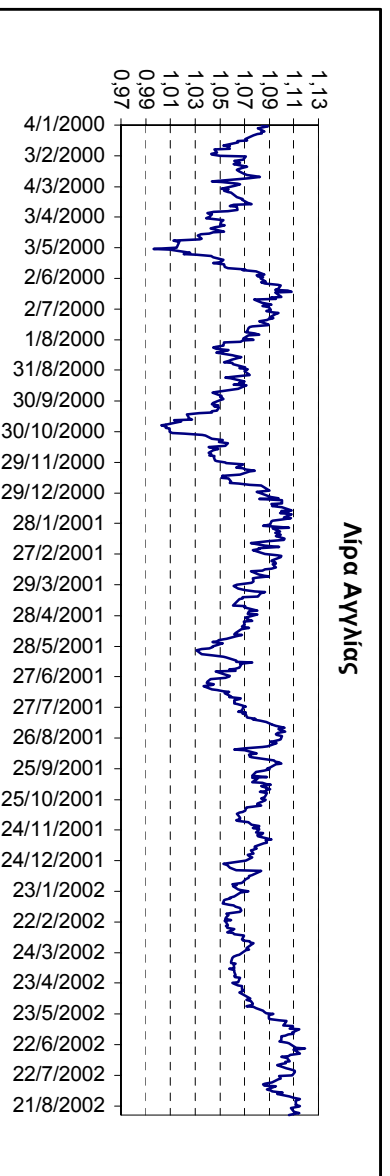
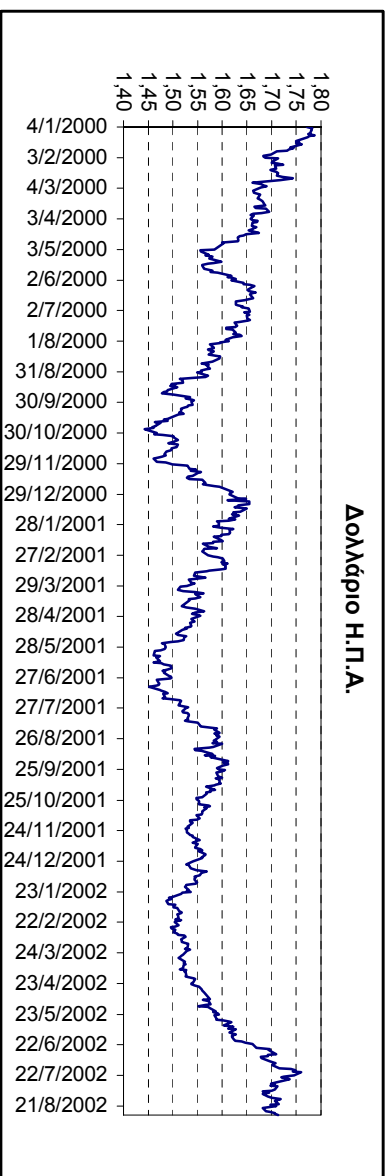
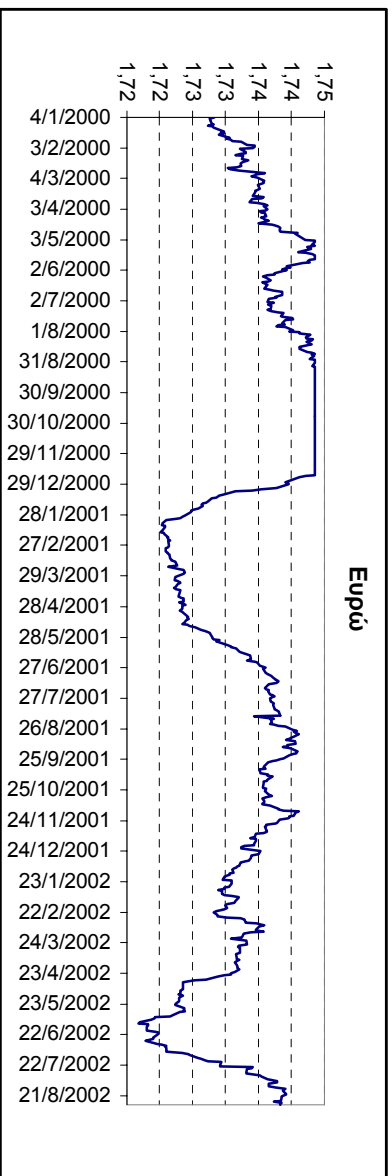
Το κυπριακό νόμισμα κατά την υπό ανασκόπηση περίοδο σημείωσε ανοδική πορεία φθάνοντας τα 1,7435 ευρώ στις 30 Αυγούστου 2002 (μέση τιμή fixing) σε σχέση με 1,7255 που ίσχυε την 1^η Ιουλίου 2002. Αντικατοπτρίζοντας τις διακυμάνσεις των διεθνών νομισμάτων κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο, η κυπριακή λίρα

παρουσίασε σχετικά σημαντικές αυξομειώσεις έναντι του δολαρίου και του γεν, ενώ ενδυναμώθηκε ελαφρά έναντι της στερλίνας. Οι πρόσφατες συναλλαγματικές διακυμάνσεις της κυπριακής λίρας έναντι του ευρώ, δολαρίου, στερλίνας και γεν παρουσιάζονται συνοπτικά στα πιο κάτω διαγράμματα:

Διάγραμμα 2

Συνολοαριθμητικές ιστορίες έναντι της Κορφοτικής Λίρας
4/1/2000 - 30/08/2002

(Τιμές πόλησης ανοήματος)

Όσον αφορά την εγχώρια αγορά συναλλάγματος, τα συνοπτικά αποτελέσματα των συνεδριάσεων καθορισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών fixing που διεξήχθησαν μέχρι τις 30.8.2002, με βάση την ημερομηνία συναλλαγής (transaction date), παρουσιάζονται στον πίνακα 5. Όπως φαίνεται στον εν λόγω πίνακα, από την 1.1.2002 μέχρι τις 30.8.2002 καταγράφηκαν καθαρές εισροές ξένου συναλλάγματος ύψους £174,35 εκ. σε σύγκριση με £451,36 εκ. τους πρώτους οκτώ μήνες του 2001. Το μήνα Αύγουστο συνεχίστηκε η καταγραφή εν μέρει εποχιακών συναλλαγματικών εισροών της τάξης των £30,28 εκ. περίπου σε σύγκριση με £87,25 εκ. τον μήνα Ιούλιο.

Συνολικά, συμπεριλαμβανόμενων των παρεμβάσεων και άλλων πράξεων στη διατραπεζική αγορά (συγκεκριμένα, εκτέλεση

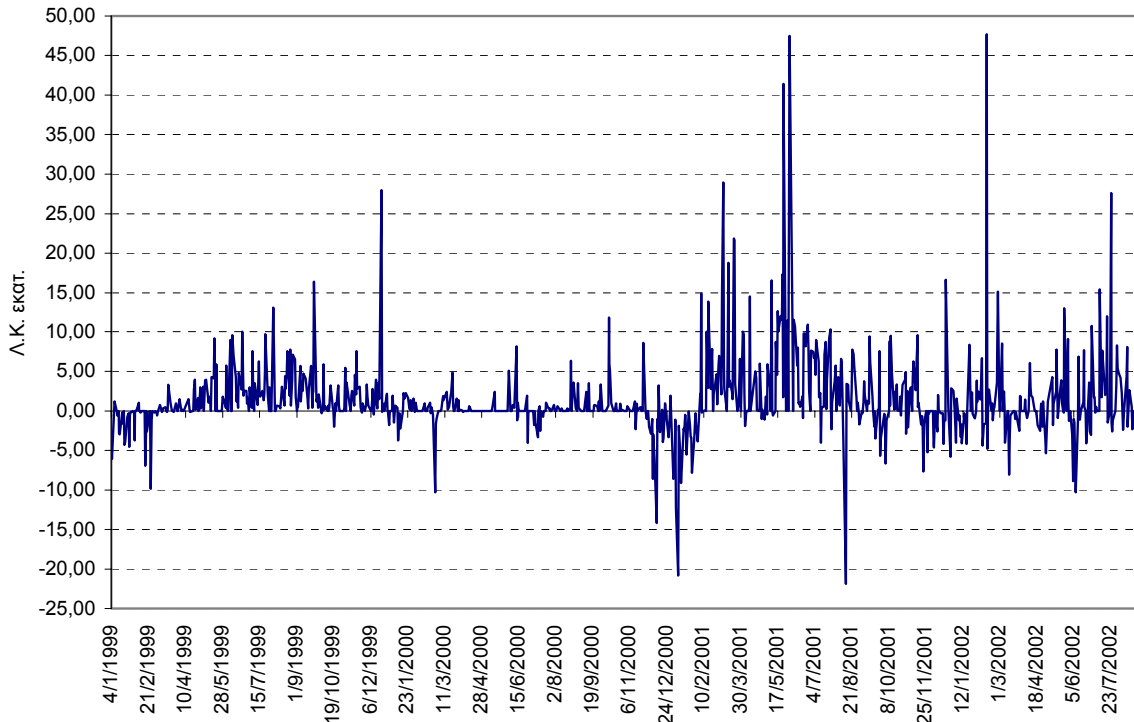
προθεσμιακών συμβολαίων συναλλάγματος), η Κεντρική Τράπεζα απορρόφησε από το τραπεζικό σύστημα από τις 2.1.2001 μέχρι τις 30.8.2002 ξένο συνάλλαγμα αξίας £887,81 εκ. Σημειώνεται ότι πέραν του 50% αυτών των εισροών αποτελούν δανεισμό κατοίκων Κύπρου σε ξένο συνάλλαγμα από εγχώριες εμπορικές τράπεζες που καταγράφηκε ιδιαίτερα το 2001. Σημειώνεται επίσης ότι οι παρεμβάσεις της Κεντρικής Τράπεζας στην εγχώρια αγορά συναλλάγματος μειώθηκαν σημαντικά τους πρώτο οκτώ μήνες του 2002, φθάνοντας τα £224,41 εκ., σε σύγκριση με £593,4 εκ. την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Οι συνολικές αγοραπωλησίες συναλλάγματος της Κεντρικής Τράπεζας με τις εγχώριες τράπεζες σε ημερήσια βάση από το 1999 και εντεύθεν φαίνονται στο διάγραμμα 3.

Πίνακας 5**Συνοπτικά Αποτελέσματα Συνεδριάσεων Καθορισμού
Συναλλαγματικών Ισοτιμιών Fixing**

Μήνας	Μέση τιμή Fixing Ξένα νομίσματα προς Λ.Κ. (τελευταία ημέρα της περιόδου)			Αγορές(+)/Πωλήσεις(-) ξένου συναλλάγματος από την Κεντρική Τράπεζα (με βάση την ημερομηνία συναλλαγής)			
				Σε εκ. ξένου συναλλάγματος			Σε εκ. Λίρες Κ.
2001	Ευρώ	Δολάριο	Στερλίνα	Ευρώ	Δολάριο	Στερλίνα	
Ιανουάριος	1,7278	1,6060	1,0983	-169,80	-9,55	-7,00	-110,17
Φεβρουάριος	1,7264	1,5916	1,1016	49,25	-0,20	1,20	29,51
Μάρτιος	1,7275	1,5209	1,0670	130,40	38,00	-0,10	99,37
Απρίλιος	1,7283	1,5369	1,0713	81,25	-5,30	0,00	43,59
Μάιος	1,7338	1,4716	1,0382	233,25	5,30	0,00	138,17
Ιούνιος	1,7413	1,4743	1,0490	250,00	-1,00	0,00	143,20
Ιούλιος	1,7425	1,5265	1,0712	148,25	0,00	0,02	85,11
Αύγουστος	1,7455	1,5989	1,0962	39,45	0,00	0,00	22,58
Σεπτέμβριος	1,7411	1,5968	1,0852	0,75	9,50	5,30	11,28
Οκτώβριος	1,7414	1,5766	1,0833	15,90	15,50	10,28	28,46
Νοέμβριος	1,7414	1,5464	1,0861	-14,65	6,35	9,20	10,70
Δεκέμβριος	1,7387	1,5380	1,0622	-7,60	-3,05	3,50	-2,74
	Σύνολο 2001			756,95	65,55	22,40	499,05
2002							
Ιανουάριος	1,7347	1,4977	1,0612	-13,45	-3,60	4,60	-5,76
Φεβρουάριος	1,7381	1,5053	1,0631	39,70	8,10	4,90	32,89
Μάρτιος	1,7374	1,5160	1,0626	-6,00	0,00	-1,40	-4,75
Απρίλιος	1,7287	1,5563	1,0685	-18,70	-0,80	10,30	-1,65
Μάιος	1,7272	1,6192	1,1045	19,10	20,85	19,50	42,07
Ιουνίου	1,7249	1,7189	1,1201	-12,65	-3,75	4,00	-5,98
Ιουλίου	1,7402	1,7047	1,0890	152,45	-1,00	-0,10	87,25
Αυγούστου	1,7435	1,7192	1,1078	41,00	11,60	-0,10	30,28
	Σύνολο 2002			201,45	31,40	41,70	174,35

Διάγραμμα 3

Ημερήσιες αγοραπωλησίες συναλλάγματος της Κεντρικής Τράπεζας με τις εγχώριες τράπεζες 4/1/1999-30/8/2002

Σημείωση: Αγορές ξένου συναλλάγματος από την Κεντρική Τράπεζα εμφανίζονται με θετικό πρόσημο.

2.2 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ*

Ορόσημο στις νομισματικές εξελίξεις αποτελεί ο νέος περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου νόμος που τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο και οι τροποποιήσεις των άρθρων 118 και 119 του Συντάγματος που επιφέρουν την πλήρη ανεξαρτησία της Τράπεζας. Ειδικότερα, ο νόμος αυτός και οι συναγματοκτικές τροποποιήσεις διασφαλίζουν όλες τις πτυχές της ανεξαρτησίας και της αυτοτελούς λειτουργίας όπως προνοούνται στο σχετικό κοινοτικό κεκτημένο,

* Τα νομισματικά μεγέθη αναφέρονται σε όλα τα τραπεζικά ιδρύματα (all banks) δηλ. συμπεριλαμβάνουν την Τράπεζα Αναπτύξεως, την Κτηματική Τράπεζα Κύπρου και τον Οργανισμό Χρηματοδότησης Στέγης.

δηλαδή τη θεσμική, την οικονομική και την προσωπική ανεξαρτησία των μελών και των οργάνων της Κεντρικής Τράπεζας. Ο νέος νόμος, επιπλέον, προβλέπει ότι ο κύριος στόχος της Τράπεζας είναι η σταθερότητα των τιμών ενώ απαγορεύει τη χρηματοδότηση της κυβέρνησης, δημόσιων οργανισμών και οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης από την Κεντρική Τράπεζα.

Όσον αφορά τα νομισματικά μεγέθη, το κυρίαρχο στοιχείο κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο ήταν η περαιτέρω επιβράδυνση στο ρυθμό μεγέθυνσης των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα και η συνέχιση των συνθηκών πλεονασματικής ρευστότητας. Η Κεντρική

Τράπεζα, στα πλαίσια της αντιπληθωριστικής της πολιτικής, συνέχισε κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο να παρεμβαίνει στην αγορά χρήματος, μέσω δημοπρασιών (depos)¹, απορροφώντας μέρος της πλεονάζουσας ρευστότητας του τραπεζικού συστήματος. Στις αυξημένες συνθήκες υπερβάλλουσας τραπεζικής ρευστότητας συνέβαλαν αποφασιστικά οι εκταμιεύσεις της κυβέρνησης από την Κεντρική Τράπεζα καθώς και οι συναλλαγματικές εισροές ύψους £87,3 εκ. και £30,3 εκ. που σημειώθηκαν, λόγω αυξημένων τουριστικών εσόδων, τον Ιούλιο και Αύγουστο, αντίστοιχα, σε αντίθεση με καθαρές εκροές ύψους £6,0 εκ. που καταγράφηκαν τον Ιούνιο.

Ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης της συνολικής ρευστότητας (M2) τον Ιούνιο παρουσίασε επιβράδυνση, σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, φτάνοντας το 11,7%, για να επανέλθει τον Ιούλιο στο 12,3%. Σημειώνεται ότι τα αντίστοιχα ποσοστά για το 2001 ήταν 7,4% και 10,8% (πίνακας 6). Επιβράδυνση κατέγραψε και ο κινητός μέσος όρος τριών μηνών των ετήσιων ρυθμών αύξησης της συνολικής ρευστότητας

που από το 12,8% την τριμηνία Μαρτίου – Μαΐου 2002, έφτασε το 12,4% την περίοδο Απριλίου – Ιουνίου, για να μειωθεί περαιτέρω κατά την περίοδο Μαΐου – Ιουλίου 2002, στο 12,1%.

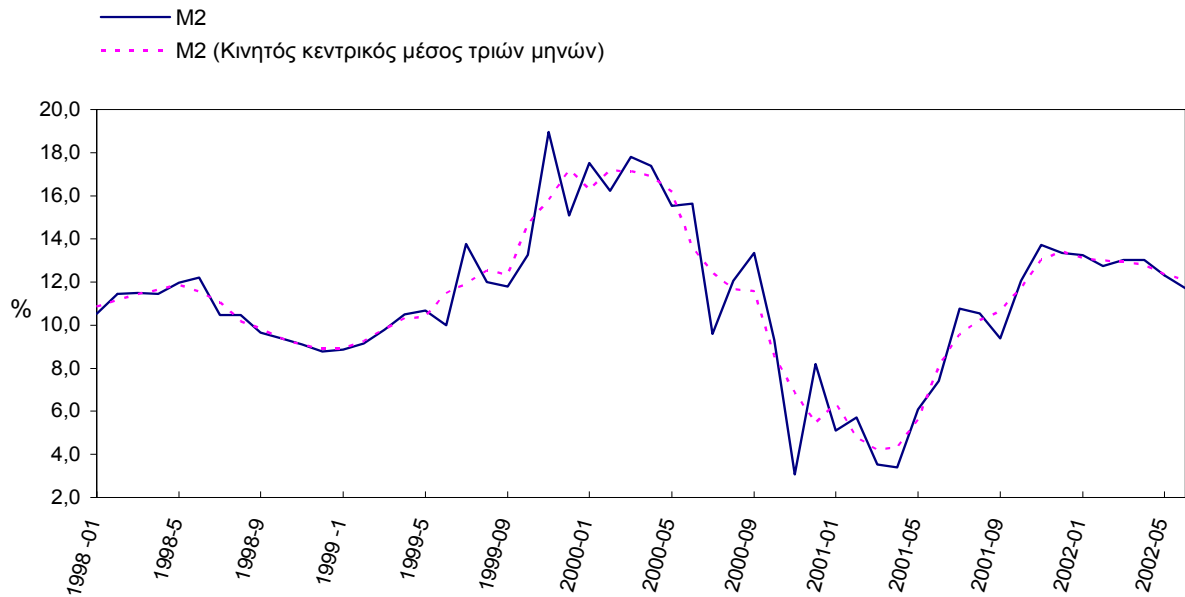
Στον πίνακα 7 παρουσιάζονται αναλυτικά οι παράγοντες που επηρεάζουν τη συνολική προσφορά χρήματος. Από τον πίνακα αυτό φαίνεται ότι τον Ιούλιο, σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, τα καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα, οι πιστώσεις προς το δημόσιο τομέα και τα αταξινόμητα στοιχεία παρουσίασαν άνοδο, ενώ οι πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα παρουσίασαν πτώση. Για τους 12 μήνες μέχρι τον Ιούλιο 2002 η αύξηση στις πιστώσεις προς το δημόσιο τομέα έφτασε τα £297,5 εκ., έναντι αύξησης £235,5 εκ. που καταγράφηκε τη δωδεκαμηνία μέχρι τον Ιούνιο. Για την ίδια περίοδο, τα καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα αυξήθηκαν κατά £105,2 εκ., σε σύγκριση με £58,8 εκ. τον Ιούνιο. Οι πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα σημείωσαν άνοδο της τάξης των £597,0 εκ., σε σύγκριση με £616,6 εκ. τη δωδεκαμηνία μέχρι τον Ιούνιο.

¹ Η διαφορά μεταξύ reverse repos και depos είναι ότι στη δεύτερη περίπτωση δεν γίνεται αγοραπωλησία τίτλων του δημοσίου ενώ η διάρκεια τους δυνατό να υπερβαίνει τις 15 μέρες.

Διάγραμμα 4

Αύξηση του M2

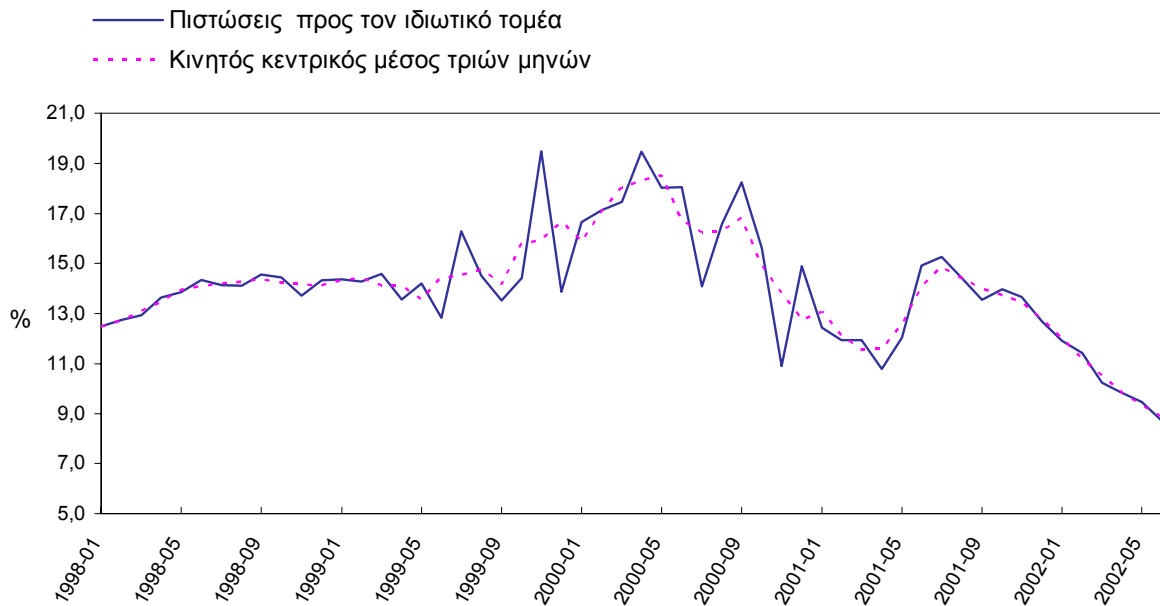
(ετήσια ποσοστιαία μεταβολή, μηνιαία στοιχεία)

Διάγραμμα 5

Αύξηση των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα

(ετήσια ποσοστιαία μεταβολή, μηνιαία στοιχεία)

Η πτωτική τάση του ρυθμού αύξησης των πιστώσεων συνεχίστηκε και τον Ιούλιο (διάγραμμα 5). Συγκεκριμένα, σε ετήσιους ρυθμούς μεγέθυνσης, οι πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα παρουσίασαν μικρή επιβράδυνση τον Ιούλιο του 2002, φτάνοντας το 8,4%, σε σύγκριση με ρυθμό μεγέθυνσης 8,7% τον Ιούνιο και 15,3% τον Ιούλιο του 2001. Σύμφωνα με τον τριμηνιαίο, κινητό μέσο όρο, η πιστωτική επέκταση ήταν 9,3% την περίοδο Απριλίου – Ιουνίου 2002 και 8,9% την περίοδο Μαΐου – Ιουλίου σε σύγκριση με 9,8% την περίοδο Μαρτίου – Μαΐου 2002. Ο χαμηλός ρυθμός επέκτασης των τραπεζικών χορηγήσεων αποδίδεται στη μειωμένη ζήτηση για δάνεια από τον ιδιωτικό τομέα λόγω επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας αλλά και στο γεγονός ότι οι τράπεζες είναι πιο αυστηρές στην αξιολόγηση των αιτήσεων για παραχώρηση δανείων. Η χαμηλή πιστωτική επέκταση τους πρώτους επτά μήνες του 2002 είχε ως αποτέλεσμα η τραπεζική χρηματοδότηση να υπολείπεται, σύμφωνα με τη μέθοδο κατανομής (πλαίσιο 1), της τιμής αναφοράς κατά £11,7 εκ. Σημειώνεται ότι κατά το μήνα Ιούνιο η πραγματική τραπεζική χρηματοδότηση υπερέιχε της τιμής αναφοράς, κατά £33,2 εκ. λόγω της εξαμηνιαίας κεφαλαιοποίησης των τόκων.

Η ανάλυση των τραπεζικών πιστώσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας (πίνακας 8) δείχνει ότι την περίοδο Ιανουαρίου – Ιουλίου 2002 οι τομείς των προσωπικών και επαγγελματικών δανείων, των κατασκευών, και του εγχώριου και εξωτερικού εμπορίου, απορρόφησαν το μεγαλύτερο μερίδιο των νέων πιστώσεων φτάνοντας το 31,5%, 25,3% και 20,2%, αντίστοιχα, ενώ την ίδια περίοδο του προηγούμενου χρόνου κυριαρχούσε και πάλι ο τομέας των προσωπικών και επαγγελματικών δανείων με μερίδιο 51,4% στις νέες πιστώσεις.

Σε απόλυτους αριθμούς, το ποσό των νέων πιστώσεων που διοχετεύθηκε στον τομέα του εμπορίου κατά την προαναφερθείσα περίοδο μειώθηκε από £96,5 εκ. το 2001 σε £62,5 εκ. το 2002. Η μεγαλύτερη πτώση παρατηρήθηκε στα προσωπικά και επαγγελματικά δάνεια που μειώθηκαν στα £97,5 εκ. σε σύγκριση με £270,3 εκ. κατά τους πρώτους επτά μήνες του 2001. Μικρότερη πτώση παρουσίασε ο τομέας των κατασκευών, φτάνοντας τα £78,5 εκ. σε σύγκριση με £88,6 εκ. Αξιοσημείωτη πτώση παρουσίασαν οι νέες πιστώσεις στον τουρισμό, από £72,2 εκ. τους πρώτους επτά μήνες του 2001, στα £43,8 εκ. την ίδια περίοδο του 2002. Το μερίδιο του τουρισμού στο σύνολο των νέων πιστώσεων είχε μικρή αύξηση, από 13,7% το 2001 ανήλθε στο 14,1% την πρώτη επταμηνία του 2002.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το ύψος των πιστωτικών διευκολύνσεων που παραχωρήθηκαν μέσω πιστωτικών καρτών κατά τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο. Συγκεκριμένα, οι εγχώριες δαπάνες των Κυπρίων με πιστωτικές κάρτες σημείωσαν αύξηση 18,2% και 17,7% αντίστοιχα, σε σχέση με τους ίδιους μήνες του προηγούμενου χρόνου, ενώ την ίδια περίοδο οι Κύπριοι ξόδεψαν 8,0% και 3,1% λιγότερα στο εξωτερικό από την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Οι ξένοι κάτοχοι καρτών ξόδεψαν στην Κύπρο 2,2% λιγότερα τον Ιούνιο και 6,5% περισσότερα τον Ιούλιο, σε σύγκριση με τους αντίστοιχους μήνες του 2001. Σύμφωνα με την ανάλυση στο Πλαίσιο 1, η αύξηση στις δαπάνες μέσω των πιστωτικών καρτών τον Ιούνιο και Ιούλιο υποδηλοί, ότι οι λιανικές πωλήσεις θα είναι αυξημένες κατά τους ίδιους μήνες. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι ο δείκτης των επιταγών δείχνει προς την αντίθετη κατεύθυνση αφού ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης τους μήνες Ιούνιο και Αύγουστο παρουσιάζει πτώση.

Η επέκταση των πιστώσεων φαίνεται να κινείται σε χαμηλά επίπεδα και κατά τον Αύγουστο. Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία, που καλύπτουν την περίοδο 1 – 30 Αυγούστου 2002, υπήρξε πτώση στις νέες πιστώσεις που παραχωρήθηκαν της τάξης των £39,8 εκ. έναντι πτώσης £35,4 εκ. την αντίστοιχη περίοδο του

2001. Για ολόκληρη τη δωδεκαμηνία μέχρι 30 Αυγούστου 2002, το ύψος νέων δανείων ανέβηκε στα £637,6 εκ. που ισοδυναμεί με ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης 9,0% έναντι αύξησης 14,4% την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους.

Πίνακας 6

Βασικά νομισματικά μεγέθη

(ετήσια ποσοστιαία μεταβολή)

	1998	1999	2000	2001	2001 Ιουλ.	2002 Ιουν.	2002 Ιουλ.
Πρωτογενής ρευστότητα (M1)	3,4	41,3	4,0	2,0	2,0	-10,2	-9,1
Συνολική ρευστότητα (M2)	8,8	15,1	8,2	13,3	10,8	11,7	12,3
Απαιτήσεις επί του ιδιωτικού τομέα	14,3	13,9	14,9	12,7	15,3	8,7	8,4

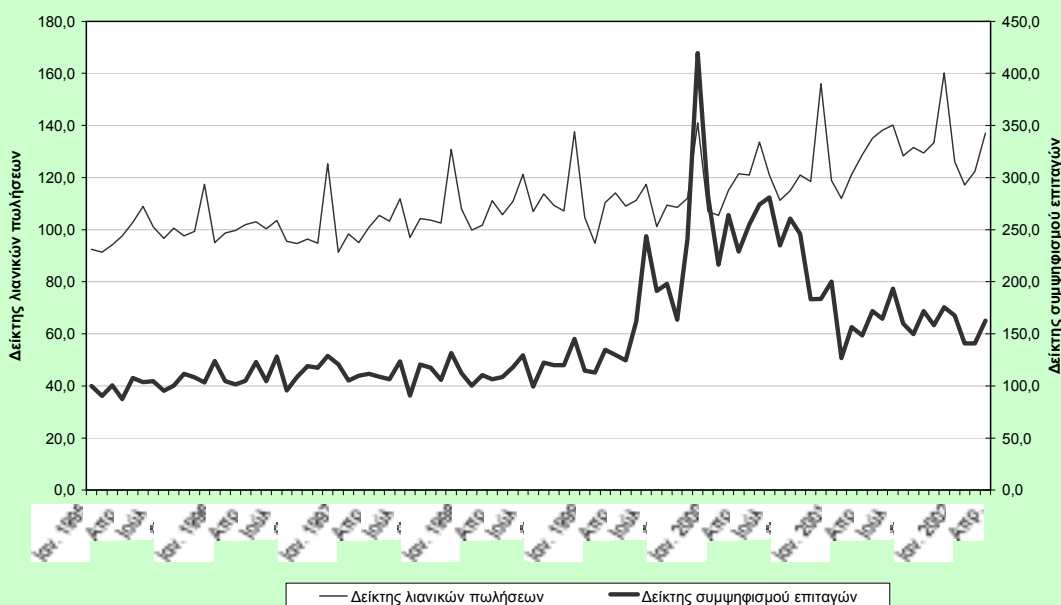
Πλαίσιο 1

Λιανικές Πωλήσεις, Συμψηφισμός Επιταγών και Πιστωτικές Κάρτες

Ο δείκτης λιανικών πωλήσεων παρέχει σημαντικές πληροφορίες για το επίπεδο της εγχώριας κατανάλωσης. Χρήσιμες πληροφορίες προς αυτή την κατεύθυνση φαίνεται να παρέχουν και οι δαπάνες που γίνονται μέσω πιστωτικών καρτών καθώς και η αξία των εκδιδόμενων επιταγών που ανταλλάσσονται μέσω του γραφείου συμψηφισμού των επιταγών. Οι δύο τελευταίοι δείκτες έχουν το πλεονέκτημα ότι είναι διαθέσιμοι έγκαιρα σε μηνιαία βάση και θα είναι χρήσιμοι στη λήψη των αποφάσεων νομισματικής πολιτικής.

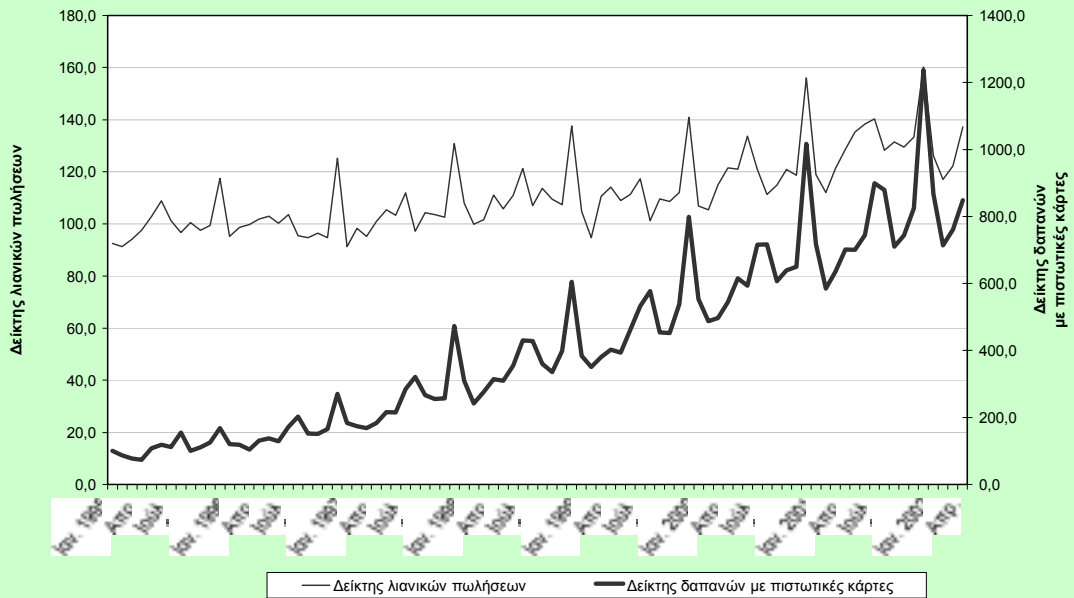
Από τα δύο γραφήματα που ακολουθούν φαίνεται ότι υπάρχει σημαντική συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών και του δείκτη λιανικών πωλήσεων¹. Συγκεκριμένα, ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ του δείκτη λιανικών πωλήσεων και του δείκτη συμψηφισμού επιταγών είναι 0,53 και μεταξύ του δείκτη λιανικών πωλήσεων και του δείκτη δαπανών με πιστωτικές κάρτες είναι 0,87. Ειδικότερα, η συσχέτιση μεταξύ λιανικών πωλήσεων και επιταγών φαίνεται να διατηρείται πιο έντονη πριν τη χρηματιστηριακή έξαρση (Διάγραμμα 1) ενώ ακολούθως παρατηρείται απόκλιση μεταξύ των δύο σειρών. Η σχέση μεταξύ των δαπανών με πιστωτικές κάρτες και λιανικών πωλήσεων παρουσιάζεται πιο σταθερή (Διάγραμμα 2).

Διάγραμμα 1

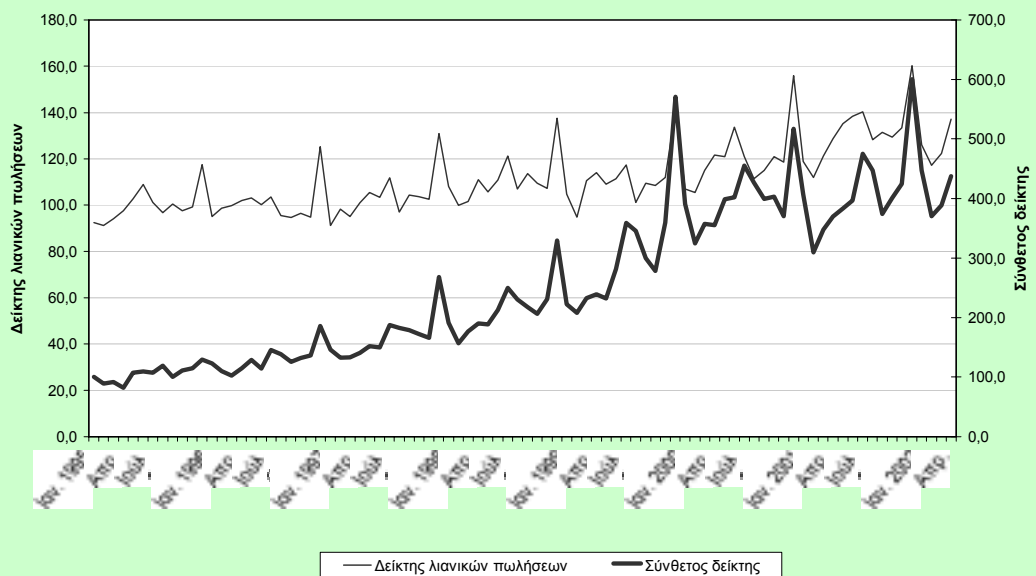
¹ Προκαταρκτικά οικονομικά ευρήματα φαίνεται να επιβεβαιώνουν τη συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών. Έχει βρεθεί ότι 1% αύξηση στις δαπάνες με πιστωτικές κάρτες αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 0,09% στο δείκτη λιανικών πωλήσεων. Επίσης, 1% αύξηση στην αξία των επιταγών αναλογεί σε αύξηση 0,13% στον εν λόγω δείκτη. Ακριβέστερες εκτιμήσεις των παραμέτρων θα προκύψουν από ενδελεχή έρευνα και ένα πληρέστερο μοντέλο που θα περιλαμβάνει πέραν των δύο αναφερόμενων μεταβλητών και άλλες μεταβλητές που ενδεχομένως επηρεάζουν τις λιανικές πωλήσεις.

Διάγραμμα 2

Στη συνέχεια, δημιουργήθηκε ένας σύνθετος δείκτης (composite indicator) αποτελούμενος από τις δύο προαναφερθείσες μεταβλητές με τις σταθμίσεις να προκύπτουν από τις γραφικές παραστάσεις και τις οικονομετρικές εκτιμήσεις².

Διάγραμμα 3

² Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ του δείκτη λιανικών πωλήσεων και του σύνθετου δείκτη είναι 0,85.

Πίνακας 7

Παράγοντες που επηρεάζουν τη συνολική ρευστότητα

(μεταβολή, Κυπριακές λίρες χιλιάδες)

	Ιούλ. 2002	Ιαν.-Ιούλ.		Ιούν. 2001/2002	Ιούλ. 2001/2002
		2001	2002		
Καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα (Foreign assets (net))	134.224	70.975	54.017	58.814	105.166
Πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα (Claims on private sector)	-26.860	549.876	319.545	616.637	596.971
Πιστώσεις προς τον δημόσιο τομέα (Claims on public sector)	75.705	76.815	35.322	235.538	297.479
Αταξινόμητα στοιχεία (Unclassified items)	1.400	-300.363	-29.939	-133.869	-167.825
Συνολική Ρευστότητα (M2) (Total liquidity)	184.469	397.303	378.945	777.120	831.791
Πρωτογενής ρευστότητα (M1) (Money supply)	34.184	-19.692	-137.905	-105.310	-96.665
Νόμισμα σε κυκλοφορία (Currency in circulation)	7.872	18.989	17.010	18.620	21.290
Καταθέσεις όψεως (Demand deposits)	26.312	-38.681	-154.915	-123.930	-117.955
Δευτερογενής ρευστότητα (Quasi-money)	150.285	416.995	516.850	882.430	928.456

Πίνακας 8**Τραπεζικές πιστώσεις κατά κατηγορία**

	Ιανουάριος - Ιούλιος			
	2001		2002	
	μεταβολή ΛΚ' 000	μερίδιο %	μεταβολή ΛΚ' 000	μερίδιο %
Δημόσια Ιδρύματα και Οργανισμοί	16.245	3,1	15.187	4,9
Γεωργία	-3.716	-0,7	-3.034	-1,0
Μεταλλεία	1.391	0,3	-1.244	-0,4
Μεταποίηση	-17.287	-3,3	9.034	2,9
Μεταφορές και Επικοινωνίες	3.237	0,6	6.757	2,2
Εξωτερικό και Εγχώριο Εμπόριο	96.466	18,3	62.524	20,2
Κτήρια και Κατασκευές	88.614	16,8	78.470	25,3
Τουρισμός	72.171	13,7	43.776	14,1
Προσωπικά και Επαγγελματικά Δάνεια	270.348	51,4	97.514	31,5
Προεξοφλήσεις Συναλλαγματικών: Εσωτερικού	-1.149	-0,2	665	0,2
Εξωτερικού	-186	0,0	-36	0,0
Σύνολο	526.134	100,0	309.613	100,0

Η παραχώρηση δανείων σε κατοίκους Κύπρου σε ξένο συνάλλαγμα παρουσίασε ελαφρά αύξηση το Ιούλιο² φτάνοντας τα £4,8 εκ. σε σύγκριση με πτώση £13,0 εκ. τον Ιούνιο και άνοδο £13,4 εκ. το Μάιο. Το μερίδιο των πιστώσεων σε ξένο νόμισμα στις συνολικές πιστώσεις παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητο, στο 10,2% από 10,1% τον προηγούμενο μήνα. Τα προκαταρκτικά στοιχεία για τον Αύγουστο δείχνουν ότι το ύψος του ξένου δανεισμού σε κατοίκους Κύπρου μειώθηκε κατά £25,5 εκ.

² Σημειώνεται ότι τα αναφερόμενα μεγέθη περιλαμβάνουν μόνο τις χορηγίες των δανείων που παραχωρήθηκαν από όλα τα εγχώρια τραπεζικά ιδρύματα (all banks). Ο δανεισμός από τράπεζες του εξωτερικού σε Κύπριους σύμφωνα με τα στοιχεία που υποβάλλονται για το μακροπρόθεσμο δανεισμό κυμαινόταν σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Πίνακας 9**Απαιτήσεις επί του ιδιωτικού τομέα***(μεταβολή 2002, Κυπριακές λίρες εκατ.)*

	Μαΐ.	Ιουν.	Ιουλ.
Δάνεια σε ξένο νόμισμα σε κατοίκους Κύπρου	13,4	-13,0	4,8
Σύνολο πιστώσεων	27,5	179,2	-26,7

(υπόλοιπα τέλος περιόδου, Κυπριακές λίρες εκατ.)

	1999	2000	2001	2001 Ιουλ.	2002 Ιουν.	2002 Ιουλ.
Δάνεια σε ξένο νόμισμα σε κατοίκους Κύπρου	355,2	373,5	729,9	609,8	772,7	777,6
Σύνολο πιστώσεων	5673,5	6517,5	7317,0	7067,3	7679,6	7652,8
Μερίδιο %	6,3	5,7	10,0	8,6	10,1	10,2

Από τα στοιχεία που αφορούν το μακροπρόθεσμο δανεισμό των Κυπρίων σε ξένο νόμισμα για την πρώτη εξαμηνία του έτους επιβεβαιώνεται η στροφή των Κυπρίων προς ξένα νομίσματα πέραν του ευρώ. Ο ξένος δανεισμός των Κυπρίων προοδευτικά συνάπτεται σε δολάρια, ελβετικά φράγκα και ιαπωνικά γεν, με αποτέλεσμα οι χορηγήσεις σε ευρώ να περιοριστούν περίπου στο 62,9% των νέων πιστώσεων από το εξωτερικό, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό κατανέμεται σχεδόν ισομερώς στα τρία προαναφερθέντα νομίσματα. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με την εικόνα του προηγούμενου έτους

όπου το ευρώ κυριαρχούσε, σε ποσοστό πέραν του 80%, στις προτιμήσεις των δανειζομένων. Η προσδοκώμενη από την αγορά ενδυνάμωση του ευρώ και κατά συνέπεια αποδυνάμωση των τριών νομισμάτων πιθανόν να εξηγεί τη στροφή προς το δολάριο, γεν και ελβετικό φράγκο.

Κατά τους πρώτους έξι μήνες του 2002, γύρω στο 51,9% των δανείων σε ξένο συνάλλαγμα χρησιμοποιήθηκαν στον τομέα των κατασκευών στην Κύπρο, 19,5% για την αποπληρωμή υφιστάμενων υποχρεώσεων, ενώ το 18,2% των δανείων για την αγορά πάγιου εξοπλισμού³.

³ Αποπληρωμή υφιστάμενων υποχρεώσεων αναφέρεται τόσο σε υφιστάμενα δάνεια σε λίρες Κύπρου όσο και τη μετατροπή υφιστάμενων ξένων δανείων σε άλλο νόμισμα.

Πλαίσιο 2**Παρακολούθηση πιστωτικής επέκτασης***

Σύμφωνα με το οικονομικό πρόγραμμα (Financial Programme) ως τιμή αναφοράς για την πιστωτική επέκταση το 2002 καθορίστηκε το 11% για ολόκληρο το χρόνο. Επίτευξη της τιμής αναφοράς θα σημαίνει ότι οι πιστώσεις το 2002, ως ποσοστό του Α.Εγχ.Π., θα ανεβούν στο 131% από 125% το 2001**.

Πιστώσεις ως % του Α.Εγχ.Π.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002
ΠΙ/Α.Εγχ.Π.	100%	106%	113%	119%	125%	131%

Η συνεχής διεύρυνση των πιστώσεων ως ποσοστού του Α.Εγχ.Π. δημιουργεί εύλογες ανησυχίες για τη διατηρησιμότητα (sustainability) μιας τέτοιας πολιτικής και κατ'επέκταση η τιμή αναφοράς του 11% για τις πιστώσεις θα πρέπει τουλάχιστον να τηρηθεί. Επομένως, είναι απαραίτητο να διαπιστώνεται αν η πορεία της πιστωτικής επέκτασης σε κάθε χρονική περίοδο βρίσκεται εντός ή εκτός της τιμής αναφοράς. Για να απαντηθεί το πιο πάνω ερώτημα εξετάζονται τρεις μέθοδοι:

(1) Αναγωγή σε ετήσιους όρους (annualised)

Ο ρυθμός αύξησης των πιστώσεων που παρατηρείται σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή ανάγεται σε ολόκληρο το έτος (annualised) δηλαδή αν συνεχίσει η πιστωτική επέκταση να διευρύνεται με τον ίδιο ρυθμό που θα καταλήξει για ολόκληρο το έτος.

Για παράδειγμα η πιστωτική επέκταση σε απόλυτα μεγέθη από τα τέλη Δεκεμβρίου 2001 μέχρι το τέλος Ιουλίου, 2002 ήταν της τάξης των £319,5 εκ. Αυτή η απόλυτη μεταβολή μεταφραζόμενη σε ρυθμό αύξησης σε ετήσια βάση προσαρμοσμένη για εποχικότητα δίνει:

Ετήσια Βάση (εποχικά διορθωμένη***)	Τιμή αναφοράς
9,2%	11%

(2) 12μηνος ρυθμός αύξησης

Η τιμή αναφοράς του 11% καθορίστηκε ως η αύξηση των πιστώσεων από Δεκέμβριο σε Δεκέμβριο. Οπότε θα ήταν λογικό να υποθέσουμε ότι ο κάθε μήνας έναντι του αντίστοιχου μήνα του προηγούμενου χρόνου θα πρέπει να παρουσιάζει ρυθμό αύξησης μικρότερο ή ίσο της τιμής αναφοράς ώστε η πιστωτική επέκταση στο τέλος του έτους να παραμείνει εντός των καθορισμένων πλαισίων. Με βάση τη μέθοδο αυτή ο 12μηνος ρυθμός επέκτασης των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα τον Ιούλιο είναι:

* Η πιστωτική επέκταση συμπεριλαμβάνει όλα τα τραπεζικά ιδρύματα (all banks)

** Εάν συνυπολογισθεί και η χορήγηση πιστώσεων από τα συνεργατικά τότε οι συνολικές πιστώσεις ως ποσοστό του Α.Εγχ.Π. διαφοροποιούνται ως 139% το 1997, 145% το 1998, 154% το 1999, 158% το 2000 και 162% το 2001.

*** Ο υπολογισμός της εποχικότητας έγινε με τη μέθοδο X11 και περιέλαβε μια περίοδο 15 χρόνων.

	12 μήνες	Τιμή Αναφοράς
	8,4%	11,0%
Κινητός Μέσος όρος	8,9%	

Η μέθοδος αυτή παρουσιάζει το πρόβλημα βάσης (base effect) δηλ. τα στοιχεία δυνατό να είναι παραπλανητικά αν ο μήνας βάσης για κάποιο λόγο παρουσιάζεται ασυνήθιστα ψηλός ή χαμηλός. Για περιορισμό του προβλήματος η παρακολούθηση του εν λόγω μεγέθους δέον όπως συμπληρώνεται με τη μέθοδο των κινητών μέσων (moving average).

(3) Μέθοδος κατανομής

Η Κεντρική Τράπεζα υπολόγισε ότι οι πιστώσεις θα μπορούσαν να διευρυνθούν μέχρι £808 εκ. και να φτάσουν τα £8150 εκ. στο τέλος του 2002. Το ποσό αυτό (τιμή αναφοράς) δυνατό να κατανεμηθεί μέσα στους μήνες του 2002 σύμφωνα με την εποχικότητα των προηγούμενων ετών. Η όλη παρακολούθηση δυνατό να γίνεται με τον ακόλουθο πίνακα όπου η πρώτη γραμμή παρουσιάζει την κατανομή των πιστώσεων σύμφωνα με την τιμή αναφοράς και η δεύτερη γραμμή τη μέχρι σήμερα πραγματοποιηθείσα πιστωτική επέκταση. Όπως φαίνεται από τον πίνακα η μέχρι σήμερα πιστωτική επέκταση βρίσκεται σε επίπεδα χαμηλότερα από την τιμή αναφοράς.

Πίνακας τραπεζικής χρηματοδότησης 2002

(Κυπριακές λίρες εκατ.)

	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.
Τιμή αναφοράς*	7359	7431	7529	7550	7578	7658	7676	7646	7712	7753	7795	8150
Πραγματική	7360,6	7394,7	7465,2	7479,5	7518,6	7691,2	7664,3					

* Ο υπολογισμός της εποχικότητας έγινε με τη μέθοδο Χ11 και περιέλαβε μια περίοδο 15 χρόνων. Επειδή δυνατό να διαφοροποιήθηκε μέσα στα χρόνια το εποχικό πρότυπο των τραπεζών λήφθηκε επίσης υπόψη το ποσοστό πιστώσεων που παραχωρήθηκε κάθε μήνα τα τελευταία 6 χρόνια.

Χρηματαγορά

Στην αγορά χρήματος συνεχίστηκαν τον Ιούλιο και Αύγουστο οι συνθήκες αυξημένης πλεονασματικής τραπεζικής ρευστότητας. Όπως και τον Ιούνιο στην ενίσχυση των συνθηκών πλεονασματικής ρευστότητας συνέβαλε αποφασιστικά η μεταβολή των κυβερνητικών καταθέσεων με την Κεντρική Τράπεζα. Συγκεκριμένα, το ύψος των κυβερνητικών καταθέσεων από £98,2 εκ. κατά μέσο όρο το Μάιο μετατράπηκε σε υπερανάληψη £16,3 εκ. και £212,0 εκ. τον Ιούνιο και Ιούλιο, αντίστοιχα (πίνακας 11). Οι εκταμιεύσεις της κυβέρνησης εμφανίζονται πιο έντονες αν ληφθεί υπόψη, ότι μέσω δημοπρασιών τίτλων του δημοσίου απορροφήθηκε επιπρόσθετη ρευστότητα ύψους £76,9 εκ. τον Ιούλιο και £47,1 εκ. τον Αύγουστο. Οι εν λόγω δημοπρασίες σε συνδυασμό με τη μείωση στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της Κεντρικής Τράπεζας, που παρουσίαζαν μέση ημερήσια αξία τον Ιούλιο της τάξης των £1403,2 εκ. από £1576,3 εκ. τον προηγούμενο μήνα, μετρίασαν τις συνθήκες υπερβάλλουσας ρευστότητας του Ιουλίου.

Με την ανεξαρτητοποίηση της Κεντρικής Τράπεζας από τον περασμένο Ιούλιο και τον τερματισμό του δανεισμού της Κυβέρνησης από την ΚΤΚ αναμένεται ότι σταδιακά οι δημοπρασίες τίτλων δημοσίου θα επανέλθουν σε φυσιολογικά επίπεδα και θα αποτελούν σημαντική πηγή άντλησης ρευστότητας. Αυτό θα έχει ως συνέπεια να απαμβλυνθούν οι συνθήκες πλεονασματικής ρευστότητας και ως εκ τούτου να περιοριστεί το ποσό που απορροφά η Κεντρική Τράπεζα στις δικές της παρεμβάσεις στη χρηματαγορά.

Η Κεντρική Τράπεζα, για να διατηρήσει τα επιτόκια συμβατά με την αντιπληθωριστική πολιτική της, παρενέβηκε στην αγορά χρήματος μέσω δημοπρασιών (depos). Ειδικότερα τον Ιούλιο, η Κεντρική Τράπεζα απορρόφησε σε τρεις δημοπρασίες συνολική ρευστότητα ύψους £540,0 εκ. με μέσο επιτόκιο 3,93% ενώ τον Αύγουστο σε τέσσερις δημοπρασίες απορροφήθηκε ρευστότητα ύψους £762,0 εκ. με μέσο επιτόκιο 3,91%. Σημειώνεται ότι σε δύο περιπτώσεις, στις 18 Ιουλίου και 29 Αυγούστου, διενεργήθηκαν δημοπρασίες ποσού με σταθερό επιτόκιο 4,00% και διάρκεια 42 ημέρες έκαστη.

Πίνακας 10

Επιτόκια

(ποσοστά % ετησίως)

	1998	1999	2000	2001	2001 Αυγ.	2002 Ιουλ.	2002 Αυγ.
Διατραπεζική αγορά (1 μέρα)	4,83	5,15	5,96	4,93	4,33	3,45	3,33
Repos	4,68	5,45	5,97	6,39			
Reverse repos/depos			4,44	4,59	5,06	3,93	3,91
Γραμμάτια δημοσίου (13 εβδομάδες)	5,50	5,54	5,75	6,00		4,08	
Γραμμάτια δημοσίου (52 εβδομάδες)	5,99	6,00	6,21	6,35	6,10	4,38	4,28
Χρεόγραφα αναπτύξεως (2 χρόνια)			6,55	6,11		4,56	4,54
Χρεόγραφα αναπτύξεως (5 χρόνια)	6,95	7,27	7,45	6,96		5,10	5,11
Χρεόγραφα αναπτύξεως (10 χρόνια)	7,22	7,36	7,55	7,66			
Χρεόγραφα αναπτύξεως (15 χρόνια)				6,47			

Σημείωση: Αριθμητικός μέσος όρος των σταθμικών μέσων επιτοκίων της περιόδου

Πίνακας 11**Ρευστότητα τραπεζικού συστήματος**

(€ εκατ. , ημερήσιοι μέσοι όροι περιόδου)

	Προσφορά ρευστότητας					Απορρόφηση ρευστότητας						Τρεχούμενοι λογαριασμοί πιστωτικών ιδρυμάτων (MRA)	Νομισματική βάση (6+7+9+12)
	Καθαρό ενεργητικό σε χρυσό και συνάλλαγμα (NFA)	Πράξεις νομισματικής πολιτικής				Rev - geros & depors	Τραπεζο- γραμμάτια, νομίσματα σε κυκλοφορία (cur. in circul.)	Καταθέσεις κεντρικής κυβέρνησης (καθαρές)	Άλλοι παράγοντες απορρόφησης ρευστότητας (καθαροί)				
		Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης (repos)	Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (lomard)	Άλλες πράξεις (swap)					Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων (overnight)	Πρόσθετες και ειδικές και Σ.Μ.Ε. Καταθέσεις (additional & special & S.M.E. dep.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2000 Ιουλ.	998,1	0,0	0,0	20,3	2,0	0,1	0,0	0,0	363,3	14,7	123,0	519,3	882,6
Αυγ.	1.006,0	0,0	0,0	11,5	1,8	0,5	1,7	0,0	365,1	50,6	92,9	508,5	875,3
Σεπ.	1.028,0	0,0	0,0	4,0	0,4	3,7	0,5	0,0	358,6	48,2	112,1	509,3	868,4
Οκτ.	1.018,1	0,0	0,0	18,6	4,3	0,3	0,0	0,0	354,7	-26,8	194,9	517,8	872,5
Νοε.	1.056,5	0,0	0,0	6,3	1,8	3,7	0,0	0,0	341,5	9,8	199,8	509,8	851,2
Δεκ.	1.007,1	0,0	0,0	18,9	1,1	4,1	0,5	0,0	353,8	-22,4	184,1	507,0	861,2
2001 Ιαν.	892,6	10,2	0,0	8,6	1,1	3,9	94,5	0,0	346,9	51,8	-15,9	431,3	876,6
Φεβ.	876,0	49,5	0,0	0,5	1,2	12,5	93,9	0,0	336,2	-6,8	47,8	443,6	886,1
Μαρ.	991,3	16,3	0,0	5,0	1,0	2,9	93,0	0,0	337,5	38,2	97,0	444,9	878,3
Απρ.	1.075,1	0,0	0,0	18,2	0,7	0,3	90,7	0,0	358,7	0,0	194,4	449,7	899,5
Μαί.	1.109,6	0,0	0,0	28,2	1,2	1,0	84,2	0,0	369,4	58,4	175,7	450,3	904,9
Ιουν.	1.316,1	0,0	0,0	0,0	0,0	57,9	79,7	26,4	382,7	132,3	198,2	439,1	959,3
Ιουλ.	1.379,0	0,0	0,0	1,2	0,0	9,2	79,6	92,0	393,8	159,8	194,5	451,1	933,8
Αυγ.	1.333,2	0,0	0,0	0,5	0,0	39,3	79,6	58,6	393,9	125,6	179,4	457,2	970,2
Σεπ.	1.359,6	0,0	0,0	0,0	0,0	58,7	79,6	94,8	386,0	89,4	189,3	461,8	986,1
Οκτ.	1.358,1	0,0	0,0	2,3	0,1	19,4	79,6	104,7	384,3	58,0	250,0	464,5	947,8
Νοε.	1.372,1	0,0	0,0	2,3	0,0	13,3	79,4	118,5	366,5	54,6	275,5	466,6	925,8
Δεκ.	1.334,4	0,0	0,0	3,6	0,0	8,3	79,4	111,9	385,3	10,5	274,6	468,1	941,1
2002 Ιαν.	1.309,0	0,0	0,0	0,8	0,0	16,4	79,4	174,3	377,6	64,7	124,2	473,1	946,6
Φεβ.	1.384,4	0,0	0,0	0,6	0,0	14,5	79,4	131,3	363,9	169,8	137,7	488,6	946,4
Μαρ.	1.684,4	0,0	0,0	3,3	0,0	24,8	79,4	189,9	367,4	369,6	167,3	489,2	960,9
Απρ.	1.637,5	0,0	0,0	3,4	0,0	17,6	79,4	267,7	379,4	121,7	284,6	490,7	967,0
Μαί.	1.632,1	0,0	0,0	1,0	0,0	11,2	79,4	287,6	400,1	98,2	263,2	493,4	984,1
Ιουν.	1.576,3	0,0	0,0	0,6	0,0	26,0	79,4	366,9	403,1	-16,3	221,6	496,3	1.004,7
Ιουλ.	1.403,2	0,0	0,0	1,5	0,0	41,5	79,4	405,2	413,5	-212,0	179,6	497,5	1.031,9

Παρά τις παρεμβάσεις της Κεντρικής Τράπεζας, οι αυξημένες συνθήκες πλεονασματικής ρευστότητας διατήρησαν το επιτόκιο της διατραπεζικής αγοράς χαμηλότερο από το επιτόκιο παρέμβασης (depos). Το μέσο επιτόκιο της διατραπεζικής αγοράς διάρκειας μιας νύκτας είχε ελαφρά άνοδο από το 3,42% τον Ιούνιο, στο 3,45% τον Ιούλιο για να μειωθεί στο 3,33% τον Αύγουστο. Όσον αφορά τους τίτλους του δημοσίου, η μέση απόδοση στα τριμηνιαία γραμμάτια ανήλθε στο 4,08% τον Ιούλιο ενώ το μέσο μηνιαίο επιτόκιο των γραμματίων του δημοσίου διάρκειας 52 εβδομάδων βρισκόταν στο 4,38% τον ίδιο μήνα και 4,28% τον Αύγουστο. Στους μακροπρόθεσμους τίτλους, τον Ιούλιο, το μέσο επιτόκιο των πενταετών χρεογράφων βρισκόταν στο 5,10% και τον Αύγουστο στο 5,11% ενώ για τα δεκαετή χρεόγραφα δεν έγινε

καμία δημοπρασία κατά την περίοδο Ιουνίου – Αυγούστου 2002. Παρόλο που η τελευταία δημοπρασία στα δεκαετή χρεόγραφα έγινε το Φεβρουάριο με μέσο επιτόκιο 5,37%, ο μέσος όρος των μακροπρόθεσμων επιτοκίων των δώδεκα μηνών μέχρι τον Ιούνιο μειώθηκε στο 6,47% από 6,89% τη δωδεκαμηνία μέχρι τον Απρίλιο. Ως αποτέλεσμα της μη διαφοροποίησης στα αντίστοιχα ευρωπαϊκά επιτόκια, η απόκλιση μεταξύ εγχώριων και ευρωπαϊκών μακροπρόθεσμων επιτοκίων μειώθηκε στις 137 μ.β. Ταυτόχρονα, λόγω της αύξησης στον πληθωρισμό στην Ε.Ε. η ψαλίδα μεταξύ των πραγματικών επιτοκίων της Ε.Ε. και των αντίστοιχων εγχώριων επιτοκίων σμικρύνθηκε ακόμη περισσότερο, φτάνοντας τις 124 μ.β. τον Ιούνιο έναντι διαφοράς 183 μ.β. τον Απρίλιο (πίνακας 12).

Πίνακας 12

Πληθωρισμός και επιτόκια σε Ευρώπη και Κύπρο - Ιούνιος 2002

(μέσος όρος τελευταίων 12 μηνών)

	Πληθωρισμός (ΕνΔΤΚ)	Μακροπρόθεσμα Επιτόκια	Μακροπρόθεσμα Πραγματικά Επιτόκια
Βέλγιο	2,00	5,20	3,20
Δανία	2,20	5,10	2,90
Γερμανία	1,80	4,90	3,10
Ελλάδα	3,90	5,30	1,40
Ισπανία	2,90	5,10	2,20
Γαλλία	1,90	5,00	3,10
Ιρλανδία	4,40	5,10	0,70
Ιταλία	2,30	5,20	2,90
Λουξεμβούργο	1,80	4,80	3,00
Ολλανδία	4,70	5,00	0,30
Αυστρία	2,00	5,10	3,10
Πορτογαλλία	3,80	5,20	1,40
Φιλλανδία	2,40	5,10	2,70
Σουηδία	2,70	5,40	2,70
Ηνωμένο Βασίλειο	1,20	5,10	3,90
Ευρωζώνη	2,30	5,10	2,80
ΕΕ-15	2,10	5,10	3,00
Κύπρος	2,23	6,47	4,24

Διεθνή και Εγχώρια Επιτόκια

Ορισμένες κεντρικές τράπεζες όπως του Καναδά, της Νορβηγίας και της Νέας Ζηλανδίας, προχώρησαν τον Ιούλιο σε αυξήσεις των βασικών επιτοκίων τους. Σε αντιδιαστολή, οι νομισματικές αρχές των μεγαλύτερων οικονομιών τήρησαν στάση αναμονής, λόγω κυρίως της αβεβαιότητας που επικρατεί στις διεθνείς

οικονομικές συνθήκες. Η μη διαφοροποίηση των επιτοκίων τόσο από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) όσο και από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (πίνακας 13) είχε ως αποτέλεσμα το εύρος της ψαλίδας στα βασικά τους επιτόκια να παραμείνει στις 125 μ.β. για το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης και 25 μ.β. στο επιτόκιο καταθέσεων μιας νύκτας.

Πίνακας 13

Βασικά επιτόκια

(ποσοστά % ετησίως, μεταβολές σε εκατοστιαίες μονάδες)

		μεταβολή
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα		
<i>(1 Αυγούστου 2002)</i>		
Ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς για repos	3,25	-
Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (Lombard)	4,25	-
Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων (Deposit facility)	2,25	-
Τράπεζα της Αγγλίας		
<i>(5 Σεπτεμβρίου 2002)</i>		
Repo Rate	4,00	-
Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ		
<i>(13 Αυγούστου 2002)</i>		
Federal Funds Rate	1,75	-
Discount Rate	1,25	-
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου		
<i>(19 Ιουλίου 2002)</i>		
Ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς για repos	4,00	-
Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (Lombard)	5,50	-
Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων (Deposit facility)	2,50	-

Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ)

Η πτωτική πορεία του Γενικού Δείκτη Τιμών συνεχίστηκε κατά την περίοδο Ιουνίου – Ιουλίου 2002. Στις 29 Ιουλίου ο δείκτης σημείωσε νέο ετήσιο χαμηλό ρεκόρ πέφτοντας στις 81,8 μονάδες. Η πτώση του δείκτη τον Ιούνιο συνοδεύτηκε με αντίστοιχη μείωση στον όγκο συναλλαγών σε σχέση με το Μάιο ενώ τον Ιούλιο υπήρξε άνοδος στον όγκο συναλλαγών. Την τελευταία μέρα του Ιουνίου ο Γενικός Δείκτης Τιμών έκλεισε στις 94,8 μονάδες, και τον Ιούλιο στις 83,0 μονάδες (Διάγραμμα 6). Σημειώνεται ότι τον Ιούνιο, ο δείκτης κυμάνθηκε μεταξύ 93,3 και 100,6 μονάδων και τον Ιούλιο μεταξύ 81,8 και 93,7 μονάδων.

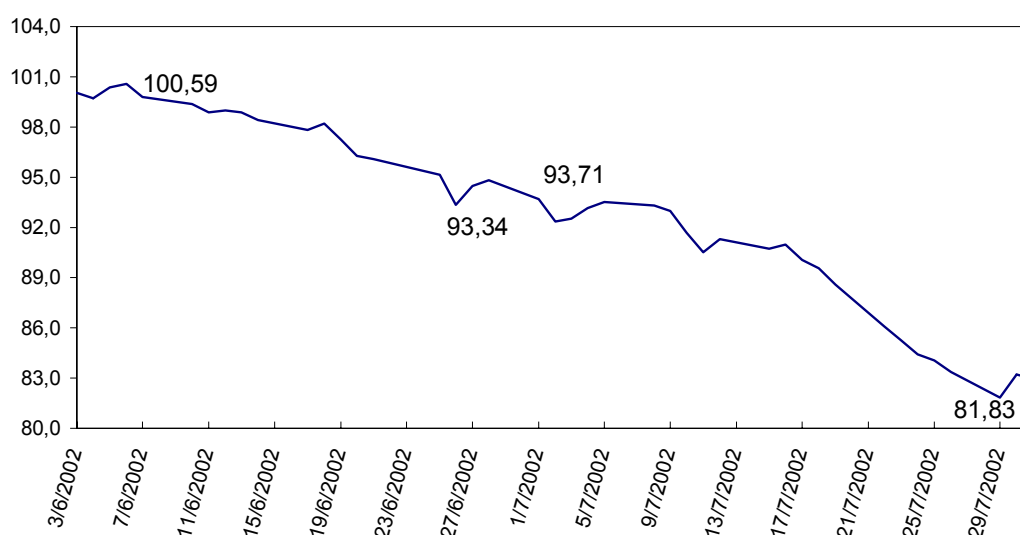
Τον Ιούνιο, ο μέσος ημερήσιος όγκος μειώθηκε στα £0,7 εκ. σε σύγκριση με £1,5 εκ. το Μάιο ενώ ο μέσος ημερήσιος αριθμός συναλλαγών μειώθηκε στις 1114 από 1949 το Μάιο. Τον Ιούλιο, ο μέσος ημερήσιος όγκος ήταν £0,6 εκ. ενώ ο μέσος ημερήσιος αριθμός συναλλαγών μειώθηκε περαιτέρω στις 1091. Οι περισσότεροι κλαδικόι δείκτες σημείωσαν πτώση κατά τη διμηνία Ιουνίου - Ιουλίου. Οι τίτλοι στους οποίους επικεντρώθηκε το μεγαλύτερο ποσοστό του μηνιαίου όγκου συναλλαγών ήταν οι μετοχές της Τράπεζας Κύπρου και Λαϊκής Τράπεζας, με αντίστοιχα ποσοστά 12,3% και 9,4% τον Ιούνιο και 22,3% και 12,6%, τον Ιούλιο.

Διάγραμμα 6

Γενικός Δείκτης Τιμών Χρηματιστηρίου (ΧΑΚ)

Ιούνιος - Ιούλιος 2002

(29/3/1996=100, ημερήσια στοιχεία)

Ο πίνακας 14 δείχνει ότι υπήρξαν μικρές εκροές κεφαλαίων κατά το μήνα Ιούνιο οι οποίες αντιστράφηκαν τον Ιούλιο. Συγκεκριμένα, τον Ιούνιο οι αγορές μετοχών στο ΧΑΚ από μη κατοίκους Κύπρου υπολείπονταν των

πωλήσεων κατά £0,179 εκ., ενώ τον Ιούλιο υπερτερούσαν κατά £0,153 εκ. Οι πίνακες 11 και 12 του παραρτήματος παρουσιάζουν τις αγορές και πωλήσεις μετοχών από μη κατοίκους Κύπρου, κατά χώρα διαμονής.

Πίνακας 14

Επενδύσεις μη κατοίκων στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου

(Λίρες Κύπρου, εκατ.)

	2001	2002		
	Δεκ.	Μάιος	Ιούν.	Ιούλ.
Αγορές	0,367	0,207	0,044	0,161
Πωλήσεις	0,577	0,024	0,223	0,008
Καθαρές επενδύσεις	-0,210	0,183	-0,179	0,153

2.3 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Οι τιμές κατά τον Αύγουστο του 2002 σημείωσαν αύξηση της τάξης του 3,77%, σε σύγκριση με 3,32% τον Ιούλιο. Όπως φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα, η μικρή επιτάχυνση του πληθωρισμού οφείλεται κυρίως στην επιτάχυνση των τιμών των εγχώριων βιομηχανικών προϊόντων, καθώς και την επιβράδυνση στη μείωση των τιμών των εγχώριων γεωργικών προϊόντων. Από την άλλη, μεγάλη μείωση σημείωσαν οι τιμές των εισαγόμενων προϊόντων, ενώ η αύξηση των τιμών των υπηρεσιών παρέμεινε στα ίδια επίπεδα που ίσχυαν τον Ιούλιο. Σημειώνεται ότι οι αυξήσεις τον Ιούλιο και Αύγουστο περιλαμβάνουν την επίδραση της αύξησης του βασικού συντελεστή Φ.Π.Α. και άλλων αλλαγών στους καταναλωτικούς φόρους και παρουσιάζουν αισθητή επιτάχυνση σε σχέση με τους πρώτους έξι μήνες.

Όσον αφορά την κατηγορία των εγχώριων προϊόντων, σημαντική εξέλιξη κατά τον Αύγουστο του 2002 αποτελεί η συνεχιζόμενη μεγάλη άνοδος των τιμών των βιομηχανικών προϊόντων κατά

9,59%, σε σύγκριση με άνοδο 8,66% που σημειώθηκε τον προηγούμενο μήνα, ενώ οι τιμές του ηλεκτρισμού παρουσίασαν περαιτέρω άνοδο. Πιο συγκεκριμένα, κατά τον Αύγουστο του 2002 σημειώθηκε οριακή επιτάχυνση της τιμής του ηλεκτρισμού σε σχέση με τον Ιούλιο, ενώ οι τιμές των καυσίμων παρουσίασαν επιτάχυνση. Η πορεία των τιμών αυτών αποτελεί απόρροια των εξελίξεων στις διεθνείς αγορές πετρελαίου καθώς και στις αυξήσεις των φόρων κατανάλωσης των πετρελαιοειδών και του βασικού συντελεστή Φ.Π.Α. από 1^η Ιουλίου 2002, από 10% σε 13%. Ενδεικτικό τούτου είναι το γεγονός ότι κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους, πριν δηλαδή την αύξηση του Φ.Π.Α. και των τιμών του πετρελαίου σε επίπεδα ψηλότερα από τους αντίστοιχους περσινούς μήνες, οι τιμές του ηλεκτρισμού σημείωσαν πτώση κατά 8,73% ενώ των καυσίμων είχαν σημειώσει μηδενική μεταβολή. Σημειώνεται ότι οι τιμές του ακάθαρτου πετρελαίου (Brent) κατά το Ιούλιο και Αύγουστο του 2002 ανήλθαν στα \$26 και \$27 το βαρέλι, αντίστοιχα, καταγράφοντας μικρές αυξήσεις σε σχέση με τις περσινές αντίστοιχες τιμές.

Πίνακας 15

Ποσοστιαία μεταβολή δείκτη τιμών καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία

	2000	2001	Αύγουστος 2001/2000	Ιούλιος 2002/2001	Αύγουστος 2002/2001
Σύνολο	4,14	1,97	1,81	3,32	3,77
A Εγχώρια Προϊόντα	7,15	1,34	1,01	5,90	6,95
A.1 Γεωργικά	8,98	4,50	5,96	-2,75	-0,40
A.2 Βιομηχανικά	4,40	0,78	0,61	8,66	9,59
A.2.1 Βιομηχ. μη πετρελαιοειδή	2,45	0,10	0,74	6,60	6,87
A.2.2 Καύσιμα και υγραέριο	14,86	3,99	0,01	17,63	21,86
A.3 Ηλεκτρισμός	47,32	-3,23	-11,05	2,10	2,13
B Εισαγόμενα Προϊόντα	2,13	0,47	-0,24	-3,36	-3,13
B.1 Μηχανοκίνητα οχήματα	3,78	0,55	0,04	-10,29	-10,29
B.2 Άλλα εισαγόμενα	0,93	0,41	-0,45	1,93	2,33
Γ Υπηρεσίες	2,52	3,35	3,60	4,38	4,37

Οι τιμές των εισαγόμενων προϊόντων κατά τον Αύγουστο του 2002 σημείωσαν και πάλι πτώση, αν και επιβραδυνόμενη, της τάξης του 3,13%, σε σύγκριση με μείωση κατά 3,36% και 0,24% που σημειώθηκαν, αντίστοιχα, τον Ιούλιο του 2002 και τον Αύγουστο του 2001. Συγκεκριμένα, οι τιμές των μηχανοκίνητων οχημάτων σημείωσαν πάλι αισθητή πτώση κατά 10,3%, όπως και τον Ιούλιο, λόγω της σημαντικής μείωσης των φόρων κατανάλωσης για τα αυτοκίνητα, που τέθηκε σε εφαρμογή από την 1^η Ιουλίου 2002, ενώ οι τιμές των άλλων εισαγόμενων προϊόντων σημείωσαν άνοδο λόγω της αύξησης του Φ.Π.Α..

Τέλος, οι τιμές των υπηρεσιών κατέγραψαν κατά τον Αύγουστο αύξηση της τάξης του 4,37%, σε σύγκριση με άνοδο 4,38% τον Ιούλιο του 2002 και 3,60% τον Αύγουστο του 2001. Οι κατηγορίες υπηρεσιών με τις υψηλότερες αυξήσεις κατά τον Αύγουστο αφορούν τους τομείς της υγείας, εκπαίδευσης, μεταφορών και προσωπικών υπηρεσιών. Ας σημειωθεί ότι οι τιμές των υπηρεσιών, όπως και των άλλων κατηγοριών, επηρεάστηκαν από την πρόσφατη αύξηση του συντελεστή του Φ.Π.Α. Ενδεικτικό τούτου, είναι το γεγονός ότι κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους οι τιμές των υπηρεσιών ανήλθαν κατά 3,26%.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω εξελίξεων, ο πληθωρισμός κατά το πρώτο οκτάμηνο του 2002 ανήλθε στο 2,73%, σε σύγκριση με 1,82% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Η επιτάχυνση αυτή αποδίδεται εν μέρει στην κατακόρυφη αύξηση των τιμών των γεωργικών προϊόντων στις αρχές του έτους, αλλά και στην αύξηση του συντελεστή Φ.Π.Α. και άλλων φόρων κατανάλωσης από τον Ιούλιο του 2002. Εκτενέστερη ανάλυση των εξελίξεων στο μέτωπο του πληθωρισμού κατά

οικονομική κατηγορία παρουσιάζεται στους πίνακες 7 μέχρι 10 του παραρτήματος⁴.

Όσον αφορά τις προοπτικές για το 2002, ο πληθωρισμός αναμένεται να κυμανθεί γύρω στο 3,0% με 3,5%, εν μέρει λόγω της επίδρασης της αύξησης του συντελεστή του Φ.Π.Α. και των αλλαγών στους άλλους έμμεσους φόρους που ψηφίστηκαν πρόσφατα. Η πρόβλεψη αυτή, βασίζεται στο πλαίσιο ανάλυσης των τιμών κατά οικονομική κατηγορία, όπως παρουσιάζεται πιο πάνω⁵, και υποθέτει ότι οι διεθνείς τιμές πετρελαίου θα διατηρηθούν περίπου στο επίπεδο των \$24 το βαρέλι κατά τη διάρκεια του χρόνου⁶, ενώ δεν αναμένεται να σημειωθούν περαιτέρω μεγάλες διακυμάνσεις της κυπριακής λίρας έναντι του ευρώ, δολαρίου, στερλίνας και γεν. Επίσης, στις προβλέψεις υιοθετείται η υπόθεση εργασίας ότι οι τιμές των γεωργικών προϊόντων θα σημειώσουν μικρή επιτάχυνση σε σχέση με το 2001, ως αποτέλεσμα κυρίως των μεγάλων αυξήσεων που σημειώθηκαν τους πρώτους τέσσερις μήνες του έτους, σε αντιπαράθεση με μια αναμενόμενη μείωση των τιμών κατά το υπόλοιπο του έτους.

⁴ Ο πίνακας 7 παρουσιάζει την ποσοστιαία μεταβολή του δείκτη τιμών καταναλωτή από το 2000 μέχρι τον Ιούνιο του 2002, ενώ ο πίνακας 8 παρουσιάζει τις αντίστοιχες σταθμισμένες επιδράσεις των επιμέρους οικονομικών κατηγοριών πάνω στο συνολικό δείκτη για την ίδια περίοδο. Επιπρόσθετα, οι πίνακες 9 και 10 του επισυνημένου παραρτήματος παρουσιάζουν τις αντίστοιχες αναλύσεις των πρόσφατων εξελίξεων στο μέτωπο του πληθωρισμού κατά κατηγορία προϊόντων.

⁵ Τα συμπεράσματα αυτά υποστηρίζονται και από προκαταρκτικές οικονομετρικές αναλύσεις με αυτοπαλινδρόμα μοντέλα με τριμηνιαία στοιχεία για την περίοδο 1992(1)-2002 (2).

⁶ Σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αναμένεται ότι οι τιμές του πετρελαίου θα παραμείνουν κατά το 2002 στα σχετικά υψηλά επίπεδα των \$24 το βαρέλι περίπου που εξυπακούει σημαντική αύξηση σε σχέση με τις αντίστοιχες τιμές του 2001 κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους.

Λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση των πρόσφατα ψηφισθέντων φορολογικών μέτρων, καθώς και των νέων μέτρων που θα εφαρμοσθούν από την 1^η Ιανουαρίου, 2003, όπως π.χ. την αύξηση του βασικού συντελεστή Φ.Π.Α. στα 15%, ο πληθωρισμός κατά το 2003 αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω και να κυμανθεί γύρω στο 4% - 4,5%. Η προκαταρκτική αυτή πρόβλεψη βασίζεται επίσης στην υπόθεση εργασίας ότι οι τιμές του πετρελαίου θα παραμείνουν γύρω στα 24 δολάρια το βαρέλι και ότι οι τιμές των γεωργικών προϊόντων θα σημειώσουν μικρή αύξηση. Σημειώνεται πάντως ότι αν οι πληθωριστικές εξελίξεις τροφοδοτούμενες από τις αυξήσεις των τιμών των πρώτων υλών αλλά και των μισθών (λόγω ΑΤΑ), οδηγήσουν σε περαιτέρω αλυσιδωτές αυξήσεις, πιθανόν η πιο πάνω πρόβλεψη να μπορεί να θεωρηθεί ως αισιόδοξη.

Για σκοπούς σύγκρισης, στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται τα τελευταία μηνιαία στοιχεία του πληθωρισμού για την Κύπρο, την Ευρωζώνη και μερικές άλλες σημαντικές χώρες, καθώς και οι αντίστοιχες προβλέψεις για το 2002.

Πίνακας 16

Πληθωρισμός: Κύπρος & άλλες χώρες

	μεταβολή σε ετήσια βάση	μήνας	πρόβλεψη για το 2002 ¹
Κύπρος	3,8	Αύγ.	3,0 ²
Ευρωζώνη	2,1	Αύγ.	2,1
Η.Π.Α.	1,5	Ιούλ.	1,6
Μ.Βρετ.	1,5	Ιούλ.	1,9
Γερμανία	1,0	Αύγ.	1,4
Ιταλία	2,3	Αύγ.	2,3
Δανία	2,2	Ιούλ.	2,3
Γαλλία	1,6	Ιούλ.	1,8
Αυστρία	1,6	Ιούλ.	1,7
Βέλγιο	1,3	Αύγ.	1,7
Ισπανία	3,4	Ιούλ.	3,3
Σουηδία	2,2	Ιούλ.	2,3
Ελβετία	0,5	Αύγ.	1,0
Ιαπωνία	-0,8	Ιούλ.	-0,9
Καναδάς	2,1	Ιούλ.	1,8

(1) Πηγή: *The Economist*

(2) Πηγή: *Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου*

2.4 ΕΓΧΩΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Μια συνοπτική εικόνα της γενικής κατάστασης που επικρατεί στην εγχώρια οικονομία φαίνεται στον πίνακα 17 που ακολουθεί, όπου παρουσιάζεται μια σειρά από τελευταία διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία. Το πιο χαρακτηριστικό ίσως στοιχείο για το 2002 εξακολουθεί να αποτελεί η πορεία των τουριστικών αφίξεων που συνεχίζει να παρουσιάζει σημαντική κάμψη. Το εισόδημα από τον τουρισμό παρουσιάζει πτώση κατά την πρώτη εξαμηνία του έτους, αν και αυτή είναι μικρότερη της μείωσης στις αφίξεις τουριστών. Παράλληλα, σημαντικοί δείκτες προσφοράς και ζήτησης υποδηλούν μια επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας το τρέχον έτος σε σύγκριση με το 2001, ενώ η ανεργία κατά τους τελευταίους μήνες συνεχίζει την ανοδική της πορεία σε σχέση με τους αντίστοιχους μήνες του 2001.

Παραγωγή

Στον τομέα των υπηρεσιών σημειώνεται η σημαντική μείωση στις αφίξεις τουριστών κατά 12,3% τον Ιούλιο του 2002, σε σύγκριση με άνοδο 3,1% τον Ιούλιο του προηγούμενου χρόνου. Για ολόκληρη την πρώτη εξαμηνία του έτους, οι αφίξεις σημείωσαν πτώση κατά 12,9%, σε σύγκριση με άνοδο 4,9% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Τα έσοδα από τον τουρισμό για την πρώτη εξαμηνία του 2002 μειώθηκαν κατά 9,1% και υπολογίζονται στα £445,6 εκ. Η μικρότερη πτώση που παρουσιάζει το εισόδημα από τον τουρισμό, σε σύγκριση με τη μείωση στις αφίξεις, οφείλεται στη σημαντική άνοδο της κατά κεφαλήν δαπάνης των τουριστών.

Οι αρνητικές προοπτικές των τουριστικών αφίξεων μέσα στο 2002 αποτυπώνονται και στη μείωση του βαθμού αισιοδοξίας των ξενοδόχων, όπως φαίνεται στην Έρευνα Επιχειρηματικών Προβλέψεων που διεξήχθη από τη Στατιστική Υπηρεσία τον Ιούλιο του 2002. Συγκεκριμένα, το ποσοστό των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, που δήλωσαν πως η παρούσα κατάστασή τους κρίνεται ως μη ικανοποιητική για την εποχή, υπερβαίνει το ποσοστό εκείνων που τη χαρακτήρισαν ως πολύ ικανοποιητική κατά 80 εκατοστιαίες μονάδες, ενώ κατά τον ίδιο μήνα του προηγούμενου χρόνου η διαφορά αυτή ήταν μόνο 28 εκατοστιαίες μονάδες. Επίσης, ενώ το ποσοστό των ξενοδόχων που δήλωσε ότι αναμένει τη ζήτηση να είναι χαμηλότερη της κανονικής για τους επόμενους τρεις μήνες φθάνει το 78%, σε σύγκριση με 18% τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου χρόνου. Ταυτόχρονα, το ποσοστό των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων που δήλωσαν τον Ιούλιο ότι αναμένουν χειροτέρευση της κατάστασής τους κατά τους επόμενους έξι μήνες υπερβαίνει το ποσοστό εκείνων που

Πίνακας 17

Τελευταίοι Διαθέσιμοι Οικονομικοί Δείκτες

Δείκτες	2000	2001	Τελευταίος μήνας με διαθέσιμα στοιχεία		Αντίστοιχος μήνας προηγούμενου χρόνου		Τελευταία περίοδος με διαθέσιμα στοιχεία		Αντίστοιχη περίοδος προηγούμενου χρόνου	
Δείκτης τιμών καταναλωτή (%Δ)	4,1	2,0	Αύγ. 2002	3,8	Αύγ. 2001	1,8	Ιαν.-Αύγ. 2002	2,7	Ιαν.-Αύγ. 2001	1,8
Ποσοστό ανεργίας	3,4	3,0	Ιούλ. 2002	3,2	Ιούλ. 2001	2,9	Ιαν.-Ιούλ. 2002	3,4	Ιαν.-Ιούλ. 2001	3,0
Δημοσιονομικό έλλειμμα(-)/πλεόνασμα(+)(εκατ. λίρες)	-150,5	-164,3	Ιαν.-Απρ.2002	-77,0	Ιαν.-Απρ.2001	-22,9	Ιαν.-Απρ.2002	-77,0	Ιαν.-Απρ.2001	-22,9
Αφίξεις τουριστών (%Δ)	10,3	0,4	Ιούλ. 2002	-12,3	Ιούλ. 2001	3,1	Ιάν-Ιούλ. 2002	-12,9	Ιάν-Ιούλ. 2001	4,9
Τουριστικό εισόδημα (%Δ)	16,5	7,0	Ιούν. 2002	-11,5	Ιούν. 2001	n/a	Ιάν-Ιούν. 2002	-9,1	Ιάν-Ιούν. 2001	n/a
Ταξίδια κυπρίων στο εξωτερικό (%Δ)	4,2	16,8	Μάιος 2002	35,6	Μάιος 2001	-23,2	Ιαν.-Μάιος 2002	7,1	Ιαν.-Μάιος 2001	14,9
Δείκτης όγκου λιανικών πωλήσεων (%Δ)	5,7	5,9	Μάιος 2002	-3,1	Μάιος 2001	8,2	Ιαν.-Μάιος 2002	1,8	Ιαν.-Μάιος 2001	4,6
Δείκτης όγκου λιανικών πωλήσεων(εξαιρουμένων των αυτοκινήτων) (%Δ)	6,9	1,2	Μάιος 2002	-0,3	Μάιος 2001	5,4	Ιαν.-Μάιος 2002	-0,9	Ιαν.-Μάιος 2001	1,1
Εγγραφές ιδιωτικών αυτοκινήτων (% Δ)	-6,5	19,4	Αύγ. 2002	24,6	Αύγ. 2001	38,1	Ιαν.-Αύγ. 2002	21,4	Ιαν.-Αύγ. 2001	16,4
Δείκτης όγκου βιομηχανικής παραγωγής (%Δ)	4,0	-2,6	Μάιος 2002	-6,0	Μάιος 2001	1,8	Ιαν.-Μάιος 2002	-1,7	Ιαν.-Μάιος 2001	-3,6
Δείκτης όγκου αδειών οικοδομής (%Δ)	2,6	23,4	Απρ.2002	-15,9	Απρ.2001	52,6	Ιαν.-Απρ.2002	14,4	Ιαν.-Απρ.2001	35,2
Δείκτης αξίας αδειών οικοδομής (%Δ)	7,2	26,2	Απρ.2002	-2,2	Απρ.2001	40,2	Ιαν.-Απρ.2002	12,9	Ιαν.-Απρ.2001	25,2
Πωλήσεις τσιμέντου (εκ.τόνοι) (%Δ)	1,1	11,6	Ιούλ. 2002	14,5	Ιούλ. 2001	22,3	Ιάν-Ιούλ. 2002	10,7	Ιάν-Ιούλ. 2001	11,0
Συνολικές εισαγωγές (c.i.f.) (%Δ)	23,2	2,4	Μάιος 2002	0,9	Μάιος 2001	5,7	Ιαν.-Μάιος 2002	1,8	Ιαν.-Μάιος 2001	4,5
Εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση (c.i.f.) (%Δ) ¹	16,5	8,7	Μάιος 2002	6,1	Μάιος 2001	12,2	Ιαν.-Μάιος 2002	4,8	Ιαν.-Μάιος 2001	17,3
Συνολικές εξαγωγές (f.o.b.) (%Δ)	9,0	6,1	Μάιος 2002	-23,2	Μάιος 2001	18,2	Ιαν.-Μάιος 2002	-12,2	Ιαν.-Μάιος 2001	3,3
Εγχώριες εξαγωγές (f.o.b.) (%Δ)	8,4	4,5	Μάιος 2002	21,0	Μάιος 2001	12,9	Ιαν.-Μάιος 2002	11,1	Ιαν.-Μάιος 2001	0,7
Έλλειμμα εξωτερικού εμπορίου (€ εκ.)	-1877,0	-1900,7	Μάιος 2002	-198,0	Μάιος 2001	-180,7	Ιαν.-Μάιος 2002	-834,6	Ιαν.-Μάιος 2001	-784,3

(1) Δεν περιλαμβάνονται εισαγωγές πετρελαιοειδών και στρατιωτικού υλικού

προβλέπει βελτίωση, ενώ κατά τον Ιούλιο του 2001, το ποσοστό των ξενοδόχων που ανέμενε βελτίωση της κατάστασης τους υπερέβαινε του ποσοστού εκείνου που ανέμενε χειροτέρευση.

Στην ίδια έρευνα της Στατιστικής Υπηρεσίας αποτυπώνονται επίσης τάσεις που αφορούν τις εμπορικές υπηρεσίες. Σύμφωνα με την έρευνα, σχετικά μειωμένος εμφανίζεται ο βαθμός αισιοδοξίας των εμπορικών επιχειρήσεων σε σύγκριση με τις προηγούμενες προβλέψεις που έγιναν τον Απρίλιο. Το ποσοστό των επιχειρηματιών, που αναμένει περαιτέρω βελτίωση της κατάστασης των επιχειρήσεών τους εντός των επόμενων λίγων μηνών, παρουσιάζεται ελαφρά μειωμένο σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2002, αλλά ταυτόχρονα έχει αυξηθεί οριακά και το ποσοστό εκείνων που προβλέπει χειροτέρευση. Ακόμα, αυξημένο ποσοστό επιχειρήσεων αναμένει μείωση στη ζήτηση για τις υπηρεσίες τους αλλά και αύξηση στο μόνιμο προσωπικό τους, ενώ, επίσης, ένα μεγαλύτερο ποσοστό προβλέπει άνοδο στις τιμές των υπηρεσιών τους, σε σύγκριση με τις προβλέψεις του Απριλίου του 2002.

Στο δευτερογενή τομέα, παρατηρούνται τόσο θετικές όσο και αρνητικές εξελίξεις. Από τη μια πλευρά ο τομέας των κατασκευών εξακολουθεί να παρουσιάζει μερικά θετικά στοιχεία άγκαι δείχνει να επηρεάζεται και αυτός από τη γενική επιβράδυνση της οικονομίας, ιδιαίτερα τον Απρίλιο, ενώ, από την άλλη, η μεταποίηση βρίσκεται σε ύφεση. Συγκεκριμένα, ο δείκτης όγκου αδειών οικοδομής, που διαγράφει τις προοπτικές του τομέα των κατασκευών για τους επόμενους λίγους μήνες, παρουσίασε μείωση κατά τον Απρίλιο του 2002 της τάξης του 15,9%, σε σύγκριση με άνοδο 52,6% τον αντίστοιχο μήνα του 2001, ενώ ο δείκτης αξίας αδειών οικοδομής, μειώθηκε κατά 2,2% τον Απρίλιο, σε σύγκριση με άνοδο 40,2% τον αντίστοιχο μήνα του

προηγούμενου έτους. Για ολόκληρο το πρώτο τετράμηνο του έτους οι δείκτες όγκου και αξίας αδειών οικοδομής σημείωσαν αύξηση της τάξης του 14,4% και 8,9%, αντίστοιχα, σε σύγκριση με άνοδο 35,2% και 28,8% αντίστοιχα, κατά την ίδια περίοδο του 2001. Ταυτόχρονα, οι πωλήσεις τσιμέντου στην εγχώρια αγορά παρουσίασαν αύξηση κατά 14,5% τον Ιούλιο του 2002, σε σύγκριση με άνοδο 22,3% τον αντίστοιχο μήνα του 2001. Για ολόκληρη την πρώτη επταμηνία του έτους, οι πωλήσεις τσιμέντου αυξήθηκαν κατά 10,7%, σε σύγκριση με άνοδο 15,0% που παρατηρήθηκε την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου χρόνου.

Στο βιομηχανικό μεταποιητικό τομέα, η εικόνα εξακολουθεί να είναι αρνητική αφού και κατά το Μάιο του 2002 ο δείκτης όγκου βιομηχανικής παραγωγής παρουσίασε μείωση κατά 6,0%, σε σύγκριση με άνοδο της τάξης του 1,8% τον αντίστοιχο μήνα του 2001. Για ολόκληρο το πρώτο πεντάμηνο του 2002, ο δείκτης σημείωσε μείωση της τάξης του 1,7%, σε σύγκριση με πτώση 3,6% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Εξακολουθεί δηλαδή να παρατηρείται γενική ύφεση στον υπό αναφοράν τομέα, της οποίας ο χρόνος ανατροπής είναι δύσκολο να προβλεφθεί. Η αναλυτική κατάσταση στη μεταποίηση κατά κατηγορία προϊόντων παρουσιάζεται στον πίνακα 18.

Η μείωση της οικονομικής δραστηριότητας που παρατηρήθηκε στη μεταποίηση φαίνεται να επηρεάζει ως ένα σημείο και το βαθμό αισιοδοξίας των επιχειρήσεων στον τομέα αυτό. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την προαναφερθείσα έρευνα επιχειρηματικών προβλέψεων που διεξήχθη από τη Στατιστική υπηρεσία τον Ιούλιο του 2002, ένα χαμηλότερο ποσοστό επιχειρηματιών προβλέπει βελτίωση στην κατάσταση της επιχείρησής τους για το επόμενο εξάμηνο σε σύγκριση με τις προβλέψεις του

Απριλίου του 2002. Ταυτόχρονα, ένα μικρότερο ποσοστό επιχειρηματιών προβλέπει αύξηση στην παραγωγική δραστηριότητα, ενώ, αντίθετα, ένα μεγαλύτερο ποσοστό επιχειρηματιών προβλέπει αύξηση στο εργατικό δυναμικό τους απ' ότι τον

Απρίλιο του 2002. Τέλος, ένα μεγαλύτερο ποσοστό από ότι τον Απρίλιο προγραμματίζει αύξηση στις τιμές των προϊόντων του.

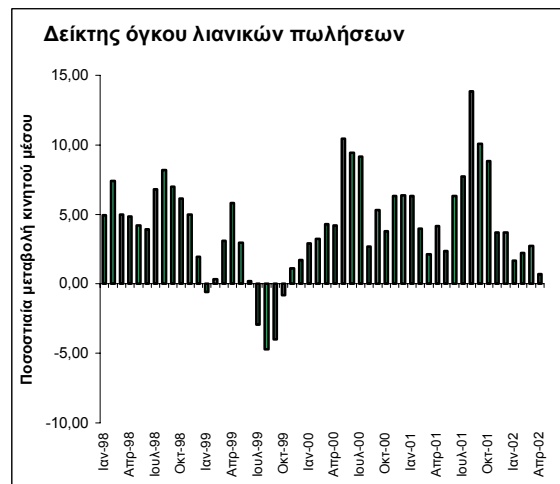
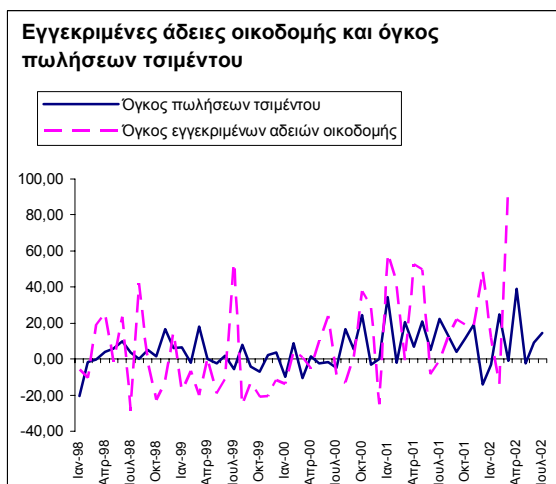
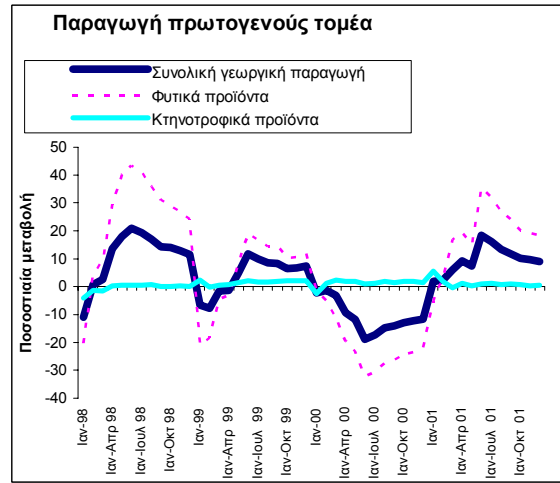
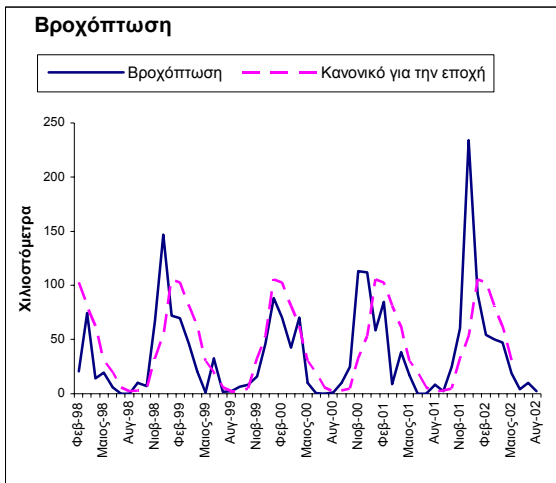
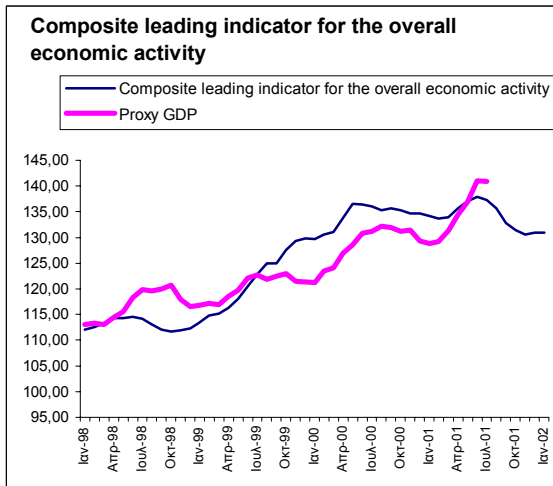
Πίνακας 18

Δείκτης Όγκου Συνολικής Βιομηχανικής Παραγωγής

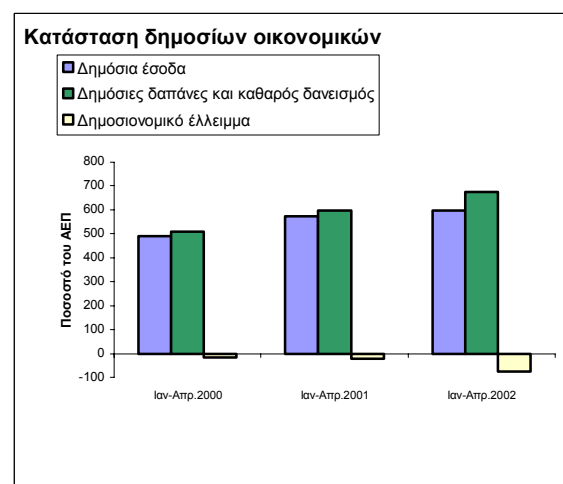
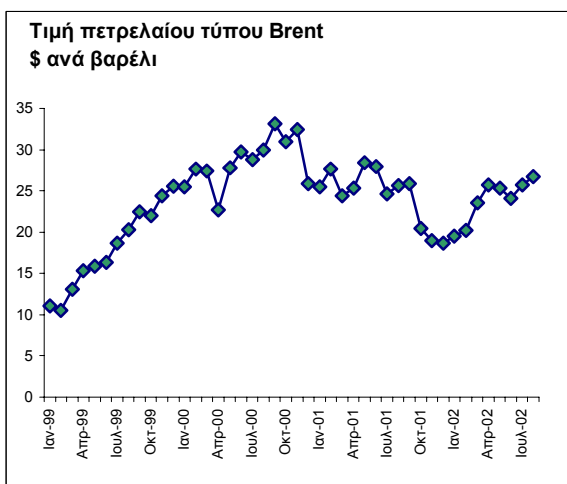
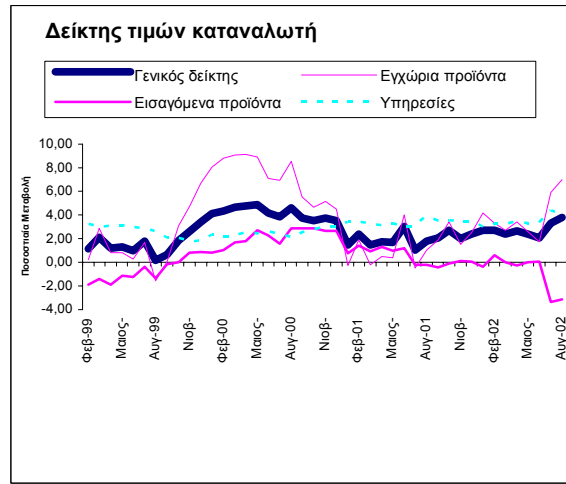
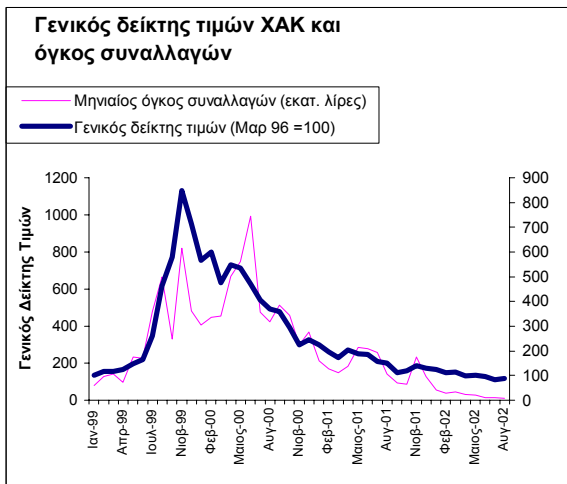
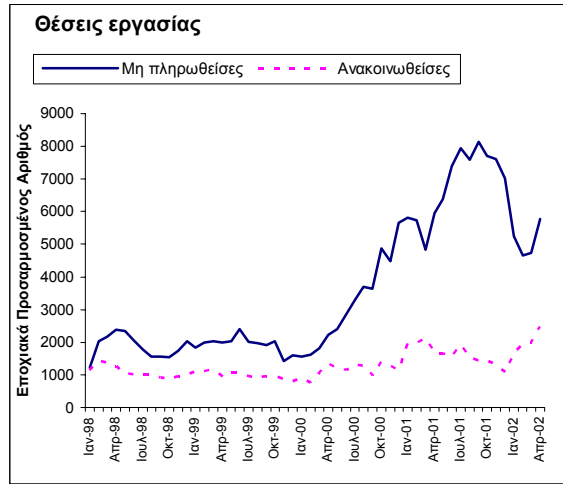
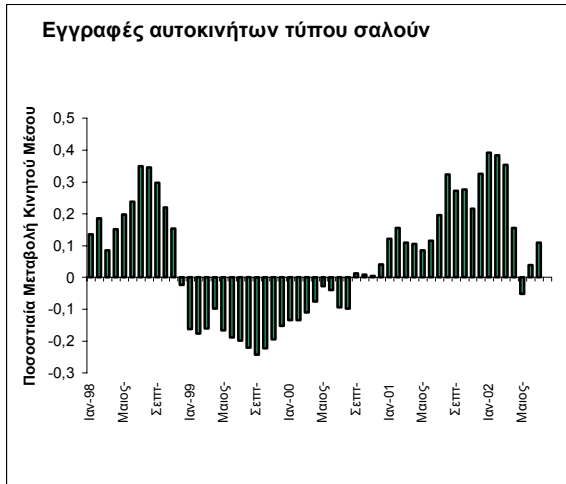
(% μεταβολή)

	Μάιος 02/01	Μάιος 01/00	Ιαν.-Μάιος 02/01	Ιαν.-Μάιος 01/00
Συνολικός Δείκτης	-6,0	1,8	-1,7	-3,6
Τρόφιμα, Ποτά και Καπνοβιομηχανία	-9,1	-2,8	-6,2	-7,2
Κλωστοϋφαντουργικές Ύλες και Προϊόντα	-9,9	16,8	-2,9	-3,4
Δέρμα και Δερμάτινα Είδη	-10,2	-6,9	-2,6	-4,4
Ξύλο και Προϊόντα Ξύλου	-9,6	-3,2	-6,4	-4,2
Χαρτοπολιτός, Χαρτί, Προϊόντα Χαρτιού, Εκδοτικές και Εκτυπωτικές Δραστηριότητες	-7,7	9,1	-0,8	7,7
Προϊόντα Διύλισης Πετρελαίου	43,7	301,6	-16,6	-10,7
Χημικές Ουσίες, Χημικά Προϊόντα & Συνθετικές Ύνες	-4,9	18,7	5,9	5,4
Ελαστικά Προϊόντα και Πλαστικές Ύλες	2,4	-6,3	4,7	-4,6
Άλλα μη-μεταλλικά Ορυκτά Προϊόντα	2,0	1,3	6,9	1,8
Βασικά Μεταλλικά και Μεταλλικά Προϊόντα	0,7	6,0	3,2	-3,2
Μηχανήματα και Είδη Εξοπλισμού Π.δ.κ.α.	-4,1	4,6	-2,5	2,1
Ηλεκτρικός Εξοπλισμός και Οπτικές Συσκευές	-5,3	7,9	7,5	-12,0
Εξοπλισμός Μεταφορών	23,1	-29,0	23,8	-22,9
Βιομηχανίες Κατασκευών Π.δ.κ.α.	-14,6	-5,1	-9,4	-8,9

Διάγραμμα 7

Διάγραμμα 8

Πίνακας 19**Δείκτης Όγκου Λιανικών Πωλήσεων***(% μεταβολή κατά κατηγορία)*

	Μάιος 02/01	Μάιος 01/00	Ιαν.-Μάιος 02/01	Ιαν.-Μάιος 01/00
Συνολικός Δείκτης	-3,1	8,2	1,8	4,6
Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός	-3,1	12,2	-6,8	4,3
Είδη Ένδυσης και Ρουχισμού	24,0	-8,9	3,6	0,6
Υπόδηση και Δερμάτινα Είδη	24,2	-6,5	5,0	3,2
Ηλεκτρικά Είδη και Συσκευές	-4,8	-3,5	5,4	-3,1
Οχήματα, Μηχανήματα και Ανταλλακτικά	-9,9	15,4	8,8	15,4
Υπεραγορές	-2,2	13,0	-0,1	-1,1
Φαρμακεία	-3,8	6,0	5,6	4,2
Έπιπλα	-5,8	13,1	5,6	4,6
Σταθμοί Πετρελαιοειδών	1,7	2,9	2,2	-1,0
Παιγνίδια	11,8	-0,3	8,9	3,1

Κατανάλωση

Η ιδιωτική κατανάλωση παρουσιάζει επιβράδυνση κατά την πρώτη πενταμηνία του 2002. Συγκεκριμένα, ο δείκτης όγκου λιανικών πωλήσεων αυξήθηκε κατά 1,8% την περίοδο Ιανουαρίου – Μαΐου 2002, σε σύγκριση με 5,0%, κατά την ίδια περίοδο του προηγούμενου χρόνου ενώ, ειδικότερα, τον Μάιο, ο δείκτης μειώθηκε κατά 3,1%, σε σύγκριση με άνοδο 8,2% τον αντίστοιχο μήνα του 2001. Στο βαθμό που ο δείκτης όγκου λιανικών πωλήσεων θα θεωρηθεί ότι αντανακλά την οικονομική δραστηριότητα, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η εικόνα που παρουσιάζεται από τα πιο πάνω στοιχεία είναι πλασματική. Ο λόγος είναι ότι ο δείκτης επηρεάζεται σημαντικά από τις πωλήσεις αυτοκινήτων, οι οποίες, πέραν του ότι δεν σχετίζονται άμεσα με την εγχώρια οικονομική παραγωγή, επηρεάστηκαν τους πρώτους μήνες του έτους από την προσδοκώμενη αύξηση του συντελεστή Φ.Π.Α. από 10% σε 13%, η οποία ώθησε σε έξαρση τη ζήτηση για αυτοκίνητα. Συγκεκριμένα, για την περίοδο Ιανουαρίου – Μαΐου 2002, αν αφαιρεθούν από το συνολικό δείκτη όγκου λιανικών πωλήσεων, οι πωλήσεις αυτοκινήτων που σημείωσαν άνοδο κατά 8,8%, τότε, κατά την περίοδο αυτή, η μεταβολή του δείκτη είναι αρνητική, της τάξης του 0,9%. Επιπλέον, υπολογίζεται πως οι λιανικές πωλήσεις, εξαιρουμένων όλων των αγαθών διαρκείας⁷, παρουσίασαν πτώση κατά 1,8%, το πρώτο πεντάμηνο του έτους σε σύγκριση με άνοδο 1,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Η πορεία που ακολούθησαν οι λιανικές πωλήσεις κατά κατηγορία προϊόντων παρουσιάζεται στον πίνακα 19.

⁷ Εξαιρούνται οι κατηγορίες των αυτοκινήτων, των επίπλων και των ηλεκτρικών οικιακών ειδών και συσκευών

Σε σχέση με τη ζήτηση και τις εγγραφές ιδιωτικών αυτοκινήτων τύπου σαλούν σημειώνονται μεγάλες αυξομειώσεις τους τελευταίους μήνες. Συγκεκριμένα, αντανακλώντας τη συμπερίληψη στη φορολογική μεταρρύθμιση πρόνοιας για μείωση των φόρων κατανάλωσης για τα αυτοκίνητα τύπου σαλούν που άρχισε να συζητείται δημόσια γύρω στα μέσα Μαΐου, οι εγγραφές ιδιωτικών αυτοκινήτων τύπου σαλούν σημείωσαν επιβράδυνση κατά τον Μάιο και κατέγραψαν οριακή αύξηση της τάξης του 0,6%, ενώ σημείωσαν πτώση κατά 38,6% τον Ιούνιο. Μετά την ψήφιση όμως της φορολογικής μεταρρύθμισης από την 1^η Ιουλίου, 2002, που προνοούσε δραστική μείωση των φόρων κατανάλωσης στα αυτοκίνητα, οι πωλήσεις αυτοκινήτων ανέκαμψαν και πάλι και ανήλθαν κατά 46,2% και 24,6% τον Ιούλιο και Αύγουστο του 2002, αντίστοιχα. Για ολόκληρη την περίοδο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2002 οι εγγραφές αυτοκινήτων αυξήθηκαν κατά 21,4%, σε σύγκριση με άνοδο της τάξης του 16,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2001.

Οι εξελίξεις που αφορούν τις εισαγωγές προϊόντων για εγχώρια κατανάλωση (εξαιρουμένων των εισαγωγών στρατιωτικού υλικού και πετρελαιοειδών) συνάδουν με την επιβράδυνση της εγχώριας ζήτησης, καθώς και την υποτονική ζήτηση για δάνεια που αναλύθηκε προηγουμένως. Συγκεκριμένα, οι εισαγωγές αυτές διευρύνθηκαν κατά 4,8% την περίοδο Ιανουαρίου-Μαΐου του 2002, σε σύγκριση με άνοδο 17,3% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Σημειώνεται επίσης η σημαντική επιβράδυνση στην αύξηση του αριθμού των Κυπρίων τουριστών που ταξιδεύουν στο εξωτερικό. Συγκεκριμένα, κατά την περίοδο Ιανουαρίου – Μαΐου του 2002, τα ταξίδια κυπρίων στο εξωτερικό παρουσίασαν άνοδο της τάξης του 7,1%, έναντι αύξησης κατά 14,9% την αντίστοιχη περίοδο του 2001.

Εκτιμήσεις καταναλωτικού κοινού και επιχειρηματικές προβλέψεις

Έρευνα μεταξύ των καταναλωτών, καθώς και των επιχειρήσεων του μεταποιητικού τομέα, διεξάγεται μηνιαίως από την εταιρεία CMR (μέλος της Cypronetwork Consultancy Group), για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Υπουργείου Οικονομικών. Στόχος της έρευνας είναι η εξακρίβωση των αντιλήψεων μεταξύ των καταναλωτών και των επιχειρηματιών για το οικονομικό περιβάλλον που επικρατεί στην Κύπρο κατά συγκεκριμένες περιόδους. Γενικά, οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους και της οικονομίας γενικότερα διαγράφονται ακόμα πιο απαισιόδοξες τον Ιούλιο του 2002 σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, τόσο σε σύγκριση με την παρούσα κατάσταση όσο και σε σύγκριση με το τι αναμένεται ένα χρόνο μετά. Όσον αφορά τις εκτιμήσεις των βιομηχάνων για την παρούσα κατάσταση και τις προοπτικές για τους επόμενους μήνες, η εικόνα τον Ιούλιο παρουσιάζεται σταθερή σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα.

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική τους κατάσταση σε σχέση με τους προηγούμενους δώδεκα μήνες, κατά το μήνα Ιούλιο του 2002 ένα ποσοστό 53% των καταναλωτών εκτιμά πως η κατάσταση τους παραμένει η ίδια. Το 11% εκτιμά πως η κατάσταση τους βελτιώθηκε ενώ το 36% πιστεύει πως έχει χειροτερεύσει. Κατά τον προηγούμενο μήνα, τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν της τάξης του 52%, 14% και 33%. Αναφορικά με τις εκτιμήσεις των καταναλωτών για την κατάσταση της οικονομίας σε σχέση με τους προηγούμενους 12 μήνες, κατά το μήνα Ιούλιο του 2002 οι καταναλωτές εκτιμούν σε ποσοστό γύρω στο 61% πως η κατάσταση παρουσιάζει χειροτέρευση, ένα ποσοστό γύρω στο 22% εκτιμά πως παραμένει στάσιμη, ενώ το 11% περίπου των καταναλωτών θεωρεί πως υπήρξε βελτίωση.

Τα αντίστοιχα ποσοστά το μήνα Ιούλιο του 2002 ανέρχονταν σε 55%, 26% και 14%.

Όσον αφορά τις προβλέψεις κατά το μήνα Ιούλιο για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών στους επόμενους 12 μήνες, το 13% περίπου των καταναλωτών προβλέπει βελτίωση ενώ 30% εκτιμούν πως η κατάσταση τους θα χειροτερεύσει. Τα αντίστοιχα ποσοστά κατά τον Ιούλιο του 2002 ανέρχονταν σε 17% και 29%. Τέλος, για την εξέλιξη της οικονομικής κατάστασης τους επόμενους 12 μήνες στην Κύπρο, το 18% περίπου των καταναλωτών κατά τον Ιούλιο του 2002 αναμένει βελτίωση ενώ 43% αναμένουν χειροτέρευση. Τα αντίστοιχα ποσοστά κατά τον Ιούλιο του 2002 ανέρχονταν σε 18% και 38%.

Τα κυριότερα αποτελέσματα της έρευνας επιχειρηματικών προβλέψεων κατά τον Ιούλιο του 2002 διαμορφώνονται ως εξής: Η πλειοψηφία των επιχειρηματιών εκτιμά πως οι παραγγελίες/πωλήσεις παρουσιάζουν κάποιες διακυμάνσεις σε ορισμένους παραμέτρους, ενώ τα αποθέματα παραγωγής τους διαμορφώθηκαν σε κανονικά επίπεδα. Οι τάσεις παραγωγής όμως έχουν αυξηθεί ελαφρά κατά τον Ιούλιο σε σύγκριση με τον Ιούνιο και βρίσκονταν στα ίδια επίπεδα με το Μάιο, ενώ οι βιομήχανοι παρουσιάζονται ικανοποιημένοι από τη γενική εικόνα των εξαγωγών. Σε σχέση με προβλέψεις και προοπτικές για το μεταποιητικό τομέα, καταγράφηκε τον Ιούλιο σταθερός βαθμός αισιοδοξίας σε σύγκριση με τους προηγούμενους μήνες.

Αγορά Εργασίας

Στην αγορά εργασίας, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, τον Ιούλιο του 2002 καταγράφηκε άνοδος των εγγεγραμμένων ανέργων κατά 8,4%, ενώ η ανεργία ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ανέβηκε στο

3,2%, από το 2,9% τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου χρόνου. Για ολόκληρο το πρώτο επτάμηνο του έτους η ανεργία αυξήθηκε κατά 12,6%, σε σύγκριση με πτώση 18,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2001, ενώ ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ανήλθε από το 3,0% στο 3,4%. Άνοδος της ανεργίας κατά το πρώτο επτάμηνο του έτους παρατηρήθηκε σε όλους σχεδόν τους τομείς της οικονομίας. Σημειώνεται ότι η ανοδική τάση που παρουσιάζεται στην ανεργία άρχισε να εμφανίζεται από το Νοέμβριο του 2001 και συμβαδίζει με την επιβράδυνση που καταγράφεται γενικά στην οικονομική δραστηριότητα σε σύγκριση με το 2001. Επίσης, αξ σημειωθεί πως κατά τον Μάιο, Ιούνιο και Ιούλιο του 2002, η αυξητική τάση της ανεργίας έχει επιβραδυνθεί σε σύγκριση με τους πρώτους μήνες του έτους, λόγω κυρίως εποχιακών παραγόντων.

Δημόσια Οικονομικά

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών, το δημοσιονομικό έλλειμμα για την περίοδο Ιανουαρίου – Απριλίου του 2002 αυξήθηκε στα £77,0 εκ., σε σύγκριση με £22,9 εκ. τον προηγούμενο χρόνο. Πιο συγκεκριμένα, τα δημόσια έσοδα επιβραδύνθηκαν σημαντικά και αυξήθηκαν κατά 3,9%, σε σύγκριση με 17,0% το πρώτο τετράμηνο του 2001, ενώ επιβράδυνση σημείωσαν και οι δημόσιες δαπάνες που αυξήθηκαν κατά 12,8%, σε σύγκριση με 17,4% τον προηγούμενο χρόνο. Από πλευράς δημοσίων δαπανών, οι τρέχουσες δαπάνες σημείωσαν επιβράδυνση ενώ οι κεφαλαιουχικές δαπάνες σημείωσαν σημαντική πτώση. Πιο συγκεκριμένα, από τις τρέχουσες δαπάνες, επιβράδυνση παρατηρήθηκε στους μισθούς και ημερομίσθια, στις τρέχουσες πληρωμές, τις κοινωνικές συντάξεις και τις πληρωμές τόκων, ενώ παράλληλα απόλυτη μείωση παρατηρήθηκε και στις επιδοτήσεις. Η

εικόνα των δημοσίων δαπανών ενδέχεται να παρουσιάσει αισθητή χειροτέρευση αν οι μισθολογικές αυξήσεις που συμφωνήθηκαν με την ΠΑΣΥΔΥ και οι πρόσθετες δαπάνες από την αναθεώρηση του κρατικού μισθολογίου έχουν αναδρομική ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2002. Αντίθετα, επιτάχυνση σημειώθηκε στις πληρωμές από το ταμείο κοινωνικών ασφαλίσεων λόγω της αύξησης της ανεργίας το πρώτο τετράμηνο του 2002 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Στις κεφαλαιουχικές δαπάνες μείωση σημειώθηκε τόσο στις επενδύσεις όσο και στις κεφαλαιουχικές πληρωμές. Από πλευράς δημοσίων εσόδων, σημειώθηκε μεγάλη επιβράδυνση στα φορολογικά έσοδα. Αναλυτικότερα, αντικατοπτρίζοντας, εν μέρει, την υποτονική πορεία της οικονομικής δραστηριότητας το 2002, επιβράδυνση σημείωσαν τόσο οι άμεσοι όσο και έμμεσοι φόροι καθώς και οι συνεισφορές στο ταμείο κοινωνικών ασφαλίσεων. Πιο συγκεκριμένα, από τους άμεσους φόρους μεγάλη επιβράδυνση παρατηρήθηκε στο φόρο εισοδήματος, ενώ από τους έμμεσους φόρους σημαντική επιβράδυνση παρουσιάστηκε στις εισπράξεις από το Φ.Π.Α. Αντίθετα, οι φόροι κατανάλωσης σημείωσαν επιτάχυνση, ενώ μεγάλη αύξηση παρατηρήθηκε στους εισαγωγικούς δασμούς προφανώς, εν μέρει, λόγω της αύξησης των εισαγωγών των αυτοκινήτων τους πρώτους μήνες του 2002 εν αναμονή της αύξησης του συντελεστή Φ.Π.Α. από 10% σε 13% την 1^η Ιουλίου 2002. Τέλος, τα άλλα έσοδα και οι ξένες χορηγίες σημείωσαν πτώση. Αναλυτική κατάσταση των εξελίξεων στα δημόσια οικονομικά παρουσιάζεται στον πίνακα 20.

Σημειώνεται και πάλι ότι τα δημόσια οικονομικά ενδέχεται να παρουσιάσουν περαιτέρω χειροτέρευση αν η συμπεριφορά των εισπράξεων από το Φ.Π.Α. αποδειχθεί λιγότερη αποδοτική από ότι είχε προβλεφθεί, γεγονός που δεν μπορεί πλέον να αποκλεισθεί.

Πλαίσιο 3

Επιδράσεις της πρόσφατης φορολογικής μεταρρύθμισης στο δημοσιονομικό έλλειμμα και το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών

Με σκοπό την εναρμόνιση με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο, η Βουλή ενέκρινε πρόσφατα φορολογική μεταρρύθμιση που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη σταδιακή αύξηση του συντελεστή ΦΠΑ, διαφοροποιήσεις άλλων έμμεσων φόρων, ελαφρύνσεις στο φόρο εισοδήματος και διάφορα άλλα αντισταθμιστικά μέτρα που αποσκοπούν στην υποβοήθηση των μεσαίων και χαμηλών εισοδηματικών στρωμάτων του πληθυσμού. Λεπτομερής παρουσίαση των μέτρων αυτών καταγράφεται στον πίνακα του παραρτήματος.

Στην αρχική πρόταση της Κυβέρνησης οι επιδράσεις της φορολογικής αυτής μεταρρύθμισης υπολογιζόταν να ήταν βραχυπρόθεσμα “ουδέτερες” υπό την έννοια ότι οι αυξομειώσεις στα έσοδα και τα έξοδα του κράτους θα ήταν ισόποσες και δεν θα επηρέαζαν το δημοσιονομικό έλλειμμα. Παρόλο που η Κυβέρνηση δεν παρέχει δημοσιεύσιμες λεπτομερείς πληροφορίες για τις επιμέρους επιδράσεις των τελικά εγκριθέντων φορολογικών μέτρων πάνω στο δημοσιονομικό έλλειμμα, εντούτοις είναι κοινή η αντίληψη ότι η φορολογική μεταρρύθμιση, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί και εγκριθεί από τη Βουλή, θα συμβάλει στη διεύρυνση του δημοσιολογικού ελλείμματος για το 2002 και το 2003, καθώς επίσης και στην αντίστοιχη αύξηση του “διαθέσιμου εισοδήματος” (disposable income) των νοικοκυριών.

Μια συνοπτική πρώτη στατική εκτίμηση για την έκταση των επιπτώσεων της φορολογικής μεταρρύθμισης πάνω στο δημοσιονομικό έλλειμμα καταλήγει στα πιο κάτω προκαταρκτικά συμπεράσματα:

- Σε σχέση με την άμεση επίπτωση της φορολογικής μεταρρύθμισης στο δημοσιονομικό έλλειμμα το 2002, εκτιμάται ότι τελικά αυτό θα διευρυνθεί κατά περίπου €30 εκατομμύρια.
- Η άμεση επίπτωση της φορολογικής μεταρρύθμισης στο δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2003 αναμένεται να κυμαίνεται στα ίδια περίπου επίπεδα του 2002.
- Οι αυξήσεις του συντελεστή ΦΠΑ το 2002 και 2003 επηρεάζουν έμμεσα και το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2003, λόγω της αύξησης των μισθών στο δημόσιο τομέα, ως αποτέλεσμα της αύξησης της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής (ΑΤΑ). Το ποσό αυτό υπολογίζεται γύρω στα €15 εκατομμύρια και δεν περιλαμβάνεται στα €30 εκατομμύρια που έχουν αναφερθεί πιο πάνω.

Σημειώνεται ότι είναι αντικειμενικά δύσκολο να γίνουν ακριβείς προβλέψεις για τις επιπτώσεις της φορολογικής μεταρρύθμισης πάνω στα δημόσια έσοδα και έξοδα, ιδιαίτερα μεσοπρόθεσμα, καθότι η δυναμική που εισάγουν οι αλλαγές αυτές είναι σημαντική. Η δυναμική αυτή θα πρέπει να διαφοροποιεί σημαντικά τα συμπεράσματα ενός στατικού λογιστικού υπολογισμού των επί μέρους επιπτώσεων των φορολογικών μεταρρυθμίσεων, καθότι τα καταναλωτικά, επενδυτικά και παραγωγικά κίνητρα των νοικοκυριών και επιχειρήσεων στην οικονομία μεταβάλλονται σε ουσιαστικό βαθμό λόγω της σημαντικής διαφοροποίησης των συντελεστών των έμμεσων και των άμεσων φόρων που προνοούνται από τη φορολογική μεταρρύθμιση.

Οι πιο πάνω επιπτώσεις στο δημοσιονομικό έλλειμμα αντιστοιχούν, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, σε αυξήσεις στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών. Παρά τις αντικειμενικές δυσκολίες επακριβούς ποσοτικού υπολογισμού, είναι λογικό να αναμένεται ότι η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, ως αποτέλεσμα της φορολογικής μεταρρύθμισης, θα είναι σημαντική, προσεγγίζοντας, ως ποσοστό του Α.Εγχ.Π., το 0,5% το 2002 και το 0,6% το 2003, αντίστοιχα.

Αν οι πιο πάνω προβλέψεις και σταθμίσεις τελικά επαληθευθούν, δυσμενής επιπτώσεις θα πρέπει να αναμένεται ότι θα υπάρξουν και στο δημόσιο χρέος.

Πίνακας 20**Κατάσταση Δημοσίων Οικονομικών**

	Ιαν-Απρ.2001	Ιαν-Απρ.2002	Ιαν-Απρ.2001	Ιαν-Απρ.2002
	(Κυπριακές λίρες εκατ.)		(% Μεταβολή)	
Δημόσια Έσοδα και Χορηγίες	574,0	596,4	17,0	3,9
Άμεσοι Φόροι	194,0	195,3	26,8	0,7
Φόρος Εισοδήματος	136,6	144,2	49,4	5,6
Έμμεσοι Φόροι	231,9	246,9	12,8	6,5
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας	111,2	119,3	33,4	7,2
Φόροι Κατανάλωσης	53,4	58,8	6,1	10,2
Εισαγωγικοί Δασμοί	16,9	23,0	-6,5	36,3
Συνεισφορές στο Ταμείο Κοιν. Ασφαλίσεων	94,8	107,9	22,6	13,9
Άλλα Έσοδα	52,8	45,8	-2,5	-13,3
Ξένες Χορηγίες	0,5	0,4	16,3	-8,8
Δημόσιες Δαπάνες και Καθ. Δαν/μός	596,9	673,4	17,4	12,8
Τρέχουσες Δαπάνες	543,6	624,5	17,2	14,9
Αγαθά και Υπηρεσίες	236,0	271,6	13,6	15,1
Μισθοί και Ημερομίσθια	167,1	177,6	10,0	6,3
Τρέχουσες πληρωμές	134,4	135,6	22,4	0,9
Κοινωνικές Συντάξεις	7,9	8,3	12,3	5,1
Πληρωμές Απο Το Ταμείο Κοιν. Ασφαλίσεων	78,8	91,8	8,8	16,5
Επιδότησεις	20,3	14,9	69,9	-26,4
Τόκοι	93,7	102,3	22,9	9,2
Κεφαλαιουχικές Δαπάνες	47,4	42,2	11,7	-10,9
Επενδύσεις	34,0	31,5	8,1	-7,6
Κεφαλαιουχικές πληρωμές	12,3	10,7	13,1	-12,8
Καθαρός Δανεισμός	5,9	6,7	210,2	13,1
Δημοσ/μικό Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-)	-22,9	-77,0	28,3	235,6

2.5 ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

Σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας οι εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση, εξαιρουμένων των εισαγωγών πετρελαιοειδών και στρατιωτικού εξοπλισμού, παρουσίασαν σημαντική επιβράδυνση τους πρώτους πέντε μήνες του 2002 σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους. Ταυτόχρονα, οι εγχώριες εξαγωγές συνεχίζουν την ανοδική τους πορεία καταγράφοντας σημαντική αύξηση κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2002 σε σύγκριση με τους αντίστοιχους μήνες του 2001.

Όσον αφορά τον τουρισμό, τα προκαταρκτικά στοιχεία του Ιουλίου δείχνουν περαιτέρω μείωση των αφίξεων, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους, διατηρώντας την εν γένει απογοητευτική εικόνα

για τους πρώτους επτά μήνες του χρόνου. Οι κατά κεφαλήν δαπάνες των τουριστών το πρώτο εξάμηνο του 2002 κατέγραψαν αύξηση σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, με αποτέλεσμα τα έσοδα από τον τουρισμό για το πρώτο εξάμηνο να σημειώσουν μικρότερη μείωση από αυτή που κατέγραψαν οι αφίξεις κατά την ίδια περίοδο.

Εμπόριο αγαθών

Ο πίνακας 21 παρουσιάζει μια συνοπτική εικόνα του εμπορικού ισοζυγίου για τους πρώτους πέντε μήνες του 2002, ενώ σημειώνεται ότι τα στοιχεία του μηνός Μαΐου είναι προκαταρκτικά.

Οι συνολικές εισαγωγές κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2002 αυξήθηκαν οριακά κατά

1,8%, έναντι ανόδου κατά 4,5% που καταγράφηκε την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους. Οι εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση, εξαιρουμένων των εισαγωγών πετρελαιοειδών και στρατιωτικού εξοπλισμού, κατέγραψαν σημαντική επιβράδυνση την περίοδο Ιανουαρίου-Μαΐου 2002, σημειώνοντας αύξηση κατά 4,8%, έναντι αύξησης της τάξης του 17,3% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Αν μάλιστα εξαιρεθεί η πληρωμή για αγορά ενός αεροσκάφους από τις κυπριακές αερογραμμές ύψους £22,4 εκατ. που διεκπεραιώθηκε τον Μάιο, η πιο πάνω επιβράδυνση είναι εντονότερη, με την καταγραφείσα αύξηση να περιορίζεται στο 1,9%.

Οι εισπράξεις ΦΠΑ από εισαγωγές αγαθών⁸ τον Ιούλιο 2002 υποδηλούν συνέχιση της υποτονικής πορείας των εισαγωγών και συγκεκριμένα οριακή αύξησή τους το μήνα αυτό σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους. Συγκεκριμένα, οι εισπράξεις ΦΠΑ από εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 6,1% τον Ιούλιο σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2001. Σημειώνεται επιπρόσθετα ότι η αύξηση αυτή οφείλεται εν μέρει στην αύξηση του βασικού συντελεστή του ΦΠΑ από 10% σε 13%.

Σε σχέση με τις συνολικές εξαγωγές, προκαταρκτικά στοιχεία δείχνουν ότι η πτωτική πορεία τους συνεχίστηκε τον Μάιο 2002, κυρίως λόγω της μείωσης των επανεξαγωγών που παρουσίασαν μείωση της τάξης του 45,7% κατά το μήνα αυτό. Οι συνολικές εξαγωγές

παρουσίασαν μείωση κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2002 της τάξης του 12,2%, σε σύγκριση με αύξηση 3,3% που καταγράφηκε την περίοδο Ιανουαρίου-Μαΐου 2001, λόγω κυρίως της σημαντικής μείωσης των επανεξαγωγών. Αντίθετα, οι εγχώριες εξαγωγές κατέγραψαν σημαντική αύξηση της τάξης του 11,1% κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Μαΐου 2002, έναντι αύξησης 0,7% την αντίστοιχη περίοδο του 2001.

Με βάση τα πιο πάνω προκαταρκτικά στοιχεία, το εμπορικό ισοζύγιο για τους πρώτους πέντε μήνες του έτους παρουσίασε έλλειμμα £834,6 εκ., σε σύγκριση με έλλειμμα ύψους £784,3 εκ. την αντίστοιχη περίοδο του 2001.

Σημειώνεται ότι για το έτος 2002 αναμένεται επιβράδυνση των εισαγωγών για εγχώρια κατανάλωση, λόγω κυρίως της επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο. Παρόλο που τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία είναι περιορισμένα και αναφέρονται μόνο στους πρώτους πέντε μήνες του έτους, θα μπορούσαν να θεωρηθούν σαν ενδεικτικά των προδιαγραφόμενων τάσεων για ολόκληρο το έτος.

Οι πίνακες 22 και 23 παρουσιάζουν τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα αναλυτικά στοιχεία για τις εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση και τις εγχώριες εξαγωγές, αντίστοιχα, που καλύπτουν την περίοδο μέχρι και τον Απρίλιο του 2002.

Όπως φαίνεται στον πίνακα 22, κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου του 2002 οι κατηγορίες των εισαγωγών για εγχώρια κατανάλωση που αφορούν εισαγωγές κεφαλαιουχικών αγαθών παρουσίασαν πτώση της τάξης του 7,3%, σε σύγκριση με αύξηση της τάξης του 27,9% που καταγράφηκε ένα χρόνο πριν. Αντίθετα,

⁸ Οι εισαγωγές αμυντικού εξοπλισμού δεν φορολογούνται με ΦΠΑ και έτσι οι εισπράξεις Φ.Π.Α. (που είναι διαθέσιμες 2 με 3 μήνες ενωρίτερα από τα στοιχεία των εισαγωγών) μπορούν να θεωρηθούν ως ενδεικτικές των συνολικών εισαγωγών εξαιρουμένου του αμυντικού εξοπλισμού. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο συντελεστής συσχέτισης των εισπράξεων Φ.Π.Α. και των εισαγωγών εξαιρουμένου του στρατιωτικού υλικού, σε περίοδο που δεν υπάρχει διαφοροποίηση των συντελεστών Φ.Π.Α. ανέρχεται στο 0,8% φανερόντας έτσι μια πολύ στενή αλληλοσυσχέτιση αυτών των μεταβλητών.

σημαντική αύξηση της τάξης του 11,2% παρατηρήθηκε στις εισαγωγές καυσίμων και λιπαντικών. Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση στα καταναλωτικά αγαθά που αυξήθηκαν κατά 12,9% σε σύγκριση με 13,0% την αντίστοιχη περίοδο του 2001, ενώ σημαντική επιβράδυνση καταγράφηκε στις εισαγωγές ενδιάμεσων αγαθών και πρώτων υλών που αυξήθηκαν οριακά κατά 1,4%, σε σύγκριση με 16,5% τους τέσσερις πρώτους μήνες του 2001.

Συνοπτικά, οι εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση, εξαιρουμένων των εισαγωγών στρατιωτικού υλικού και πετρελαιοειδών, αυξήθηκαν κατά τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2002 κατά 4,4%, σε σύγκριση με 19,0% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, με την προσθήκη των προκαταρκτικών στοιχείων του Μαΐου, η επιβράδυνση αυτή διαφαίνεται εντονότερη για τους πρώτους πέντε μήνες του 2002, αν εξαιρεθεί η πληρωμή για την εισαγωγή του αεροσκάφους των Κυπριακών Αερογραμμών που έγινε τον Μάιο του 2002.

Όσον αφορά τις εγχώριες εξαγωγές (πίνακας 23), την περίοδο Ιανουαρίου - Απριλίου του 2002 σημειώθηκε σημαντική αύξηση κατά 8,1% σε σχέση με μείωση της τάξης του 2,4% τους

πρώτους τέσσερις μήνες του 2001. Στην αύξηση αυτή συνέδραμαν κυρίως όλες οι κατηγορίες των βιομηχανικών προϊόντων και ιδιαίτερα τα φαρμακευτικά προϊόντα.

Πίνακας 21

Στοιχεία εμπορικού ισοζυγίου

(εκατομμύρια λίρες)

	2001/2000		2002		2001/2000		2002/2001	
	2001 Ιαν.-Δεκ.	% μεταβολή Ιαν.-Δεκ.	2002 Μάιος	2002 Ιαν.- Μαΐου	% μεταβολή Μαΐου	% μεταβολή Μαΐου	% μεταβολή Ιαν.- Μαΐου	% μεταβολή Ιαν.- Μαΐου
Συνολικές εισαγωγές (cif)	2.528,7	2,4	248,0	1.062,7	5,6	0,9	4,5	1,8
Εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση (cif)	2.176,8	6,9	220,0	950,4	16,8	5,6	8,3	7,8
<i>Εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση (cif) εξαιρουμένων των εισαγωγών στρατιωτικού εξοπλισμού και πετρελαιοειδών</i>	1.813,0	8,7	189,6	805,4	12,2	6,0	17,3	4,8
Εισαγωγές που προορίζονται για επανεξαγωγές	351,9	-18,8	-113,8	112,3	-116,2	-58,6	-12,2	-30,7
Συνολικές εξαγωγές	628,0	6,1	50,0	228,1	18,1	-23,2	3,3	-12,2
Εγχώριες εξαγωγές (fob)	233,9	4,5	27,0	108,4	12,9	21,0	0,7	11,1
Επανεξαγωγές (fob)	337,0	12,5	20,0	107,0	31,8	-45,7	5,4	-24,6
Προμήθειες για πλοία και αεροπλάνα	57,1	-16,4	3,0	12,7	-18,9	-50,0	2,0	-37,1
Ακαθάριστο εμπορικό ισοζύγιο	-1.900,7	1,3	-198,0	-834,6	1,7	9,6	4,9	6,4

(1) Τα στοιχεία για τον Μάιο 2002 είναι προκαταρκτικά.

Πίνακας 22**Εισαγωγές (cif) κατά οικονομικό προορισμό**

	2000 Ετήσια Αξία (€ εκ.)	2001 Ετήσια Αξία (€ εκ.)	2001 Ιαν. - Απρ. Αξία (€ εκ.)	2002 Ιαν. - Απρ. Αξία (€ εκ.)	2000/1999 Ετήσια % μεταβολή	2001/2000 Ετήσια % μεταβολή	2001/2000 Ιαν. - Απρ. % μεταβολή	2002/2001 Ιαν. - Απρ. % μεταβολή
Καταναλωτικά αγαθά	569,6	617,7	194,3	219,3	18,3	8,4	13,0	12,9
Ενδιάμεσα αγαθά - πρώτες ύλες	675,1	710,3	234,1	237,3	16,5	5,2	16,5	1,4
Γεωργία	42,0	42,2	11,3	12,9	19,2	0,3	-2,6	14,2
Κατασκευές και μεταλλεία	110,4	120,7	41,1	46,0	19,4	9,4	37,5	11,9
Μεταποίηση	398,8	421,8	136,5	141,9	12,0	5,8	14,1	4,0
Μεταφορές, αποθηκεύσεις και επικοινωνίες	44,9	29,4	13,0	6,4	52,1	-34,6	-26,6	-50,8
Άλλοι τομείς της οικονομίας	79,0	96,2	32,3	30,1	18,9	21,7	46,2	-6,8
Κεφαλαιουχικά αγαθά	237,1	258,3	86,1	79,8	25,1	8,9	27,9	-7,3
Γεωργία	8,8	8,8	3,2	3,1	1,4	0,7	-3,0	-3,1
Κατασκευές και μεταλλεία	15,7	20,6	6,6	6,4	-37,7	31,3	53,5	-3,0
Μεταποίηση	67,0	69,6	22,7	19,1	34,7	4,0	48,4	-15,9
Μεταφορές, αποθηκεύσεις και επικοινωνίες	43,8	52,3	18,1	14,7	49,9	19,3	36,1	-18,8
Άλλοι τομείς της οικονομίας	101,9	107,0	35,6	36,5	32,8	5,0	14,5	2,5
Μεταφορικός εξοπλισμός και Ανταλλακτικά	186,4	226,6	75,2	79,3	3,1	21,6	34,8	5,5
Από τα οποία:								
Αυτοκίνητα	74,9	94,6	48,7	57,8	10,3	26,3	35,7	18,7
Ανταλλακτικά	53,3	61,3	25,1	23,8	-3,0	15,1	45,1	-5,2
Καύσιμα και λιπαντικά	269,3	266,1	75,1	83,5	76,8	-1,2	12,3	11,2
Μη ταξινομηθέντα	31,1	97,9	9,0	31,1	25,0	-0,2		
Εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση	1968,7	2176,8	673,7	730,4	22,4	6,9	18,3	8,4
Εισαγωγές που προορίζονται για επανεξαγωγές	433,3	351,9	124,4	84,4	26,9	-18,8	-4,3	-32,2
Συνολικές εισαγωγές	2401,9	2528,7	798,1	814,8	23,2	2,4	14,1	2,1
Σημείωση:								
Εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση (cif) εξαιρουμένων των εισαγωγών στρατιωτικού εξοπλισμού και πετρελαιοειδών	1668,0	1813,0	589,7	615,8	16,5	8,7	18,9	4,4

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

Πίνακας 23**Εξαγωγές (fob) κατά οικονομική προέλευση**

	2000	2001	2001	2002	2000/1999	2001/2000	2001/2000	2002/2001
	Ετήσια	Ετήσια	Ιαν. - Απρ.	Ιαν. - Απρ.	Ετήσια	Ετήσια	Ιαν. - Απρ.	Ιαν. - Απρ.
	Αξία (€ εκ.)	Αξία (€ εκ.)	Αξία (€ εκ.)	Αξία (€ εκ.)	% μεταβολή	% μεταβολή	% μεταβολή	% μεταβολή
Γεωργικά προϊόντα (ακατέργαστα)	34,4	43,8	18,5	18,7	-5,7	27,4	17,1	1,1
Από τα οποία:								
Πατάτες	12,3	17,5	5,9	3,7				
Άλλα λαχανικά, φρέσκα, κατεψυγμένα ή ξηρά	3,2	4,2	2,0	2,0				
Εσπεριδοειδή	12,8	14,7	8,8	12,4				
Ορυκτά και σχετικά βιομηχανικά προϊόντα	12,4	11,6	3,6	3,5	7,8	-6,3	2,9	-2,8
Βιομηχανικά προϊόντα γεωργικής προέλευσης	28,2	28,0	8,4	10,6	11,4	-0,7	-16,0	26,2
Από τα οποία:								
Χαλλούμι	7,6	7,7	2,3	3,8				
Διατηρημένα φρούτα	1,5	0,9	0,2	0,3				
Χυμοί φρούτων και λαχανικών	3,5	4,1	0,0	0,0				
Μπίρα	1,0	1,0	0,3	0,3				
Κρασιά	6,2	5,3	1,1	1,6				
Κρέας	3,2	2,9	1,1	1,5				
Βιομηχανικά προϊόντα μεταποιητικής προέλευσης	148,8	150,5	44,8	48,6	11,9	1,1	-6,9	8,5
Από τα οποία:								
Τσιγάρα	16,2	10,8	3,8	1,0	22,6	27,7	-36,7	-73,7
Τσιμέντο	10,8	8,4	2,2	2,6				
Φαρμακευτικά προϊόντα	30,9	39,4	10,6	14,5				
Προϊόντα από χαρτί	4,8	6,0	1,9	2,3	-1,3	-12,3	26,7	21,1
Είδη ένδυσης	22,5	19,7	5,7	5,4				
Είδη υπόδησης	6,1	3,8	1,4	1,2				
Έπιπλα	7,9	6,8	2,6	2,2				
Μη ταξινομηθέντα	0,0	0,1	0,0	0,0				
Εγχώριες εξαγωγές	224,0	233,9	75,3	81,4	8,4	4,5	-2,4	8,1
Επανεξαγωγές	299,6	337,0	105,1	87,0	0,6	12,5	-0,1	-17,2
Προμήθειες για πλοία και αεροπλάνα	68,3	57,1	14,2	9,6	76,4	-16,4	3,6	-32,4
Συνολικές εξαγωγές	591,9	628,0	194,6	178,1	9,0	6,1	-0,9	-8,5

Πηγή: Στατιστική υπηρεσία

Τουρισμός

Όπως φαίνεται στον πίνακα 24, τον Ιούλιο σημειώθηκε αισθητή μείωση στις αφίξεις τουριστών της τάξης του 12,3%, παρουσιάζοντας επιδείνωση σε σύγκριση με τον Ιούνιο όπου οι αφίξεις παρουσίασαν μείωση της τάξης του 9,2%. Για ολόκληρη την περίοδο των επτά μηνών του τρέχοντος έτους η μείωση στις αφίξεις τουριστών έφθασε στο 12,9%.

Η μεγάλη μείωση των αφίξεων οδήγησε και στη μείωση των εισπράξεων από τον τουρισμό, τόσο κατά το μήνα Ιούνιο όπου καταγράφηκε μείωση της τάξης του 11,5%, όσο και κατά τους πρώτους έξι μήνες του τρέχοντος έτους που παρουσίασαν μείωση 9,1% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2001 (πίνακας 25). Η σχετικά μικρότερη μείωση των εσόδων από τις αφίξεις αποδίδεται στην αντίστοιχη αύξηση της κατά κεφαλή δαπάνης των τουριστών στην Κύπρο.

Πίνακας 24**Αφίξεις τουριστών***(αριθμός ατόμων¹)*

	1999	2000	2001	2002	% μεταβολή 2000/1999	% μεταβολή 2001/2000	% μεταβολή 2002/2001
Ιανουάριος	57.740	63.553	64.213	54.067	10,1	1	-15,8
Φεβρουάριος	74.041	87.243	83.568	71.950	17,8	-4,2	-13,9
Μάρτιος	126.494	135.487	137.577	138.625	7,1	1,5	0,8
Απρίλιος	180.076	221.785	237.228	180.481	23,2	7	-23,9
Μάιος	273.317	299.355	324.901	279.070	9,5	8,5	-14,1
Ιούνιος	276.879	302.011	322.835	293.192	9,1	6,9	-9,2
Ιούλιος	322.041	362.299	373.385	327.404	12,5	3,1	-12,3
Αύγουστος	341.088	356.686	371.536		4,6	4,2	
Σεπτέμβριος	309.498	329.964	329.400		6,6	-0,2	
Οκτώβριος	270.732	300.597	269.744		11	-10,3	
Νοέμβριος	118.105	133.500	107.454		13	-19,5	
Δεκέμβριος	84.274	93.722	74.887		11,2	-20,1	
Ιαν. - Ιούλιος	1.310.588	1.471.733	1.543.707	1.344.789	12,3	4,9	-12,9
Ιαν. - Δεκ.	2.434.285	2.686.202	2.696.728		10,3	0,4	

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

(1) Δεν περιλαμβάνει τις αφίξεις ημερήσιων επισκεπτών.

Πίνακας 25**Εισπράξεις από τον τουρισμό¹***(εκατομμύρια λίρες)*

	2000	2001	2002	% μεταβολή 2002/2001
Ιανουάριος		24,9	21,6	-13,5
Φεβρουάριος		29,1	28,9	-0,9
Μάρτιος		49,7	59,2	18,9
Απρίλιος		89,9	77,0	-14,3
Μάιος		139,1	119,5	-14,1
Ιούνιος	122,9	157,4	139,3	-11,5
Ιούλιος	162,7	192,0		
Αύγουστος	173,7	205,0		
Σεπτέμβριος	161,9	176,3		
Οκτώβριος	135,1	130,2		
Νοέμβριος	54,1	48,8		
Δεκέμβριος	36,2	29,2		
Ιαν. - Δεκ.		1.271,6		
Ιαν. - Ιούνιος		490,1	445,6	-9,1

Πηγή: Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού

(1) Δεν περιλαμβάνονται οι εισπράξεις από ημερήσιους επισκέπτες.

3. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1**Βασικά επιτόκια**

(ως ποσοστά % ετησίως)

Από: ⁽¹⁾	Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης			Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης
		Δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου			
		repo	reverse repo	αποδοχή καταθέσεων	
2001 10 Αυγ.	3,50		5,00		6,50
18 Σεπ.	3,00		4,50		6,00
02 Νοεμ.	2,50			4,00	5,50

(1) Η ημερομηνία αφορά τις διευκολύνσεις αποδοχής καταθέσεων και οριακής χρηματοδότησης. Για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης οι μεταβολές του επιτοκίου ισχύουν από την πρώτη πράξη μετά την αναφερόμενη ημερομηνία.

Πίνακας 2**Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης που διενεργούνται μέσω δημοπρασίας ⁽¹⁾**

(εκατ. Λίρες Κύπρου, επιτόκια ως ποσοστά % ετησίως)

Ημερομηνία διακανονισμού	Προσφορές (ποσό)	Κατανομή (ποσό)	Δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου				Δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου	Διάρκεια σε ημέρες
			Μέγιστο επιτόκιο προσφοράς	Μέσο σταθμικό επιτόκιο	Ελάχιστο επιτόκιο κατανομής	Μέγιστο επιτόκιο κατανομής	Σταθερό επιτόκιο κατανομής	
2001 04 Δεκ.	145,0	120,0	4,00	3,72	3,40	3,77		15
19 Δεκ.	96,0	96,0	4,00	3,78	3,75	3,98		15
2002 03 Ιαν.	203,0	203,0	4,00	3,82	3,49	3,91		14
17 Ιαν.	185,0	160,0	4,00	3,82	3,50	3,90		14
31 Ιαν.	158,0	130,0	4,00	3,84	3,70	3,89		14
14 Feb.	185,0	130,0	4,00	3,72	3,65	3,80		14
28 Φεβ.	189,0	160,0	4,00	3,84	3,65	3,98		14
14 Μαρ.	268,0	200,0	4,00	3,65	3,64	3,80		14
28 Μαρ.	252,0	252,0	4,00	3,92	3,65	3,98		14
11 Απρ.	349,0	280,0	4,00	3,90	3,70	4,00		14
25 Απρ.	281,0	265,0	4,00	3,93	3,80	4,00		14
09 Μαΐου	289,5	280,0	4,00	3,96	3,89	4,00		14
23 Μαΐου	319,5	319,5	4,00	3,98	3,94	4,00		14
06 Ιουν.	166,0	166,0					4,00	42
06 Ιουν.	201,5	100,0	4,00	3,64	3,50	3,97		14
10 Ιουν.	125,0	100,0					3,90	38
20 Ιουν.	161,0	160,0	4,00	3,86	3,74	3,98		14
04 Ιουλ.	177,0	150,0	4,00	3,85	3,82	4,00		14
18 Ιουλ.	328,0	270,0					4,00	42
18 Ιουλ.	158,5	120,0	4,00	3,79	3,69	3,87		14
01 Αυγ.	231,0	175,0	4,00	3,73	3,69	3,75		13
14 Αυγ.	137,0	137,0	4,00	3,75	3,70	3,98		15
29 Αυγ.	430,0	350,0					4,00	42
29 Αυγ.	102,0	100,0	4,00	3,88	3,65	4,00		14

(1) Από τις 9 Οκτωβρίου 2001, οι κύριες πράξεις αναχρηματοδότησης για την απορρόφηση ρευστότητας διεξάγονται μέσω δημοπρασίας αποδοχής καταθέσεων.

Πίνακας 3**Επιτόκια της χρηματαγοράς**

(ποσοστά % ετησίως)

		Κύπρος					Ευρωζώνη				
		Καταθέσεις μίας ημέρας	Καταθέσεις 2-7 ημέρες	Καταθέσεις ενός μηνός	Καταθέσεις 2-6 μήνες	Καταθέσεις 6-12 μήνες	Καταθέσεις μίας ημέρας	Καταθέσεις ενός μηνός	Καταθέσεις 3 μηνών	Καταθέσεις 6 μηνών	Καταθέσεις 12 μηνών
2001	Ιουλ.	4,94	4,88	5,95	-	6,50	4,51	4,52	4,47	4,39	4,31
	Αυγ.	4,33	4,60	4,85	5,84	-	4,49	4,46	4,35	4,22	4,11
	Σεπ.	3,97	4,55	5,19	6,10	-	3,99	4,05	3,98	3,88	3,77
	Οκτ.	3,71	4,10	4,78	-	-	3,97	3,72	3,60	3,46	3,37
	Νοεμ.	3,46	-	4,58	-	5,00	3,51	3,43	3,39	3,26	3,20
	Δεκ.	3,88	4,67	4,62	5,00	4,38	3,34	3,42	3,34	3,26	3,30
2002	Ιαν.	3,39	3,82	4,09	-	-	3,29	3,35	3,34	3,34	3,48
	Φεβ.	3,22	3,66	3,83	-	4,50	3,28	3,34	3,36	3,40	3,59
	Μαρ.	3,20	-	4,10	5,05	4,57	3,26	3,35	3,39	3,50	3,82
	Απρ.	3,29	-	4,10	5,10	-	3,32	3,34	3,41	3,54	3,86
	Μάιος	3,28	3,74	4,25	4,60	5,02	3,31	3,37	3,46	3,62	3,95
	Ιουν.	3,42	3,77	3,96	4,88	5,55	3,35	3,38	3,46	3,59	3,87
	Ιουλ.	3,45	3,00	4,00	-	4,95	3,30	3,36	3,41	3,48	3,64
	Αυγ.	3,33	3,67	4,02	-	-					

Πηγές: Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Πίνακας 4**Τραπεζικά επιτόκια**

(ποσοστά % ετησίως)

Δανειστικά επιτόκια ^{1, 2}						Επιτόκια καταθέσεων ^{1, 3}			
	Επιχειρήσεις: παρατράβηγμα εντός ορίων	Επιχειρήσεις: δάνεια με εξασφάλιση	Προσωπικά δάνεια με εξασφάλιση	Στεγαστικά: Με ασφάλεια ζωής	Πιστωτικές κάρτες	Τρεχούμενοι λογαριασμοί	Καταθέσεις με προειδοποίηση 3 μήνες - πάνω από ΛΚ5000	Καταθέσεις προθεσμίας ενός χρόνου - πάνω από ΛΚ5000	
2001	Ιαν.	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Φεβ.	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Μαρ.	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Απρ.	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Μάιος	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Ιουν.	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Ιουλ.	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Αυγ.	7,42	7,42	8,45	8,17	10,00	1,50	4,75	6,00
	Σεπτ.	6,92	6,92	7,95	7,67	9,67	1,00	4,25	5,42
	Οκτ.	6,92	6,92	7,95	7,67	9,67	1,00	4,25	5,42
	Νοεμ.	6,42	6,42	7,45	7,17	9,00	0,50	3,75	4,92
	Δεκ.	7,12	7,12	7,95	7,00	9,00	0,90	4,00	4,94
2002	Ιαν.	7,12	7,12	8,03	7,00	10,00	0,92	4,00	4,95
	Φεβ.	7,12	7,12	8,12	7,08	10,50	0,93	4,03	4,95
	Μαρ.	6,78	7,13	7,90	7,15	10,50	0,93	4,03	4,79
	Απρ.	6,78	7,13	7,90	7,15	10,50	0,93	4,03	4,79
	Μάιος	6,78	7,13	7,90	7,15	10,50	0,93	4,03	4,79
	Ιουν.	6,98	7,16	7,90	7,15	10,50	0,93	4,35	4,83
	Ιουλ.	6,98	7,16	7,90	7,15	10,50	0,93	4,35	4,83

(1) Τα επιτόκια αναφέρονται στα ισχύοντα τέλος του μήνα.

(2) Για την περίοδο Ιανουαρίου 2001 - Νοεμβρίου 2001, τα στοιχεία αναφέρονται στο μέσο όρο των ελαχίστων επιτοκίων που χρεώνουν οι τρεις μεγαλύτερες τράπεζες στις αντίστοιχες κατηγορίες δανείων. Από το Δεκέμβρη του 2001, τα στοιχεία αναφέρονται στο μέσο όρο των αντιπροσωπευτικών επιτοκίων που χρεώνουν οι τρεις μεγαλύτερες τράπεζες, στις αντίστοιχες κατηγορίες δανείων, όπως αυτά έχουν υποδειχθεί από τις τράπεζες.

(3) Τα στοιχεία αναφέρονται στο μέσο όρο των αντιπροσωπευτικών επιτοκίων για κάθε κατηγορία καταθέσεων όπως αυτά έχουν υποδειχθεί από τις τρεις μεγαλύτερες τράπεζες.

Πίνακας 5**Ευρωπαϊκά επιτόκια εμπορικών τραπεζών**

(ποσοστιαίες μονάδες σε ετήσιους όρους, μέσος όρος περιόδου)

	Επιτόκια Καταθέσεων						Επιτόκια Δανεισμού			
	Μιας νύχτας	Με Συμφωνημένη Λήξη			Με Προειδοποίηση		Επιχειρήσεων		Νοικοκυριών	
		Μέχρι 1 χρόνο	Μέχρι 2 χρόνια	Πάνω από 2 χρόνια	Μέχρι 3 μήνες	Πάνω από 3 μήνες	Μέχρι 1 χρόνο	Πάνω από 1 χρόνο	Καταναλωτικά	Οικιστικά
2000 Ιουν.	0,83	3,49	3,49	4,48	2,16	3,87	6,56	6,23	9,84	6,34
Ιουλ.	0,87	3,58	3,58	4,71	2,33	3,94	6,77	6,37	9,95	6,46
Αυγ.	0,89	3,67	3,67	4,75	2,36	4,06	6,81	6,44	10,00	6,51
Σεπ.	0,94	3,85	3,83	4,77	2,38	4,20	6,92	6,44	10,03	6,56
Οκτ.	0,97	3,96	3,96	4,76	2,40	4,14	7,13	6,60	10,15	6,57
Νοε.	0,99	4,04	4,03	4,77	2,47	4,25	7,16	6,63	10,20	6,56
Δεκ.	1,01	3,96	3,96	4,58	2,49	4,21	7,18	6,45	10,19	6,43
2001 Ιαν.*	1,01	3,88	3,88	4,39	2,52	4,01	7,19	6,40	10,32	6,29
Φεβ.	1,01	3,84	3,83	4,35	2,50	3,99	7,11	6,44	10,26	6,24
Μαρ.	1,02	3,82	3,82	4,32	2,50	3,99	7,04	6,32	10,22	6,18
Απρ.	1,03	3,76	3,76	4,26	2,50	3,91	7,07	6,34	10,25	6,14
Μαϊ.	1,01	3,75	3,74	4,27	2,48	3,91	7,03	6,34	10,22	6,17
Ιουν.	0,98	3,65	3,65	4,25	2,45	3,85	6,97	6,25	10,17	6,13
Ιουλ.	0,97	3,65	3,65	4,22	2,44	3,80	6,90	6,20	10,11	6,05
Αυγ.	0,96	3,59	3,59	4,14	2,40	3,68	6,89	6,19	10,16	5,96
Σεπ.	0,91	3,28	3,28	3,98	2,36	3,33	6,70	6,07	10,08	5,86
Οκτ.	0,84	3,06	3,06	3,84	2,29	3,01	6,46	5,82	9,99	5,65
Νοε.	0,78	2,84	2,83	3,65	2,19	2,75	6,31	5,71	9,87	5,48
Δεκ.	0,74	2,79	2,78	3,77	2,17	2,79	6,26	5,69	9,81	5,52
2002 Ιαν.	0,73	2,77	2,77	3,83	2,17	2,80	6,18	5,63	9,78	5,53
Φεβ.	0,74	2,78	2,79	3,95	2,15	2,91	6,16	5,75	9,81	5,61
Μαρ.	0,74	2,84	2,84	4,07	2,15	3,00	6,12	5,85	9,76	5,74
Απρ.	0,74	2,89	2,90	4,13	2,14	3,07	6,19	5,95	9,81	5,81
Μαϊ.	0,75	2,91	2,92	4,15	2,15	3,08	6,22	5,98	9,85	5,82
Ιουν.	0,76	2,93	2,94	4,10	2,13	3,08	6,21	5,92	9,82	5,78

* Από 1 Ιανουαρίου 2001 τα στοιχεία αφορούν τη διευρυμένη ευρωζώνη

Πίνακας 6**Ημερολόγιο προγραμματισμένων ανακοινώσεων επιτοκίων 2002**

	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ¹	3 3,25	7 3,25	7 3,25	4 3,25	2 3,25	6 3,25	4 3,25	1 3,25	12	10	7	5
Τράπεζα της Αγγλίας ²	10 4,00	7 4,00	7 4,00	4 4,00	9 4,00	6 4,00	4 4,00	1 4,00	5 4,00	10	7	5
Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ ³	29/30 1,75		19 1,75		7 1,75	25/26 1,75		13 1,75	24		6	10
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ⁴	25 5,50	21 5,50		11 5,50	16 5,50	14 5,50	19 5,50		20	11	15	13

(1) Ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς για repos

(2) Repo Rate

(3) Federal Funds Rate

(4) Επιτόκιο Lombard

Πίνακας 7**Ποσοστιαία Μεταβολή Δείκτη Τιμών Καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία (%)
2000 - 2002**

	Ετήσια		Ανά τρίμηνο			Αύγ. 2001/ 2000	Ιουλ. 2002/ 2001	Αύγ. 2002/ 2001	Ιαν.-Αύγ. 2001/ 2000	Ιαν.-Ιουλ. 2002/ 2001	Ιαν.-Αύγ. 2002/ 2001	Στάθμιση 1998=100
	2000	2001	2001 IV	2002 I	2002 II							
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	4,14	1,97	2,36	2,58	2,35	1,81	3,32	3,77	1,82	2,59	2,73	100,00
A ΕΓΧΩΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7,15	1,34	2,46	3,39	2,57	1,01	5,90	6,95	0,84	3,39	3,83	36,69
A.1 Γεωργικά	8,98	4,50	15,97	16,74	2,98	5,96	-2,75	-0,40	-0,60	7,98	6,88	7,93
A.2 Βιομηχανικά	4,40	0,78	-0,48	0,93	2,91	0,61	8,66	9,59	1,40	2,89	3,71	27,24
A.2.1 βιομηχανικά, μη πετρελαιοειδή	2,45	0,10	0,95	1,60	3,09	0,74	6,60	6,87	-0,27	2,95	3,44	22,91
A.2.2 κάπνισμα και υγραέριο	14,86	3,99	-6,73	-2,11	2,08	0,01	17,63	21,86	9,72	2,58	4,97	4,33
A.3 Ηλεκτρισμός	47,32	-3,23	-8,94	-13,28	-3,71	-11,05	2,10	2,13	-0,89	-7,24	-6,10	1,52
B ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2,13	0,47	0,00	0,07	-0,08	-0,24	-3,36	-3,13	0,76	-0,48	-0,81	22,20
B.1 Μηχανοκίνητα Οχήματα	3,78	0,55	-0,76	0,35	-0,43	0,04	-10,29	-10,29	1,26	-1,50	-2,59	9,43
B.2 Άλλα Εισαγόμενα	0,93	0,41	0,57	-0,14	0,18	-0,45	1,93	2,33	0,39	0,29	0,54	12,77
Γ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2,52	3,35	3,50	3,15	3,37	3,60	4,38	4,37	3,28	3,42	3,54	41,11
Πληθωρισμός Ευρωζώνης	2,3	2,5	2,1	2,6	2,1	2,8	1,9		2,9	2,3		
Υποκείμενος πληθωρισμός Κύπρου ¹	2,4	1,7	1,9	2,0	2,4	1,9	3,0	3,1	1,7	2,3	2,4	

1) Εξαιρουμένων των μεταβολών των τιμών των εξής κατηγοριών: A.1, A.2.2 και A.3

Πίνακας 8

**Σταθμισμένη επίδραση στη συνολική μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία (%)
2000 - 2002**

	Ετήσια		Ανά τρίμηνο			Αύγ. 2001/ 2000	Ιουλ. 2002/ 2001	Αύγ. 2002/ 2001	Ιαν.-Αύγ. 2001/ 2000	Ιαν.-Ιουλ. 2002/ 2001	Ιαν.-Αύγ. 2002/ 2001	Στάθμιση 1998=100
	2000	2001	2001 IV	2002 I	2002 II							
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	4,14	1,97	2,36	2,58	2,35	1,81	3,32	3,77	1,82	2,59	2,73	100,00
A ΕΓΧΩΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2,63	0,51	0,94	1,26	0,97	0,38	2,19	2,59	0,32	1,27	1,43	36,69
A.1 Γεωργικά	0,69	0,36	1,27	1,31	0,24	0,48	-0,21	-0,03	-0,05	0,63	0,55	7,93
A.2 Βιομηχανικά	1,21	0,21	-0,13	0,25	0,81	0,17	2,36	2,58	0,38	0,79	1,01	27,24
A.2.1 βιομηχανικά, μη πετρελαιοειδή	0,57	0,02	0,22	0,36	0,70	0,16	1,46	1,52	-0,06	0,66	0,77	22,91
A.2.2 καύσιμα και υγραέριο	0,64	0,19	-0,35	-0,10	0,10	0,00	0,90	1,07	0,44	0,13	0,24	4,33
A.3 Ηλεκτρισμός	0,73	-0,07	-0,20	-0,30	-0,07	-0,26	0,04	0,04	-0,02	-0,15	-0,13	1,52
B ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	0,46	0,10	0,00	0,01	-0,02	-0,05	-0,70	-0,65	0,16	-0,10	-0,17	22,20
B.1 Μηχανοκίνητα Οχήματα	0,35	0,05	-0,07	0,03	-0,04	0,00	-0,93	-0,93	0,11	-0,14	-0,24	9,43
B.2 Άλλα Εισαγόμενα	0,12	0,05	0,07	-0,02	0,02	-0,05	0,23	0,28	0,05	0,03	0,06	12,77
Γ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1,05	1,37	1,42	1,31	1,39	1,48	1,84	1,83	1,34	1,42	1,47	41,11

Πίνακας 9**Ποσοστιαία μεταβολή Δείκτη Τιμών Καταναλωτή ανά κατηγορία προϊόντων (%)
2000-2002**

	Ετήσια		Ανά τρίμηνο			Αύγ. 2001/ 2000	Ιουλ. 2002/ 2001	Αύγ. 2002/ 2001	Ιαν.-Αύγ. 2001/ 2000	Ιαν.-Ιουλ. 2002/ 2001	Ιαν.-Αύγ. 2002/ 2001	Στάθμιση 1998=100
	2000	2001	2001 IV	2002 I	2002 II							
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	4,14	1,97	2,36	2,58	2,35	1,81	3,32	3,77	1,82	2,59	2,73	100,00
Τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά	5,49	4,09	8,64	9,31	5,09	4,62	3,40	4,72	2,03	6,64	6,39	18,20
Αλκοολούχα ποτά και καπνός	8,16	2,79	1,30	0,98	7,66	1,63	21,76	21,85	3,51	6,83	8,72	1,78
Ένδυση και υπόδηση	-0,46	-6,75	-2,12	-3,06	-4,00	-4,97	-3,78	-4,33	-8,79	-3,59	-3,68	8,22
Στέγαση, ύδρευση, ηλεκτρισμός και υγραέριο	5,46	1,59	0,77	1,82	3,46	0,53	5,01	5,37	1,98	2,98	3,28	21,27
Επίπλωση, οικιακός εξοπλισμός, και προϊόντα καθαρισμού	1,47	0,15	0,34	-1,21	-0,99	-0,86	3,10	4,13	0,19	-0,51	0,06	7,08
Υγεία	6,18	5,41	5,05	4,30	5,03	4,75	5,20	5,09	5,66	4,75	4,79	4,92
Μεταφορές	5,70	2,29	-1,23	0,25	0,65	0,89	-0,52	0,27	4,03	0,31	0,31	17,42
Επικοινωνίες	-10,36	1,73	4,85	-7,13	-7,77	11,11	-5,53	-7,29	-0,39	-7,18	-7,19	1,79
Αναψυχή και πολιτισμός	-0,20	-0,50	1,40	1,16	1,46	1,02	3,91	3,63	-1,44	1,68	1,93	5,88
Εκπαίδευση	3,87	4,60	6,63	6,35	5,79	4,05	5,79	5,79	3,84	6,03	6,00	2,33
Εστιατόρια και ξενοδοχεία	5,80	6,00	3,96	3,30	3,14	5,52	4,90	4,89	6,88	3,46	3,64	6,07
Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	4,16	3,97	2,95	3,03	3,83	3,23	7,92	7,81	4,46	4,08	4,55	5,04

Πίνακας 10

Σταθμισμένη επίδραση στη συνολική μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή ανά κατηγορία προϊόντων (%) 2000-2002

	Ετήσια		Ανά τρίμηνο			Αύγ. 2001/ 2000	Ιουλ. 2002/ 2001	Αύγ. 2002/ 2001	Ιαν.-Αύγ. 2001/ 2000	Ιαν.-Ιουλ. 2002/ 2001	Ιαν.-Αύγ. 2002/ 2001	Στάθμιση 1998=100
	2000	2001	2001 IV	2002 I	2002 II							
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	4,14	1,97	2,36	2,58	2,35	1,81	3,32	3,77	1,82	2,59	2,73	100,00
Τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά	0,99	0,75	1,57	1,70	0,94	0,85	0,62	0,89	0,37	1,22	1,18	18,20
Αλκοολούχα ποτά και καπνός	0,16	0,06	0,03	0,02	0,16	0,03	0,45	0,45	0,07	0,14	0,18	1,78
Ένδυση και υπόδηση	-0,04	-0,54	-0,17	-0,21	-0,31	-0,36	-0,26	-0,29	-0,71	-0,26	-0,26	8,22
Στέγαση, ύδρευση, ηλεκτρισμός και υγραέριο	1,17	0,34	0,17	0,40	0,75	0,12	1,10	1,17	0,43	0,65	0,71	21,27
Επίπλωση, οικιακός εξοπλισμός, και προϊόντα καθαρισμού	0,10	0,01	0,02	-0,08	-0,07	-0,06	0,20	0,27	0,01	-0,03	0,00	7,08
Υγεία	0,31	0,27	0,26	0,22	0,26	0,24	0,28	0,27	0,29	0,25	0,25	4,92
Μεταφορές	0,97	0,40	-0,22	0,04	0,11	0,16	-0,09	0,05	0,69	0,06	0,05	17,42
Επικοινωνίες	-0,17	0,03	0,06	-0,11	-0,11	0,15	-0,08	-0,11	-0,01	-0,11	-0,11	1,79
Αναψυχή και πολιτισμός	-0,01	-0,03	0,08	0,06	0,08	0,06	0,21	0,20	-0,08	0,09	0,10	5,88
Εκπαίδευση	0,09	0,11	0,16	0,16	0,14	0,10	0,14	0,14	0,09	0,15	0,15	2,33
Εστιατόρια και ξενοδοχεία	0,36	0,38	0,25	0,22	0,20	0,35	0,33	0,32	0,43	0,23	0,24	6,07
Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	0,21	0,20	0,15	0,16	0,20	0,16	0,41	0,40	0,22	0,21	0,23	5,04

Πίνακας 11**Επενδύσεις χαρτοφυλακίου: Αγορές μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου από μη κατοίκους**

(χιλιάδες λίρες)

Χώρα επενδυτή	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2002	2002	2002	2002	2002
		Ιαν.	Φεβ.	Μάρ.	Απρ.	Μάιος	Ιούν.	Ιούλ.	Αύγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοέμ.	Δεκ.	Ιαν.	Φεβ.	Μάρ.	Απρ.	Μάιος
Αίγυπτος	30,1	4,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	17,1	8,4	0,0	0,5	2,0	0,0	0,0
Αυστραλία	207,9	26,2	27,4	19,4	11,8	6,1	55,6	13,2	34,6	5,3	3,6	0,4	4,4	0,9	0,0	1,8	0,0	0,6
Αυστρία	210,4	0,0	174,8	13,6	0,2	21,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Βέλγιο	16,2	6,0	4,7	0,0	0,0	5,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Βρετανικά Παρθένα Νησιά	175,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	33,2	23,1	36,0	56,9	25,1	67,1	76,7	9,3	0,0	0,0
Γαλλία	68,9	0,0	68,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Γερμανία	260,4	56,8	24,2	35,1	53,7	52,7	19,7	9,3	2,1	0,0	0,0	3,6	3,3	15,6	0,0	4,8	0,0	0,0
Γεωργία	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Γιουγκοσλαβία	159,6	62,4	13,6	33,0	20,9	0,0	22,6	7,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,8	0,4	0,0	1,2
Ελβετία	25,6	0,0	0,0	0,0	11,8	6,4	1,7	3,5	0,0	0,0	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ελλάδα	8.753,2	799,8	1.414,3	1.125,7	723,1	1.089,6	394,6	427,5	912,9	468,4	710,6	577,8	108,9	221,9	34,3	92,4	245,2	88,8
Ζάμπια	109,8	0,0	0,0	0,0	0,0	31,2	16,5	5,5	34,3	0,0	5,5	12,0	5,0	0,7	7,2	4,6	0,0	0,0
Ζιμπάμπουε	8,9	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	3,8	2,1	0,0	0,9	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ην. Αραβικά Εμιράτα	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Ηνωμένες Πολιτείες	268,2	19,6	71,7	9,7	56,4	50,1	3,0	10,6	3,3	0,0	39,9	3,9	0,0	14,8	0,0	0,0	35,6	22,7
Ηνωμένο Βασίλειο	2.157,3	615,1	342,8	203,9	169,0	271,1	132,5	59,7	53,6	107,4	20,6	137,0	44,6	68,9	35,0	25,3	13,5	12,3
Ιορδανία	40,1	0,0	0,0	0,0	20,1	0,0	14,7	5,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ιράν	22,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,6	1,5	6,4	10,9	0,4	0,2	0,0	9,2	0,0	0,0
Ιρλανδία	112,3	7,7	0,0	55,9	35,8	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4	2,3	2,4	0,0	0,0	0,0	4,6
Ισπανία	15,0	1,8	0,6	0,0	0,0	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ιταλία	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	0,0	0,0	0,0
Καναδάς	66,1	34,1	2,6	2,9	0,3	12,3	11,7	0,6	0,0	0,6	0,9	0,1	0,0	0,5	7,4	1,8	39,8	0,0
Κούβα	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Λετονία	39,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11,6	0,0	0,0	0,0	4,8	23,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Λίβανος	10,9	0,0	0,6	0,0	7,6	2,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Λιβύη	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Μεξικό	22,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	22,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Μολδαβία	7,1	0,0	5,7	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Νότια Αφρική	664,9	18,0	32,5	18,0	11,9	41,8	8,0	28,4	58,4	117,1	26,5	235,6	68,6	139,1	122,7	61,8	94,3	68,7
Ολλανδία	3,5	0,0	2,6	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0
Ουκρανία	522,0	48,2	30,0	26,1	54,7	59,3	58,6	55,4	29,1	36,6	10,6	98,4	14,9	14,6	0,0	0,6	0,0	0,0
Παναμάς	29,4	0,0	0,0	29,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ρωσία	949,7	312,4	116,6	78,1	17,6	105,6	41,2	26,6	48,7	35,2	45,0	41,3	81,5	22,1	3,0	0,6	0,0	8,1
Σαουδική Αραβία	174,7	0,0	0,0	19,5	10,4	18,8	0,0	6,8	41,7	77,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Συρία	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Τσεχία	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Φιλιππίνες	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Άγνωστης προέλευσης	118,9	32,0	44,7	13,7	0,0	23,5	1,2	0,0	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Σύνολο	15.265,8	2.044,7	2.384,7	1.686,2	1.206,2	1.817,3	794,6	688,5	1.261,6	872,7	915,9	1.226,0	367,3	569,9	291,9	214,7	429,5	207,0

Πίνακας 12**Επενδύσεις χαρτοφυλακίου: Πωλήσεις μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου από μη κατοίκους**

(χιλιάδες λίρες)

Χώρα επενδυτή	2001 ¹	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2002	2002	2002	2002	2002
		Ιαν. ¹	Φεβ.	Μάρ.	Απρ.	Μάιος	Ιούν.	Ιούλ.	Αύγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοέμ.	Δεκ.	Ιαν.	Φεβ.	Μάρ.	Απρ.	Μάιος
Αίγυπτος	14,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,9	8,8	0,0	0,9	0,5	0,0	0,0
Αυστραλία	55,3	0,3	0,3	3,8	0,0	5,6	0,0	0,0	15,6	14,0	0,0	5,0	10,7	0,4	2,5	1,0	0,0	2,5
Αυστρία	27,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Βρετανικά Παρθένα Νησιά	201,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	37,8	15,0	44,7	22,8	9,1	51,4	20,9	39,6	0,1	0,0	0,0	0,0
Γαλλία	109,4	0,0	109,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Γερμανία	14,8	0,3	8,0	0,0	0,0	0,7	4,2	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Γιουγκοσλαβία	160,2	79,0	31,7	22,9	8,1	0,0	11,9	0,0	0,0	5,5	0,0	0,0	1,1	5,8	0,1	1,4	0,0	0,6
Ελβετία	453,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27,5	176,2	59,1	152,9	30,5	7,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ελλάδα	5.814,2	371,1	1.123,3	567,7	447,5	811,2	461,9	269,3	331,6	391,7	348,2	555,8	135,0	22,9	65,1	111,4	1,3	5,8
Ηνωμένες Πολιτείες	3.874,0	1,3	381,3	406,3	388,9	183,8	115,5	131,3	165,8	73,1	490,2	1.286,1	250,4	202,1	97,2	78,1	0,0	10,8
Ηνωμένο Βασίλειο	1.101,1	143,4	278,0	24,5	125,7	80,4	210,2	64,2	32,9	43,0	19,2	60,6	19,1	14,4	12,4	18,4	1,0	4,0
Ιράν	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ισπανία	5,5	0,0	0,0	0,0	0,0	5,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ιταλία	13,6	13,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Καναδάς	6,8	0,5	1,7	1,7	0,3	0,0	2,2	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Κούβα	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Λετονία	7,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,4	0,5	0,0	4,9	1,8	0,0	0,0	0,0
Λίβανος	2,2	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Λιβύη	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Μολδαβία	5,8	0,0	5,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Νότια Αφρική	367,3	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	1,0	44,1	36,0	165,3	20,1	100,6	46,8	157,3	9,2	23,4	0,0
Ολλανδία	2,9	0,0	1,9	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ουκρανία	46,3	0,0	0,0	0,0	0,0	9,2	17,5	0,4	11,5	0,0	0,0	1,3	6,4	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Ρωσία	602,9	347,1	139,5	56,7	0,0	0,2	0,1	0,2	0,3	5,0	20,1	10,6	23,2	23,2	9,8	2,6	31,7	0,0
Συρία	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Φιλιππίνες	21,1	5,6	0,0	0,0	15,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Άγνωστης προέλευσης	3,9	0,2	1,6	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Total	12.920,1	962,3	2.085,9	1.086,6	988,0	1.097,0	888,8	659,0	706,1	771,8	1.090,2	2.007,4	577,1	361,7	347,3	222,6	57,4	23,7

(1) Τα στοιχεία για τις πωλήσεις τον Ιανουάριο 2001 καλύπτουν μόνο την περίοδο 17.01.2001 to 31.01.2001.

Πίνακας 13**Φορολογική Μεταρρύθμιση****Έμμεση Φορολογία**

Εγκρίθηκαν τον Ιούλιο από τη Βουλή των Αντιπροσώπων τα περισσότερα νομοσχέδια που αφορούν τη φορολογική μεταρρύθμιση με την οποία εναρμονίζεται το φορολογικό καθεστώς της Κύπρου με το αντίστοιχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις απαιτήσεις του Οργανισμού για Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ). Με τη νέα αυτή φορολογική νομοθεσία μετατοπίζεται σε μεγάλο βαθμό το βάρος από τους άμεσους στους έμμεσους φόρους, πράγμα που συμβαδίζει με τα ισχύοντα στην Ε.Ε. και τις υπόλοιπες αναπτυσσόμενες χώρες.

Οι κυριότερες πρόνοιες της νέας νομοθεσίας είναι οι εξής:

ΦΠΑ Αύξηση από 10% σε 13% από 1.7.2002 και από 13% σε 15% από 1.1.2003. Κατάργηση του μηδενικού συντελεστή σε όλα τα είδη που εξαιρούνταν από το βασικό συντελεστή από την 1.1.2008.

Φόροι Κατανάλωσης

Πετρέλαιο 5 σεντ αύξηση ανά λίτρο από 1.7.2002.

4 σεντ αύξηση ανά λίτρο από 1.1.2003.

3 σεντ αύξηση ανά λίτρο από 1.10.2003.

Βενζίνη 2 σεντ αύξηση ανά λίτρο (για κοινή και αμόλυβδη βενζίνη) από 1.7.2002.

2 σεντ αύξηση ανά λίτρο (για κοινή και αμόλυβδη βενζίνη) από 1.1.2003.

1 σεντ αύξηση ανά λίτρο (για κοινή και αμόλυβδη βενζίνη) από 1.10.2003.

Αλκοολούχα Ποτά

Εγχώρια 66 σεντ αύξηση ανά λίτρο καθαρού οινοπνεύματος από 1.7.2002.

65 σεντ αύξηση ανά λίτρο καθαρού οινοπνεύματος από 1.1.2003.

70 σεντ αύξηση ανά λίτρο καθαρού οινοπνεύματος από 1.10.2003.

Εισαγόμενα £1,35 αύξηση ανά λίτρο καθαρού οινοπνεύματος από 1.7.2002 με ταυτόχρονη και πολύ μεγαλύτερη μείωση των εισαγωγικών δασμών για εισαγόμενα αλκοολούχα ποτά από την Ε.Ε.

65 σεντ αύξηση ανά λίτρο καθαρού οινοπνεύματος από 1.1.2003 με ταυτόχρονη και πολύ μεγαλύτερη μείωση των εισαγωγικών δασμών για εισαγόμενα αλκοολούχα ποτά από την Ε.Ε.

70 σεντ αύξηση ανά λίτρο καθαρού οινοπνεύματος από 1.10.2003 με ταυτόχρονη και πολύ μεγαλύτερη μείωση των εισαγωγικών δασμών για

εισαγόμενα αλκοολούχα ποτά από την Ε.Ε.

Τσιγάρα

Αύξηση κατά 20 σεντ το πακέτο από 30.5.2002.

Αύξηση κατά 10 σεντ το πακέτο από 1.7.2003.

Αυτοκίνητα

Μείωση του φόρου κατανάλωσης για σαλούν αυτοκίνητα ως εξής:

Μέχρι 1600 κ.ε. μέχρι και 45% μείωση από 1.7.2002 και επιπρόσθετη μείωση 10% από 1.1.2004.

Από 1601 κ.ε. μέχρι 2000 κ.ε. 15% μείωση από 1.7.2002 και επιπρόσθετη μείωση 10% από 1.1.2004.

Από 2001-2500 κ.ε. παραμένει ως έχει.

Από 2501 κ.ε. και άνω. 5% αύξηση από 1.7.2002.

Η επιβολή φόρου για όλα τα αυτοκίνητα μέχρι 1600κ. εκ. καταργείται. Από 1601,. εκ. και άνω ο ειδικός φόρος διατηρείται.

Αύξηση κατά 20% του πληρωτέου ποσού για εγγραφή αυτοκινήτων από 1.1.2003.

Αύξηση της άδειας κυκλοφορίας για βενζινοκίνητα οχήματα μέχρι 1016kg κατά 10%, και αύξηση κατά 20% για οχήματα πέραν των 1016 kg από την 1.1.2003.

Αυξήσεις των φόρων κατανάλωσης για τα Βαν και τα διπλοκάμπινα οχήματα ως ακολούθως:

	1.7.2002	1.1.2004
Βαν	10%	10%
Διπλοκάμπινο	5%	5%

4x4 μέχρι 2500 κ.ε.	10%	10%
4x4 άνω των 2500 κ.ε.	20%	30%

Είδη Πολυτελείας

Αυξήσεις στους φόρους κατανάλωσης για είδη πολυτελείας όπως βάρκες και μοτοσικλέτες άνω των 100 κ.ε., καπνιστός σολομός, χαβιάρι και αεριούχα κρασιά κατά 10%, και αύξηση του φόρου κατανάλωσης για αναψυκτικά κατά 1 σεντ το λίτρο.

Άμεση Φορολογία

Φυσικά Πρόσωπα

Αύξηση του αφορολόγητου εισοδήματος από £6.000 στις £9.000, αναδρομικά, από 1.1.2002 με παράλληλη κατάργηση των φοροαπαλλαγών για σύζυγο και έξοδα τόκων (εκτός αυτών που αφορούν στεγαστικά δάνεια).

Κατάργηση της εισφοράς για την άμυνα για τους μισθωτούς και τους αυτοτελώς εργαζόμενους από 1.7.2002.

Από 1.1.2003, οι φορολογικές κλίμακες τροποποιούνται ως εξής:

Φορολογητέο Εισόδημα	Συντελεστής
£0 - £9.000	0%
£9.501 - £12.000	20%

£12.001 - £15.000	25%
£15.001 και πάνω	30%

Αύξηση του αφορολόγητου εισοδήματος στις £10.000 με ταυτόχρονη κατάργηση των φοροαπαλλαγών για τόκους στεγαστικών δανείων και τροποποίηση των κλιμάκων του φόρου εισοδήματος από 1.1.2004 ως εξής:

Φορολογητέο Εισόδημα	Ποσοστό
£0 - £10.000	0%
£10.001 - £15.000	20%
£15.001 - £20.000	25%
£20.001 και πάνω	30%

Επαγγελματικός Φόρος

Κατάργηση του επαγγελματικού φόρου από 1.1.2003.

Φορολογία Τόκων

Κατάργηση του 3% για την άμυνα που επιβάλλετο στους εισπρακτέους τόκους και αντικατάστασή του από παρακράτηση φόρου στην πηγή για φόρους εισπρακτέους με φορολογικό συντελεστή 10%.

Εταιρικός Φόρος

Εισαγωγή ενοποιημένου συντελεστή 10%, και επιπρόσθετος φόρος 15% στο 70% των μη διανεμημένων κερδών από 1.1.2003.

Κατάργηση του επιπρόσθετου φορολογικού συντελεστή του 10% από 1.1.2003.

Κατάργηση του συντελεστή 4,25% για τις διεθνείς επιχειρήσεις που βρίσκονταν σε

λειτουργία πριν την 31.12.2001, από την 1.1.2006.

Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής

Εισαγωγή συντελεστή φόρου 2% στο σύστημα πληρωμής, το οποίο θα συνεισφέρεται από τους εργοδότες στο ταμείο κοινωνικής συνοχής.

Ταμείο Άμυνας

Κατάργηση του 2% φορολογικού συντελεστή για την άμυνα για τους εργοδότες από 1.1.2003. Κατάργηση της εισφοράς για την άμυνα από τα κέρδη των εταιρειών από 1.1.2003.

Αντισταθμιστικά Μέτρα

Τέλος η φορολογική μεταρρύθμιση περιλαμβάνει μια σειρά από αντισταθμιστικά μέτρα, όπως η διεύρυνση του επιδόματος τέκνου, η αύξηση των συντάξεων και του δημόσιου βοηθήματος, των οποίων η τελική μορφή εκκρεμεί.

